

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.

Zespół (fond) 4.

Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

1284. Balicki Wincenty x., Miasto Tarnów pod względem historycznym, statystycznym, topograficznym i naukowym (I poł. XIX w.).

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська наукова
бібліотека
ім. В. Стефаника
АН УРСР

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

Бав. 1284

Заг. 3058-4000

110 — pres. 14° Februar 1831

N. 119.

Imprimatur, und sind, nach vollendetem Abdruck, welche dieser
Handschrift, auf dem 3. Pflanz Caplane für den abzu,
gaben Luxemburg am 7ten März 1831.

Vom k. k. gal. Bücher-Revisions Amte.

Kötter

N° 1284.

VII. E. 6.

10 6

800. ps. 24. Decemb. 1829.

M I A S T O

T A R N Ó W

pod względem historycznym, statystycznym, topograficznym, i naukowym

przez A. Wincentego, Parochialnego plebana w Sierpcu.

w Tarnowie.

1829

Wydrukowano przez Józefa Karmstadtta.

24. Imprimetur, und sind nach holländischem Albinus, und seinem Handbuche, auch die 3. Aufl. von demselben abgedruckt. Lemberg am 13. Januar 1830

Dom P. P. gätz. Lief. Ludwig. C. und Köllner

P R Z Y P I S

tegoż dzieła czigodnym potomkom Tarnowskich, i
obywateli miasta Tarnowa poświęcony

przez J. J. J.

Wam poświęcam to dzieło, mieszkańcy Tarnowa,
Wam Spiczyniacy wnuki, Tarnowskich synowie,
Czytajcie, co w przeszłości, o przodkach czas chwala,
Ich świętość, stawajcie, niechaj Wam opowie.

A jeżeli głos mój staby dojdzie za mych ziemów,
Jdyjcie, i chasow, i wieków koleje,
Byscie rzekli do Waszych wnuków i potomków:
On Tarnowa nakreślił, i uwiecznił dzieje!

W. J. J.

Przedmowa.

Podawam dawne dzieła przodków do pamięci potomnym,
przywołując enoty pradziadów najodleglejszym ~~potomkom~~
wzruszaniem: w każdym narodzie, i w każdym czasie, zaszczyt
miał być zawodem. — Kiedy obcy wędrownice z uniesieniem
stąpią po grzechach dawnych pomników Krymu lub kra-
nie Hellenów, kiedy, chociaż w rozsypanych zwaliskach, bły-
ska jeszcze promienie dawnej wielkości, i gdy widok ten, wiel-
komysłnym exuciem napętnia serce... czyżiż rodak obcoziem
będzie może, nie wierząc w porośniętych pomnikach, chwali
narodu swego, które, gdyby uderzeniem exarodziejkiem, usu-
wają przed jego oczyma, ciemną zastonę przeszłości, i
mroźkie enoty nadziadów naszytek... ich waleczność
ich poświęcenie się za dobro ogółu, ich stałe przywiązanie
do religji — ich bogobajność — cnota sił się nad nie-
szczęśliwemi — niekrotna, wierność dla monarchów —
skromność obywateli, szczerość i gościnność w przyjęciu
baczność o zapalenie pochodni nauki w narodzie — zgoda,
tył, i tak rozlicznych enot, w jasnym stawiają świetle...
a lubo te pomniki, stawiane przez nich swętynie, grody
i zamki, tak, jak wpryskło, co pod stonem jest Dozesnego,
niezłaganą dłoń czasu kiedyś w gęry rozsypane, pa-
mięć wpryskło ich czynów, stodkie wopomnienia ich enot,
gdyby wpryskła inne zaginęły pamiętki, nie zagina w
sprawiedliwej i wdzięcznej potomności.

2

Jeżeli bawkiem okiem przebiegniemy dzieje, znajdziemy, że każdy
naród, równie jak miasta szeregobne, miały pewne stopnie
swego powstania - wzrostu i - upadku; ^{przemiany} nie ~~opuściły~~ te, czego
do zewnetrznego, ale ciężiej jeszcze od zewnetrznego
wplywu sprowadzanemu i kierowanemu zostawały. a to,
co ostatnich przy ograniczonym swym wzroście, wziąt ka-
te lub owe ^{niezobowiązane} wypracowane rachuby i aktady, nierzem innem
nie było, jak tylko skłonieniem Wszelmoeności Boga,
który, matych nie raz na proze opraczyn, używa do roz-
tania wielkich swych zamiarów. - Znajdziemy dalej, że
ciężotkroci naród, strąony z swjej wielkości szerebla, do
moralnego powstata życia - i odwrotnie, wielkość zewnetr-
na, zsprowadziła moralne zniszczenie. - Tym to sposo-
bem uraziane dzieje narodow, lub czyj szeregobne wiel-
kich mezów, w jakim bydź narodzie, w niczem zapewnie
nie wzbudza nienawidzi lub zawraździ, bo czyj wielkich
ludzi, nie jednego ludu, ale całego świata sa, i powinny
bydź zawziętem i uczciem, a w tym względnie każdy
naród powinno mieć: mielismy wielkich ludzi...

Nalego dzieje narodow, lub życio pięty starych mezów, staje
na naucz i wierem najodległej swjej potomności, i w każnym
zamięcie czadów nie ragina. - W dziejach naszego narodu,
jeżeli które z mię zastuguje na wzienie nied miętelności,
to boz zaprzeczenia z mię Taerowstki; uwaza ten dom
w każnym względnie, czy to z szlachetności pochozenia, czy
z wartości czynów jego dzieci, nikomu zapewnie nie zostają

jedynie tutaj technicznemi kosztami, i bezposrednie związek z
 tem Tarnowa mieć będa. — Przewodniczył mi w tej pracy Ta-
 cyt naszego kraju, J. W. K. Franciszek Siarczyński, wspierał
 mnie dojrzałą swą radą, rozwiazywał moje wątpliwości, sughe-
 rował szczegóła, i utwierdzał w tak chlubny i celny zamiar.
 Temu więc, szanownemu memu mistrzowi, szczerze dobro — jeżeli
 tu się znajdzie — przypisać należy... bydi może, że i uchybienia
 się znajda, nim atoli, szanowny krytycznik, o tem Dietrich się
 nigdy nie raczył, pomnij na zawady, które miałem w zbieraniu
 szczegół, pomnij ile latowych w różnych zabiorzeniach kraju
 naszego dla badaćka zagingto — ile nieraz obca duma niedoroso-
 wia ^{ze} swąjch zbiorów korzystać... a nad wszystko
 pomnij, iż to najpiękniejsza moja praca, i nie w tabnym za-
 wodzie. — Ponieważ zaś wydawca każdego dzieła — mianowicie
 każdy dzieło piszecz — o tyle jedynie godzien wiary, o ile szczegół,
 z których czerpał, są prawdziwe i wiary godne, wydawca
 więc tych dzieł, czuje się obowiązany, wskazać te szczegóły
~~szanownemu krytycznikom~~, są one następujące:

Archiwum H. księcia Eustacha Sanguskiego.

Magistratu Tarnowskiego.

O. Bernardynów tamże.

Kapituły Krakowskiej.

Konsystorza Seges.

Biblioteka c. k. uniwersyteckiego w Tarnowie.

Biblioteka c. k. gimnazjum Tarnowskiego.

Biblioteka w powiatowym szkole normalnym i parafialnym.

Dzieje, kroniki i herbarze Bielskiego, Stugofra, Kromera, Niepie-
 kiego, Okolskiego, Orzechowskiego, Stajkowskiego i. v. d.

listy swobody i ydow. udzielone. † i rózne inne ochopisna, wiele
fabryk czepatem i pudań ustoych i pomyśleń, lew o tych no kazi-
dem miyścu oddzielnie namieni fig. — Izdatem fabryki bydy
potrzebna rzecz, ujętka kowanie całego dcaita, w stopunku
do rózných jego przedmiotów, doznaczi go IX oddziatami.
Czytaj więc kashany czepelniki i spruyjaj. —
w Lisigorze J. m. Listopada 1829.

X. Wincenty Balicki.

Wydawca. —

† Najwięcej takich rzeczy mi takhanie udielił W. Beck Sekretarz c. k.
Cyrkulu Tarnowskiego, któremu jako teli konwentowi oo. Bernardynów Tarnow.
Wiśh za udzielone mi rózne piśma historyczne, publiczne iu ostatnim
podziękowanie. X. W. B.

I. Oddział.

Wstęp - różne podania względem kleliny rodzinnego herbu
Tarnowskich - tych podan rozbiór krytyczny - klelina w polsce
urosta - stawa tego herbu i domu Edkarda znana - praso-
druwy ^{czad} ~~czad~~ powstania Tarnowa, ile miasta - jego wzmocnienia
domysły w tej mierze - wzrost miasta różnemi listami szwabów
przez dannego królów polskich i spowodowany handel ~~handl~~
miastem - regrodzieta i urzemiasa różne - trasc datowych
listów wobody, prawy regrodzonych obywatelom i z dom przez Diędę
cor Tarnowa - ostatni statut list wydany miastu przez
Karja Franciszka I. Wzrost miasta pod uradem H. domu
austrjackiego - Krupcy, archidiece, regrodzielnicy, cechy i D. konak
w niem istniejący - zawaga do I. Oddziału. str. 6 - 35.
prępsisli

D

Jeżeli pierwotnie niemniej nadawoś carych i krajów, jako też i miast
szeregów miast rozrywskich, gina w przemie starożytność
wstępcy. Do, albo dzięciopiora o ich powrocie z tych stracą mito
nie, lub też w szarowści, które tu lub inwazie nam stępną; z był
staben sa szajellem, był niy, za niemi czaga, na ubity. Por
grafici albo nie atagana, retha crasu, burrami namieszan i
wojen, badz krajowych bgaz obcych, nie balotivem lub nie nie
nie, wspolczesnych i potomnych, osobliwym interese, sto,
wem. najtywnem rozlicznym nie przejazdnym obolowicem, w prze
kie domowy, które by nam w tej mierze można stać się możny
pod stawa, rozmiara sa i rozmiara. Crastoksi statie latwo
wierusa dzięciopiora, siema chętki prawy obania się krómu na
krój prawy pod tem prze obstawem, z statala, ze klam wem.

Wymyślone historie, lub wywodzone przez te narodzi lub prode
 jehiego; - ~~xxxx xxxxx xxxxxxx~~ ~~xxxxx xxxxx xxxxxx~~ - to kłamliwe powania, starożytności a przy
 one, lub niedkami opobitemi popierane; w wielu umyślach
 tawny wstep znalarty; rozprzeczono je u potomków, a słu
 wrosto nieznamie te niedoczekanych powjesi, a powzatha tak
 iatych narow, jako i miaft Saregolnych; ktore atoli zrowna
 Krywtha, usprata na powstawach rozumu, w wstapiwe
 granie bajek awyta. - Daje starego nowego swiata,
 naszego obcych narow, obfite tej prawdy, przez stan
 nam dowady; gdzie sato o wywod Starożytnosci, maly
 dowodow bez dowodow na pamieci gaba, oparty jest na
 krachaj powpore blydnych powjesi i powas, niz wyzna
 rgoone i prawda, niedawne powzanie tego lub onego prode
 lub familij - Nie myslę, pojse za tymi forem - ale to wymaje
 sie, zasady: ze lepsza prawda od wozoraj, niz kłamstwo
 lub niepewnosć od stu lat, przytacz, roine powania u pa
 magthe herba i domu Tarnomstkich. jako i o gradie powz
 nazwa weniسیونego, ^{a dopiero} na zasadzie niewszplonych dziejow
 party, prawdziwe powzanie tego, obata. - Korbier wy
 tulaj o otem pieta Niesietki, Cholski, Slagusk, i Orzechowski.

Później
 dania
 wzięto
 bliwy ro
 drinnego
 herba Tarn
 omstkich
 tych powa
 Korbier
 powy.

Niesietki (i) tego jest daria, - z innych pisarzow polskich sa to
 we wyrozumianosci - jak gdyby Spycimir, najpierwszy przedoch
 domu Tarnomstkich, i powad Remu do polski przygosprowai
 miat. - wtem atoli wiktorei w Okolskiego, ie Spycimira, kil
 dy wies Kupiatoni Gnieznieńskiemu pow swa nazwa zath
 ona, darowal miat, mieni bydy jnego herba i domu od Spi
 cymira przedoch Tarnomstkich - przywodzi Niesietki na powa

debuto

8
Duchow Dobajńskiego, który powiada, że Spycymir miał na sobie
Gebratę, i w kę Bolesława Mściwego, Sieradzkiego; Wła-
dysławskiego, siostrowię Leszka czarnego i Władysława Łokietka
Królów polskich. Dotychczas Łaski Spycymir ^{ijc} przeżył miał
z powodu, że ojciec jego na Kenem mieszkał, wyzutego
stronu, i w obydwu krajach schronienia. Szubajnego Łokiet-
ka miłe i gościnnie przyjęt. Wyrażają się na to dobro-
dziejstwo Łokietek, jednego z synów swego Dobroszyńca, to
jest, Spycymira do polski wprowadzić i go naściami obypac
miał, sprowadzić go nawet i krowia swoja. - Dotąd Mściwici
potwierdzi to podanie, na szale, xrowskiej krowy. Według Mściw-
kiego sprowadzenie Spycymira do polski, i sprowadzenie jego
i krowia swoja, nastąpiło około r. 1265. Leż list swobody
temuż Spycymironowi od Łokietka na wzmiwienie miasta Tanno-
wa w r. 1266. udzielony, ni o tem sprowadzeniu, ni o tak blis-
kiem potroświeniu swia jego i krowem, ni o podobnej tasie wyzred-
czonej Łokietkowi przez ojca Spycymironowego, najmniejszej
wzmianki nie czyni. O tem doktar nie przechona się czytelnik,
gdy mu z pierwotworu legor listu, następujące przytoczę sto-
wa - w swajem miejscu cały ten list ^{cioty} ~~cioty~~.

" Nos Vladislavus Dei gratia rex polonik & de... attendentes ve-
o vltis paxima & militis nobilitis vici comitis Spycimiri pa-
" latini nostri Crauoviensis, nobis inderinenter exhibitas, tam
" utiliter, quam constantur, & in posterum, fauente Domino ex-
" hibenda, hereditatem ipsius Tharion vulgariter dictam & "
" Gdriet talaj jakta wzmienska, o tem w przykliciu, co krow Mściwici.
" O ustugach jedynie wzmiengk, i krow, jakta Tharion Wjwoda

nad tem zastanowienym uwagi, co do celu naszego przesadki.

W naprzek. Chološki sam ze soba jest sprzeczny; (a.) bo wyżej mówi że Leliwacy niemiecacy & powodu zarowanego jmu, zamku Mendstern, samny herb starywszy, potłbieżycia & gwłarwa samowolnie przyjęli; a nieco niżej: że cesarz Rudolf II. tymże Leliwackom, do potłbieżycia gwłarwa; dodał; to, co mi się, doś jaśnie skazuje, że Chološki, w podaniach swych nieperony, powieściom był skłoro wiary, daje. — protora: sama nazwa Spiczmir, w skazuje, że rycerz ten, nie do tutejskiego, ale do Stawiańskiego szczepu należał, bo tutejska Mir, okazywicie Stawianinem go wskazuje. protore: Zamek Tarnowski nie w roku 1287, na Leodka czarnego, ale w 43. lat potem w r. 1330. na Wła, Dystawa Lokutka, wraz z miastem został zatonym; tak bowiem głosi, radeemu fatorsu propraś niemożacy, najdawniejszy pierwotny przawiłtu miasta Tarnowa: tak głosi Wł. Ob. Bernardynów Tarnowskich. Być może, że i Niemcy mają herb Mendsternem zwany, który hleliwie nadej jest podobny, lecz mniemam, że to podobieństwo, jednego rodu i porytku z hleliwa, Tarnowskich, udowodniać nie może. — Tak pisze i Długosz (3.) Tarnowskich z nad Renu wywodzące, też bez żadnych dowodów; pierwotna zaś nazwa Tarnowa, d. kiej Tarniny, która w oblicach tegoż rade miała, wyprowadzając. — przechodze, milerzeniem bajki, o jakimś rycerzu niemieckim Tharno, który dom Tarnowskich wyprowadzić miał. Dotąd udowodniałoby, że hleliwa, nie na niemieckiej ziemi urasta, lecz dowiedź należy, że się w polsce znajdowała, a tego silnie dowodzi Czerkoneński (4.) wstawny badacz starożytności.

hleliwa
o polsce
urojca.

całe latwie na innym charakterze, całk. Włodowicki Niepoc. Kierona polska, T. I. Stron. 364. i, 365. Str. 6. i 7. i dalej o Czartoryjskich i Sanguszkach; gdzie Kiepcali sprzecznymionas Chološkego wyłazuje. (6) Wł. For. Chwałkowski, w jego badaniach o Stawianach przed cz. 1. i 2. i 3. i 4. i 5. i 6. i 7. i 8. i 9. i 10. i 11. i 12. i 13. i 14. i 15. i 16. i 17. i 18. i 19. i 20. i 21. i 22. i 23. i 24. i 25. i 26. i 27. i 28. i 29. i 30. i 31. i 32. i 33. i 34. i 35. i 36. i 37. i 38. i 39. i 40. i 41. i 42. i 43. i 44. i 45. i 46. i 47. i 48. i 49. i 50. i 51. i 52. i 53. i 54. i 55. i 56. i 57. i 58. i 59. i 60. i 61. i 62. i 63. i 64. i 65. i 66. i 67. i 68. i 69. i 70. i 71. i 72. i 73. i 74. i 75. i 76. i 77. i 78. i 79. i 80. i 81. i 82. i 83. i 84. i 85. i 86. i 87. i 88. i 89. i 90. i 91. i 92. i 93. i 94. i 95. i 96. i 97. i 98. i 99. i 100.

złota polski. Mowi u wyraznie: ze herb ten nie polski
 zysca ale raczej polkota i gwiazda, w tarazy swiej nosi; a jego
 Dwid. jest najczujczy: w M. pierwsiast. kark naszego narodu,
 a zarazy szlachetwa na narodziu jne, a mianowicie za wojenne
 aymy mogly byc ~~rodzane~~ stracone; wto sian to niemi
 bogawno. Tak w samej rzeczy uwazamy ze wieksza czesc her-
 bor narzych, siodle na sobie nosi anamiona, n. p. Sere-
 niawa, Framli, tede, kopor Natca, podkosa, ciotek, i. t. d. byly
 po najwiekszej czesci narzadzil i znamiona wlnikow. Tak
 wiec Melina, polkota i gwiazda, na wspolnego a Monda
 weternem mieli nie moze; atoli samo brzmienie wyrazu: kles-
 siwa - nie Leliva - stanjaniskim go byc oznaczal; i w daw-
 nej stanjaniszczynie oznacza: patrzwa sam; znaczenie tego
 wyrazu - co wiec - odpowiada slowo w pobratymym jazyku
 ceskim kles - albo - klesle - co znaczy: patrz - kles - patrz
 i samo ~~techniczne~~ kles. oznacza go stanjaniskiego rodu.
 Tenze Orzechowski herb ten opisuje mowi: „ musiat byc
 „ przodek herbu tego ktos orzecz, w ktorym ludzie w ofe-
 „ nich przygodach po stanjanisku sie tak cieszyli; patrzwa
 „ sam, iceli wybenaj cherny. Przetoi mniemam, ze po rozpad-
 „ kich wsiach panstwa Tarnowskiego, nato godto ludzie na
 „ grze bicia Leliva, z kied sie znaczy, ieko godto Leliva pat-
 „ potu z temi wsiami urodzilo sie. - Niemniej stawa tego
 „ herbu dawno w polsce znana, byta; bo pierwsi staropowie-
 „ ziem polskich, wielcy Lelivacy i Tarnowcy i pilcy w polsce
 „ rostawili sie; i owym jaskore za Bolostawow, Lelivacy daw-
 „ czynie wspomniany byli. - Tak zas kowcy wazy wspomniany
 „ Orzechowski: „ ziemia tedy, iz kark rzeki, Tarnowka, a nie niemi-
 „ kles

Stawa
 go herbu
 i domu
 dzimna zna-
 na.

ratunek zbawiony, w takim, w jakim dzisiaj jest proflawie, niebezpieczeństwo tego nie mogłem, to jednak pewnie, że bardzo jest starożytny. - Tym sposobem chrześcijaństwo - ile jego promowały orzeje - wnieśliście Tarnowa, dalej, co do powiększenia jego i ^{wiel}kości, prosto prujemy.

Władcy Sprzymierańskości, w biskupa Tarnowa, wiernie stałali następującego, upraszając od Królów polskich, o stałego grodu w różnym względzie listy swobody, a tych, których treść, w porządku ^{lat biskupich} ~~chronologicznym~~, tutaj uzielamy; dotychczasowy niemniej te, którym wielka część Dziejów Tarnowa, najsob pow bogactw, i te, które o tytule Dziejów, nigdy otrzymali...

Wzrost
zaint.
władcy
listami
swobody
przez car
nych kro
low pols
kich spo
wodowany
II. S.

R. 1440. dnia 10. Władcy Władcy Jagiello Król polski Janowi hrabiemu na Tarnowie Kasperlanowi krakowickiemu, w Władcy, uzieta listy swobody, którym uwalnia jego poddanych, od wszelkich celi i poborow; ten list rozciąga się, także do wszych ^{innych} ~~innych~~ wolności obywateli Tarnowickich; przez sakraję wraz idęcyne lub jażęcyne sborarom Tarnowianom, droga, na Cpatowice, Łato, Łyżce, Łelów, Kępcina i Wrotańca.

R. 1400. Kazimierz K. p. Janowi Amosowi hr. na Tarnowie podobnie uzieta listy; gdy bieżym strażnicy królewscy od hanowickich Tarnowian różnie stał wybić i chęć, Jan Amos stał rozmaitych zarow, niemogę prawi swych dochtadnie ubrać; natnie sakrowe przed królowi wynurzył, i otrzymał obietkę proby.

^{Mar. 1580}
Pensoch jarmarzy, do dnia drugiego, w podanie ustnem słow, dygnie przedmjesiom; szejmki mirow dochtadnie widzie jszure moina okolo nowego forum, na koficolem katedralnym i inowej.

"od Tarnobrzegowiczów uczynił. Zaś wyznosi on w tym liście wspomni-
 nanej wielkomocyjnej Stawie regimenta III. Który przy udzieleniu podob-
 nej listie swobody, tak mówi: „ze wulkow i Stawa miast
 „nie w wielkich gmachach kamiennych, ale raczej na dobrem
 „miejscu obywatelów miast nauca, i cała praca i praca
 „mystem swym bogactwem, nie odmawia, z nich korzystaj-
 „juchi w przemysłach swych, swobodami i przywilejami
 „przez królów wydanemi, w sparcie nie cofana.“

Rekorzysta
 i miejsca
 wójt...

Stęgo także listu wyryłai awina, jak za czasów jeżce
 Szymonta III. Książę Tarnobrzeg, powiacajze w obrębach swych
 w polskiego rodzaju rozkoźniczkow, jako to: sztolnikow, jedwabni-
 kow, sukienicznikow, miedzianikow, piwowarow, piekarny, kapelusz-
 nikow, tkaczy, krawcow, kowalow i szustarow, kolodziejow,
 i t. d. i t. d. Ci popuszczajze wszelkie swobody, obcierny handel
 i jeź mogli, i w istocie swymi ptocami i wyrobkami
 i wiodli statkow w całej polsce, Litwie, szlachu, Niemcach
 i inożij, jako to też same wypane in listy, jawnie ogła-
 szajze.

handel
 Tarnobrzeg

XVIII. L. d. r. 1676. d. 12. Marca na sejmie walnym w Warszawie Jan III.
 K. p. w zwyzie wymienzone swobody, wyrobkiem swym szwiedca.

XIX. L. d. Tok samo August II. r. 1704.

XX. L. d. r. 1744. d. 22. listopada w Grodnie August III. na prozby księ-
 zcia prauca Karola Sanguskiego, jemu i jego synowi Janowi
 mi Alexandrowi, księzciu na Ostrogu, hrina Wiskicza, Jaros-
 Tarnie

21
Tarnowie udziła listu swobodnego na 10. jarmarku
w ciadach następujących: a. na oczyszczenie matki borej. b. w nie-
Ciele, biata. c. na Nisko wstąpienie. d. na s. Antoni ^{ij} Spodny.
e. na Słupsk ^{ij} rzą, matki borej. f. na purcjanku. g. na narwie
nie matki borej. przez dni 11. h. na s. Franciszka z Afryki.
i. na s. Marcin. k. na s. Tomasz. Tym listem również zachę-
caje August Tarnowjanów przy stałych ziemnych i wolnych,
szlachty przy szkodzie, winnym, i wszelkich towarach,
konstytucyjami z r. 1635. i 1647. zabezpieczonych (6.)

XXI.
L. S. Tenże August III. r. 1754. d. 17. Grudnia rozszerza prawa
i swobody szlachty Tarnowjanów przez wzgląd na zasługi i pracę
w R.P. potwierdza, przez księcia św. Sanguskiego, wyrokiem
swoim potwierdza, szerególniej na prośbę jego żony i synów,
Józefa Wojewodę, Krzemienieckiego i Czerkowskiego, Hieronima
i Janusza; sponowowane wyrokiem konstytucyj z r. 1635.
uzalniają, cyfrowo Tarnowjanów od wszelkich podatków
kors i cel, w sprawach stałych swych, do wtajemniczenia
i sądownictwa takowych osztyta.

XXII.
L. S. r. 1765. d. 24. kwietnia Stanisław August potwierdza rozszerzenie
swobody Tarnowjanów, szym dodatkami, że jeszcze na sejmie
walnym w Warszawie w konstytucyj z r. 1635. powyżej wymienio-
ne prawa i swobody, pod tytułem miasto Tarnow, in vol. leg.
za zgodą rozpuszczonych Stanów Królestwa, uroczyście potwier-
dzonemi rozpaty, żadnym przymuszeniem, nie zmienił pracowni.
Nakoniec ostatni list swobody monarchicznego Tarnowjanom

aby się zwierzać do Dominikałna w sprawy ekonomickie
 miejskiego nie mieszczą. Na optowanie politycznych, są
 w nich, i miejskich ekonomickich negocjacji, ma sobie miejski
 wice wice wice wice magistrat, który z burmistrza, i w starostwie
 ku do dochodów miejskich, polachy sprawy, lub innych okoliczności
 nastę, z wicej z łonów, którzy w przyszłości i innych miejscach
 ptają, potrzebują mają, - i tak się ma, wybór a toli bur
 mistrza i radców, tak dalece ograniczonym jest, aby w tym
 względzie do jacy są partych, lub na przyczynach sąpasi ma
 jacych przepisów, niekiedy sąpasi się, a następnie
 tymczasem wybór 24. rzetelnych, o juremickie dalsze pro
 wadzić w miejscach uczyńnych, za porządkiem którego
 burmistrz i Assessorowie, z pomianym dekretem do wyboru
 wice wice wice wice magistrat, porządnie obrani być mają.
 3. Ma miasto prawo, z obajch ^{napojów} ~~burmistrz~~, które w obręby jego w pro
 wadzić mają. Od brzości jawa 15. str od kwary wiodli
 i miode i gr. pobierać, dochody z tego wszystkiego do kas pa
 niojskiej wplywać, i na ^{korzyści} ~~burmistrz~~ mierzonych, mają być o
 brocony.
 4. Przeważny, by w mieście w tym czasie w tym czasie w tym czasie
 były, to jest 1. na ożyczenie matki bory 2. na niedziela Can
 tate. 3. na S. Marię Magdaleny, 4. natomiast na podniesienie i
 w tym czasie każdy jeden 14. przyczyną w tym czasie w tym czasie
 pobieranie prawem przepisane targowice.

24
 5. Porwałemy miasto przetożonego nam herbku użycia
 „to jest, w niebieskiem polu, nad srebrym, zagięto góry w prawo
 „razym potłoczonym, unosząca się średnie kępa z tołą
 „gniazda (e). Porwałemy i adżetamy miastu walności, tegoż wy
 „żej opisanego herbku, w wrystlich wzmianie miasta u sprawiac
 „się mających sprawach, lub na kabełowaniach do miasta
 „walecznych, niemniej na pierzgiach użycia bez przeszkody,
 „na ostatnie zaś napisem: Sigillum municipii Tarnob.
 „viensis. Ostalecznie zachowujemy sobie, te walności i swobody
 „i tyle, o ile w halickim w wglądzie na dobro kraju, tegoż wy
 „magac będą, promnoży, promnoży, subznieć i albowiem.
 „Taki myślenie istotnie. W skutek czego ten list zastaje pie
 „czętowany. Nasza C. K. i arcybiskupia, w wielka pierzga
 „którym wzdany jest w naszej głównej stolicy Wiedniu d. 28.
 „m. kwietnia r. 1798. naszym prawnie rzymskiego w szarym
 „i z widziemych w w siedmym roku. J. podpisano w tafrogornicy
 „Franciszek. Jozef Hr. Maybach. Franciszek Wajna Vichanel.
 „Wytwarzamy przez swobodnie udzielonych Tarnobianom przez
 „monarcha przedroczny s. kolej. Do tych, które które prawn
 „przednie Tarnobian, w tym poddanym, w różnym w halickim i albowiem
 „udzieli.

Trzeci dat
 1798
 w tym mieście
 w halickim
 w tym mieście
 w halickim

a. przywilej dane obywatelom
 1798. Gdy w roku 1494. miasto Tarnob. niemal całe ogniem ustronęło.
 i hal obywatele jego do ostatniego stopnia u białym dawali, Jan

(C) Widać stąd, że to już nie jest istotny herb kłębiny, ale i ten herb tym przy
 wilejem miastu udzielony, głównie dla wiania uległ.

nie jedynak ofiadowy, szukali wybitnych sposobow rozpietienia swego
na dowodach tego nam nie xlywa; i w tym wzgladzie uzieleni
czytelnikom kilka listow swobodnych, przez dyktatora
nawet tymie ryzom uzielenych, ktorzych przez siebie
do niego pismem mialo, po prostu mi gusek...
~~W^o Becka~~ ~~Michalara C. N.~~ ~~urzedu egibutornego w Taborie.~~

I. d. d. x. 1637. d. 2. Lipca Wladystaw Dominik wyduje ryzom list
swobodny, w ktorzym dowoluje ryz do dawnego podobnego
listu, przez owiada swego księcia Konstantego, uzielenego
w Ostrogu d. 4. Maja x. 1581. ktorzy se wazniejze sa, swie
goly; aby jeh urzad mierzki pod sad swoj nie podcia, gat,
gdzi jedynie sadom ramborszym ulegai maja; aby jeh do wspol-
nej wolnosci i innemi mieszczanami dopusci; aby w szelkie
wiece towary w domach, rybnach, i koamach bez przeszkody
oprzyswawai mogli; goratke, palie, i katorwa, szynhorwa, i opta-
ta jzonaki kostoniego do rambu; prawo przez siebie na bo-
nie, w roku tymie samym d. 17. marca wydane, na nowo obwie-
dca; kiertki jeh na pogwircowie, aby w spokojnosci byt za-
chowany, a to, pod kara 500. x. Spol. jako wspomina list po-
wykej wzmiankowany księcia Konstantego. — Tu rapownie
kardemu bawnie erytaja, umi, soznia da se, uzielen listu
przez tego samego Wladystawa Dominika, nr. 1633. d.
17. Marca wydanego, i tego teraz przytoczonego; a ta soznia na
saratnia, se mysl przyniesiecie, jak podstepy i przewlepdma
tego ubiegatego narodu, ransie i uszynie, przemagaly; i se
~~waraj iud. klerk po... z... z... z...~~
~~ryd... w... na... z... z...~~
lubo nam wriek Pygnunta Augusta wcale inaxiej ryzom obwie-
ddanych naukom, kumierdom i roli; wielka soznia do cesow naszym.

II. L. Drugi list swobodni rydom dany, zasztat perex Alacandra Januska
 w r. 1670. d. 18. Maja, ktoryj przed potwierdzenia powyższych pism
 oja swego wyznaczyl seregutow, wspomina jeszcze o jonych przed
 nicie, to jest, o ugodach z cechem krakowskim, i dykani Tarnowickim,
 w latach 1662. d. 12. Marca, i 1669. d. 12. Sierpnia zawartych
 wroglym trocciej jalki i bicia byda, aby 20. sztuk drobnie i troje
 wielkiego byda w bydnie bi mogli ponowat 20. karmieni toje
 i smelcowanego corok na kameli oddaja.

III. L. Treci prawdziwy list jest Michala Kazimierza Radziwitla
 Ksiazki na Byciu i Mies wiezni, hrab: na Krystowu, Krciach:
 d. d. ktoryj powyzej wspomniany list stowo w stowo potwierdza
 wypany w Krakowie d. 17. Lutego 1676. a perniej w Tarnowie d. 8.
 Marca r. 1684.

IV. L. Czwarty prawdziwy list swobodni rydom dany zasztat perex Stanislawo ko
 nice polskiego r. 1676. d. 24. Lutego, w tresci pionyrszych. —
 Ta jest tresc listow swobodnich, i danielowych Tarnowianom perex
 Monarchow, i sriedzicow Tarnowa, w perciaqu lat 500, a w pierwo
 sworach smych xnapojajacych sie, w ^{Przemyslu} ~~Przemyslu~~ Magistratu tar
 nowskiego, i kad kaniowce wyzej pmatem. Niwa plicwa perciazi
 jest xwera, ze wigiej kaniowych byda musiato, iako sz: so, ze
 wiele praw pradalnych, kadi brudny i interesem ciujemo, kadi
 i percyjny irawej radingto, bo w tymze ^{Przemyslu} ~~Przemyslu~~ xnapojuje dy
 wielka ksiagga z herbem ksiazki Ostrogskich, na pierwpaj
 kaniw seje, nastepujze wyta: mowa stowa: „Stych ksiag
 „suchwale i bez samienia, ktas wiele kart ponowiat, wyznia
 „ wielka kringwa i ohyde tak wjehom nastepujajym, jako i such
 „ cesporom, perex co ani potomni wiadomosci, ani interesow pomiar

operatione prosequere, ut qui eas ad impendenda gratia nobis obsequia promp-
 tos esse volumus, ipsorum etiam utilitatibus & commodis efficaciter
 intendamus. Jgitur Nos Vladislavus, Reigraha rex polonis, & Do-
 minus Cracovis, Sandomiria, Lenicis, Cujavia, caeterarumque terrarum
 suarum. Universis presentibus in futuris, ad quorum presentiam series
 presentium pervenerit, notum facimus & recognoscimus e videtur. Quod
 attendentes servitia plurima & militaria nobilis viri comitis Spiciensis
 palatini nostri Cracoviensis nobis incoscienter exhibita, tam utiliter
 quam constanter, & in posterum, salente Domino exhibenda, hanc
 civitatem ipsius Tharow vulgariter dictam, cum suis pertinentiis seu
 villulis atque villis prout in districtu seu ambitu suo continentur,
 de jure polonico in jus theutoniarum civitatis nostre a Cracov. trans-
 ferimus. Dantes sibi civitatem ibidem locandi, & forei auctoritatem,
 sine foris hujusmodi diem, quem elegerit in septimana, plenam libe-
 raram facultatem. Et ut eo factus & factus homines, ad locum civi-
 tatis predictam invitati seu vocati conveniant, quo largiorem
 libertatem amplitudinem, & majorem jurium in eodem habeant fis-
 mitatem, advocatam & inchoas loci predicti, seu locorum a pale-
 tinorum, Caspellanorum, Juricum, Subjadium seu officiorum
 quorumlibet eximimus jurisdictione, liberisque facimus & red-
 dimus ab omni penitus potestate. Sique Advocatus & iure locorum
 predictorum in causis magnis & parvis, causisque ~~et~~ criminales &
 civiles, judicabunt & cognoscent, multationes, sanguinis effusionem,
 & alias quasumque sint, & quomodocumque voluerit, piamnetiam sine
 piam cum domino seu herede percipient ~~ad~~ iudicari. praesertim in
 omnibus & singulis iuribus, exactionibus, seu collationibus generalibus
 & specialibus civitatum generaliter omnibus hic inclusis iure fu-
 more civitatis Cracoviensis profuerint. Citati nihilominus ad nostram
 preventiam

presentiam, per litteras sigillo nostro munitam, respondere in
 causa quibuslibet, ut premissum est, non alio, quam iure suo
 tenentur, et ad promissa perpetuo sibi obtineant, firmatis.
 In testimonium & evidentiam rei clariorem, presentibus hinc
 sibi confici, & sigilli nostri appensione iussimus communitati.
 Actum Cracoviae A. D. 1530. nonas Martii. presentibus his
 testibus: comite Norwico Castellano - comite in fugio iudice, Nicolo
 Bagnia suaverario Cracoviensibus: Sandone iudice Sandomeriensi
 Jacone Castellano Sanduciensi, Tomaso Sarosio Archidiacono Coa-
 coviensi. Datum per manus Dni Abignei cancellarii nostri &
 propositi Cracov.

(6.) W dziele ^{rapiders} ~~in~~ Inwentarzu nowy praw, statutow i konstytucyj
 Korony i W. A. S. przez S. Bronisza Karcimierza Kozelskiego S. pro War-
 szawie r. 1754, gdzie znajduje się, co następuje: „prawa i przywileje
 miasta Tarnobrzegie patryjskiego od królów Władysława, Karcimierza
 Aleksandra, Zygmunta, Augusta, Stefana, Zygmunta III. i innych na sta-
 ziomniei w dawne, i zastawionem praw i ciżbawie RP. malarzów,
 to jest: puberów podymnego, usaperskiego, r. 1635 vol. 3. f. 893. Titt.
 miasta Tarnobrzeg. Temuż, że shtat winny i rozpalnik towarów
 a wozów i do wozów postanowiono, patet w samego tytułu tytulu
 konstytucyj. A. 1647. vol. 4. f. 112. Titt. shtat miast Tarnobrzeg i
 Tarnobrzeg. Tow. w. pro aliter RP. Na pogrobenia do lat 4. uwolnio-
 no. A. 1667. vol. 4. f. 947. Titt. Libertasja Tarnobrzeg. „Wszystko
 wspominać można, abymże prawa i swobody w ciżbach dawniej-
 szych miasta Tarnobrzeg. —

(7) Na opubliczności, i aby czytelnikom udzielić wyobrażenia poszłom w na-
 dziei

tym narodzi. w wieku XVI. wcielany tutaj podług przepisane
 tego listu, w sporach narodzi, pija, cym.
 „Constantin, Xyaze ostrasnie wojenowa kijonshij MArsatok sien
 „wielinshich, Starosta wlo drimishij etc. ij Sophia i tarnowa mat.
 „konstowie obadwa spobnie. Tym listem naschym woznanami,
 „przed woznanie puopolicku ij przed kazdim z osobna, koma
 „bi tkego putrzeba bto niedziwa, jez anij uwazajace ij prae,
 „glic dajace dobre a jure teorne Rrecepisopolithei miasta najego
 „BArmona, a siebie smisthikem doproszic miasta w selt kionu
 „Tarnowowi hu jure thkoni i putrzebie Rrecepisopolithei ich
 „anah, putombom po smierci wieliebnego Kiedza marcy na
 „lietka probosza Tarnowskie w kupier w smie glownei iemu
 „sapisani, tzecciar czeffor mlynu najego w tarnowie, pod
 „klias torem Bernardyjskim kiezacego, yatos thim listem na
 „schym spubnym dawaniami ij dopuszkamij, za sie i za polthamki
 „nasche swoje prairzechajace, ijt anij, nij, anij putombowie
 „naschi niedamij, anij dawat nikomu infemu idno pzeccia
 „nemu miaste Tarnowowi w kupiansach the the tzeccia czeffor
 „wielie nasche - po smierci pzeccia nego Kiedza probosza
 „Tarnowskiego. znah potomkom jego, yatos za thim listem ij danina
 „nascha yust nie oczekiwajace infego listu od nas bez d mozli, y
 „mogaj, w kupier. A w kupierze miere, trzymawo smie thei, kloraj
 „i edow ij hu w seltahiemu, jure thkoni smisthikemu abraaxat. A
 „gdzie bydome wiet La pzeccia niym jakim komu infemu na the
 „jirano iacie daci, albo thego potomkomie najehij, thekome thim list
 „temi niniaj sime psuicami, wniwec abraaxami i mawie xadnei nie
 „malajace woznanamij. Yozemu dya wiaz y na wniwec wozniw
 „sze paxi kladami pzeccia i podpisaujemij sye; Dan; dciato sig

w Tarnowie na zamku X. Julii Anno Domini 1568. przeciwko beli uroczony stał 38
mistrz Sobol. Jerzy Schasziowski. Jakub Mojżimski. Michał Nadarziński.
Stanisław wielicki, Jan Żubieski, słudzi nasi i y ynosyech wielce świadkowi
wiary godnych.

Zopha na wstępie wstał i wstał i. Książka Tarnowie
została. Na drugiej zaś stronie jest podpis samego księcia Konstantego,
którego wszędzie w takim sposob przeczytać nie udac, ale jedynie domyśleć je
można.

II. Oddział.

Najpierw posiadacze Tarnowa hrabowie czyli Komesowie Tarnowskich
tych, niektóre wielkie czyny, z dziejami miasta powiązane - również
domu Tarnowskich - przyjęcie miasta hrabstwa w ręce domy - a
naprzód w dom Książki Ostrogskich - domy po tychże posiadacze Tar-
nowa - Książka Sanguszkowie ostatecznie stają się dziedzicami Tar-
nowa - wzrost miasta pod rządami tegoż domu. Wstępn. 35 do 60.
przejętymi

Le Tarnów prawem był dziedzictwem hrabów czyli Komesów Tarnowskich,
Najpierw
i posiad
czarę Tar
nowa, hra
bów, a y
Komesów
Tarnowskich.
z tego co poprzedzono, wiezieliśmy dowodnie, z tego albowiem powodu
pisali oni się hrabiami, lub panami Tarnowa; a w późniejszej opisie
czasie - jak niżej zobaczymy - zamienili te, nazwy, na hrabów Tar-
nowskich. - Nie ten dom obitował w stawie, i wzięto, tak u
swoich, jako też i obcych, jak po częściej widzieliśmy, i całej jeszcze so-
baczymy, a obforniej o tem mówia nam dzieje narodowe: lubo chcieli
taj wpyścić ich cnoty i zastugi, tak oholo wlasnego kraju, jako li

w postroynych Turonie wyliczac, bytoby to niemal cete dzieje narodu naszego
chisci odpisac, ktorzych nie mata case, walcownoscia, bogobojnoscia
lub wielkim umysem. Tarnowski jest zapetrowana; my abeli wielko-
zych wielkich czynow, cztobow znaczniejszych tego domu ominal nie
mozem, zastawca, ze stawa, do nazwy Tarnowski przyniazana,
i na odzinnach kolebke, tunc swiet nasz roknoxi. —

Tych, nie-
klire, wiek
kie, czyny
i dziejamy
mista po-
wiz, zane.

Jan czyli Jasko z Melstyna, syn spymira pierwszego rodzica Tarnow-
skich (h.) kasztelan krakowski, po imieniu swego ojca sluzat jego urzedy
r. 1336. Przejepisze nasi ogolnie swiadcza, ze wielkim i potnym stany
ingiem. Stugosa (8) mowi, ze karmier zowi wielkiemu synowi Lobik-
na, za wspotradowe, panstwa byt dodany, i owsem, samemu jezwe
i chiebnosci w wyprawie przeciw Czechom wielkie czynit przystugi. U-
marl r. 1352. — Omijajac tutaj innych, z tego domu pochodza cych,

Jasko
Melst-
yna.

Jan
Lichuski
i syn

stauramy przy Janie z Tarnowa, Wojewodzie krakowskim, Validus d.
dzielnym ~~synem~~ synem. Byl on synem Jana Wojewody sandomierskiego, i
dzielnym wziat dobra Tarnow, linija i nazwa Tarnowski
poczajony, ogdyz dawniej Panami Tarnowa, mianowalifig. Ma z ten
wielka, mial w wspotradowych stawa. Wladystaw Jagiello, wy-
soca go cenit, i w takim u tego monarchy zostawot powazanie,
(Miejsciki) ze stedy jego imiata i otwarie karit; wiele wy-
praw wojennych w Wz, grecki, Salsku i indziej ze stawa
i bezposlownie dokonat; funduszow nabornych nie mata pozyc-
nit, ofobliwie w Kollegijacie Tarnowskiej; ktora na ten czas w pow-
stanie byta; wiele zamkow, miast i klasztorow murem o-
parat; mianowicie w Tarnowie, Jarostawie i przemysku; — iyt

(h) Wasi mowi Niciecki w h. 4. str. 319, lubo w tem i w niektorych innych rozgaleceniach tego domu odchozi
do rodu walczyca i walczyca, ktorego ia czerpatem, jednak w tresci wazy nie daje sie zbadac, i nie to
pewnoiu dajeja. Cnota; i ja wielkim rozumieniem tego roduwodu, saupie odmiennym niamia wysebnit.
kom przynit, i adniej nie trzymajac sie na ostep strony. Ten Jan z Melstyna Jarostaw zastoyt

w Koszycie Tarnowskim piątkowy obiaz, którego jednak bracia i siostry
 niemają; a jawisz na zamku Tarnowskim r. 1528. d. 29. M. Wzrostnia
 przysięgę wydat Tarnowianom, moim, którego wszelkie pobory, cła
 i optaty, które przy wprowadzeniu towarów do regie, lub przy
 wprowadzeniu sławie mianowicie win, ^{ptajili} Tarnowianem opłacały,
 jako też i optata, tak zwana tricesimalis. Bardzo skrywnie
 i mile suspirowa ożdam o Janie Tarnowskim (m.) w dowód
 zaś ile sobie cenit tego bohatera, niechaj bo służy, że go i powonyk
 przysięgn Hieronima Łaska, Wojewodę Sieradzkiego w Węgrych
 przyt, na niemyj, przyby, wypuszc go niechciał, na Jana Tarn-
 owskiego przedstawienie, oświadczył, że uczynił. Jan Tarnowski
 N. nie mało przysięgnł się do wzrostu rodzinnego wzniesienia
 Tarnowa; stuchajmy, co okiem pisze Orzechowski (m.), patrz na
 Tarnow, na gwardio Tarnowskiego, jakże bogactwa u mieszczan, jako
 uprzągni jest miasto, murami, strażką ku obronie...
 Podrany nasiz do kmieci jego, receps, że nie kmieci chaluży;
 ale ziemianstkie Dwory; pełne u kmieci jego sz, gurno, pełne
 obory, kornoy, nie rżasto winami, nie recepsiano robotami...
 miał rżne go wmej wole robot dawce, dobre a eno stłise Lucie, jako sz
 Marcin, Rafał, Mikrotaj i Piotr Lychonow, którzy sąk szam
 swem na Tarnowie, na szewarostku, stłigle, że i szana bogactw;
 i szany u pańskich poddanych z Augustawieno szwem bozym ^{postawali}

(m) Hieronim Łaska tego listu jest w ^{podmors.} Magist. Tarnow, na przysięgnię i wstawione
 nym podpisem Króla Jana, i jego pieczęcią, na lakai szwielu czerwonym (m) d. 29.
 iie Jana Tarnowskiego, i oświadczył, jak już zowie Orzechowski, byli to poddani i sz
 Jana Tarnowskiego, na obrach jego ustanowieni; takim był także X. Piotr Lychonow, poddany
 Tarnowski.

O przywizaniu Tarnowskich do prawej religji tak kamie Orzechowski
 wspomni: „nie wicez temu, aby to był Tarnowski, ktorzyg kiedy
 „od starożytnej wiary miał odstąpić; to Tarnowski, co i katolicki
 Osoby. „S ktorych to wywodzone historycznych; takwo, minie,
 man, karidy rozproszna, przywizanie ~~jego~~ jego domu do religji;
~~karawia~~ wielkomysłny, nieparnaty; dobroczynny Jana Tarn
 nozkiego, ale niemniej a stan kwitny Tarnowa, na czasow
 jego. — Milog, tutaj o jego rozwiązkach, o jego niezłomnem
 przywizaniu do królów, po osem dzieje opisyte i obie; glosno
 dopisze mowiz. — Przywizany ten mazi wielki lat 79, umarł
 Jego w Winiowia wsi swojej, r. 1561. d. 10. Maja. Pogrzeb jego (:)
 „był jeden z najspanialszych, ktory przez Orzechowskiego ob
 szernie opisanym zostal. — W rok po zgonie jego t. i. r. 1562,
 nastąpił podziat dole jego naszy, puzaj. Jan Krzysztof jego syn,
 szarstelan Wojnicki, objął Sarostanszczyznę; na siostrę, kas
 jego, a wice, Jana W. Kofie, Tarnowszczyznę przypadła.
 „leż stał, spory rozprawy sigi Stanisław Tarnowski, Wo
 jewoda Sandomierski, brat służyjący Kofie, rozprawy sobie prawo
 do Tarnopola, gwałtem go rągał, i samemu stąpił; lecz później;

Jego
 śmierć

(O) C dwoch jego ^{prawa i wle} ~~synach~~ ^{synach} będzie więcej wrodzonych; tutaj zas. og.
 „i dzie, że niemięty, cytelniczy, ktodnuz cady, dokoł pogrzebowy, a Orzechow
 kiego wyjęty. „W poniedziałek przed S. Bartłomiejem, a tożiną zrostal
 „zaw pogrzebu. W sobotę, wiec przed tym, wierzono iato z Winiowia
 „na zamek Tarnowski, ktoremu powarzywta w trzech puzga samie
 „nia jego. Ludu guspolitego niezmierna moc xicilate i refsta sig, była.
 „ktorym rozrywki hoynie na bosseł niekaszcyba utrzymywane były.

24
za zadosyc czynize wyprokowi Krolowi szlennemu, tenze oddac muszat, i infeltha
wynad grodzie szlenn, Księzciu Konstantemu Ostragowskiemu, matrona
w piniędziatek na potuwniem z zamku mierzono iate do Tarnowa:
pola między zamkiem a miastem szlennem exarnem iłkryte były. E. s.
polsk walęge następnicyz pratali: Jakub Ukraniski, Biskup krus-
janski, Walenty Herbart, Biskup Peremyshki, Stanisław Ste-
monski, Suffragan krakowski, Andrzej Perestanski Scholastik i
Witrysz, Wójciech Szaryski, Archidiacon krakowski, Jan Łow-
coski Opal Tyniecki, Jan Zborowski proboszcz Sandomierski,
Marcin Syerko, proboszcz Tarnowski. Za Dubrownem i szlenn były
miedzione konie szlenni iedwabnemi pokryte: potem szty cationy,
sztolagtony, szobroogtony, a szsamity i. P. s. Na niem iiatat Stanis-
ław Koziecki m. Tarnowie z properiam exarnym na gois, w szmiesz-
nym, na Kozym szlenn był wybity obraz szerygia z napisem:
in hoc signo vincas (E. s. szym anath szerygiz szty). Na drugiz
szas szlenn szlenn następnicyz. Joannes Comes a Tarnove, Castellanus
Crauciensis, ac capicium regni summus Imperator, Emmanueli
primum Lusitanorum regi, ac versus Mauros, militavit; unde
Sigismundi regis auspiciis in Hungaria contra Solimanum
Turcicum Imperatorem, contra Babacham apud Oberkunum &
Chorinam, apud Hamel artem & Hagenubum, & contra sztylas
in multis locis cepit hoc Imperatoris signo feliciter usus, us-
quam victus, ubique vitis, & multis victoriis, & praeliis in-
curanda R. P. salute, studio, patris disturbam pacem, sibi a
suis immortale nomen comparavit. — (E. s. na polabie szlenn
Jan krak na Tarnowie, Kszatelan krakowski, wójciech Krolens-
ki i. s. szlenn najwójciez, napiered Emanuelowi Krolowi portugals-
kiemu

konie i konie (8) Opatrz księstwa Ostrogskiego, spokojnie te dobra posiadali, 42
i z postępowaniem czasu - jakto rzecz robaczeni - w obie przesyły domy.

Wiemu przeciw Mawrom roziorat, potem sygnifundowi Ksólani w Wę-
grzech przeciw Solimanowi Turckiemu, cesarzowi w pomoci dany,
przeciw Wotachom pod Obertinem i Chocimem, pod Chomba, Kam-
kimi i Szardubem, przeciw Szymonowi wielkiemu miyszack, tego znaku
hetmanańskiego szeregowiec użyczał, nigdy inny cizony, wespół nie
zwyższal, wielce uwzględniał i światnem staraniem o dobro Rzeczy
publicznej jedynej Ojczyźnie, sobie zaś i swoim wielce miarko-
widział i miar, i pro nim inny ryjek uchał z dozwoleniem, za nim Kier-
wik Borasto wstąpił, za nim Kierwikiem uchał Mikhaem Radofersow-
nik pod Komorow: po koniach i wiatnach widai było więcej jego herbów,
szelawa, sutyma, gwiazda i koni stary, Polych prawni i łose mierz-
now. Gdy ciato do Kosiata rostato złozone, nastajito pogrubione
nabozens two zamyktemi uwzględnianiami; na prawicy reje, ołtarza
wielkiego projozrew szary nad grobem i tym napisem: Illustris ac
magnifici Domini Domini Joannis Comitis in Tarnow, Castellani
Cracoviensis ac capitani regni polonie summi capitanei, bello
& pace, domi fruisque post hominum memoriam clarissimi, stem-
ma. obiit anno etatis sue 73. die 16. Maji. t. i. Janie Wielmożnego
Pana Pana Jana hr. na Tarnowie kasztelana krak. wojew. Ksólani,
polsk., wielkiego hetmana, w wojnie i pokoju, so domu i za domem,
so paniezi szelawicy nastawiony, herbu... umarł wiechu swego 73.
d. 16. Maja. - pomiędzy innymi anaczeni gwizni, których wstencas Tar-
now w sobie mieszut, szerególnicy si goeni wspomnienia: Jan Ciocki hmo-
lex heronny, iakto poset od Ksólani; poset Ksiazka prackiego, poset
Ksiazka Ostrogskiego, poset wojewody wileńskiego, - Po karanie podanmo
znali, Jan Kurylow syn szarego niwet, szereg szelawicy oblopieny.

ad II. z Jana Gratusa Kasztelana Ławickiego, wstąpiłona Dorota,
w zamęciu Janowi Tartowi królowemu koronnemu, staroście
Północnemu oddana, z którego małżeństwa pochodzi Jan
Wojewoda Lubelski; ten zaś miał syna Jana Amora, starostę
Północnego, który przysposobionym regentem zabiłym stał,
i Piotra, obaj bezdzietnie pomarli. (S.)

ad III. Synem miał syna Stanisława pierwój Kasztelana Czernichowskiego, po-
tem Wojewodę, Seno omirskiego, ten przejąwszy Ociecha, miał z niej Ga-
brjela, starostę Krakowskiego, Pachtima Wojewodę sparnamskiego, któ-
ry obaj bezdzietnie pomarli; Michata Kasztelana Wójnickiego, któ-
ry z hrabianką Czabrowną miał Jana Amora i patronkę Pawusa
Pierwój, Wojewodzie Płockiemu w zamęciu cana, która też bezdzietnie
umarta.

Syn zaś tegoż Michata Jan Amor przejąwszy w zamęciu Łopia z Dom-
browicą Firlejową, bezdzietnie miał synów:

- a Stanisława, starostę Sienickiego, który bezdzietnie umart.
- b Aleksandra Dominika, i
- c Michata Dobe Dzikowskich dziedzica.

Aleksander Dominik z Bogusławową kithoro miał dziedzic. Michat
z zaś dziedzic Dzikowa z Karciecha miał syna i córki, lecz imiona
tych w tym rodowodzie nie znajdują się.

Wracamy teraz do czwartego syna Jana dzielnego, to jest do Jana Am-
mora Kasztelana Krakowskiego; o piątym dwóch jego synach mówili my
wyżej, to jedynie tu dodaj należy, że drugi syn jego spier wprzejmę
Jan Aleksander i Jan Wojewoda Justki, a potem Seno omirski, obaj bez-
dzietnie pomarli; pier wpry na Bukowinie zginął.

(S.) Niesiecki zaś 4. 4. St. III. mówi, że Anna Tartowska Senowi Tartowi
w małżeństwo oddana, Dobra kity pod dom Tartow wzięta, około r. 1515.

A drugiej zaś domy Barbary z Roxnosa miał Jan wielki zwa-
 nego, jako wyżej mówito się. Tenże Jan wielki zwanym, katxi
 owa ^{rany małżeńskie ponaście} pierwsza, Barbara, z Tencyna, wdowa po Janie
 Tencynskim, sktóm miał syna Jana, proboszcza krahowskiego
 Druga jego żona, była Kofia Krzysztofa Szyntora ^{ieckiego}, kaphelana,
 krahowskiego cześka, sktóra przeszła 20 lat miedziat, i kiltkora
 z nią, miał dzieci; lecz słych dwójce byłto porostate przy ży-
 cia, Jan Krzysztof, i Kofia.

Jan Krzysztof pojął był w pryjaciń dożywoctnia Kofie, córki Sta-
 nistawa de Sprawy Odrowąca, i Anny księżniczki mazowieckiej;
 a objawy różne w kraju urzędy, na Dworach Cesarzów Karola
 V, i Ferdynanda I. w niematem, będąc ~~profesorem~~ ^{cxii}, sktóry
 cztoli zdrowia, umarł bezdziećnie r. 1567. licząc lat 30. miedziy
 D. wieku swego. (patr. na koniec nagrob.) na nim ukonieczta się ^{cxiii}
~~Wojna~~. Ostatni bowiem wczep sięre syni Kofia ~~posata~~ cór-
 ka Jana W. posata za konstantego księcia na Ostrogu, sktóra
 Janowoszczynę, która na nią, doiatem przyprała, w słobne umiošta
 wiono; i wspan r. 1570. w dzień S. Trójcy wyspłłie swoje dobra
 mierzoni swemu darowata; a od lat Janowi i czt. se krahstwo
 w inne przechodzi domy, a napierod w dom księcia Ostrogskich.
 (10) — konstantyn księże Ostrogski z Kofia Janowoszczynę miał dzieci:

- A. Janusza kaphelana krahowskiego.
 - B. konstantego — ten bezdziećnie umarł.
 - C. Aleksandra Wojewode wotyńskiego, i trzy córki, a których wspanie
 daktim przoznawieniam, pierwotnie tego roduwodu nie nie mowi. (11)
- A. Janusz, pierwszy syn księcia konstantego, stray rany słoby małżeńskie
 pinauiat. pierwsza jego żona, była Luxanna de Seredy, Terzego de Seredy

(11) Ale mowi Niesiecki w tom. 3. str. 516. o dwóch byłto wspanie, katorzynie i El-
 bicie; pierwsza posata za krzysztofa Radziwila Wojnie: Wilens: Hetermana W. X. L.
 druga zaś za Janusza księcia Starosta jener: Zmudzkiego; lecz paktęci zójęci, ten-
 że krzysztof Radziwit. gój i jego umarta żona, kta wdowa umarł zins two pojął.
 Ten samo mowi i paprocki w ogrod. S. 210.

magnata w pierwszym wieku; a Szej pochodzą.

1. Eleonora w zamęcie Hieronimowi Tartowieckiemu, Wojewodzie podolskiemu dana, berdzietna; po jego zaszczęszeniu, Janowi Raciwi towi księżciu na Niszwiczu kasztelanowi Trockiemu, zastubiona.

2. Eufrozyna, Aleksandrowi księciu na Kastylii, Wojewodzie kijowskiemu za żonę dana; a Szej urodziła się: 1. Franciszek 2. Karol, obaj berdzietni.

3. Władysław Dominik. 4. Janusz Izidor. 5. Konstanty. — Narwiszka

królowej jego matronki znowo nazw nie wymienia, lecz mówi jedynie, że z nią miał Konstantej, margrabiecia Myśkowskiego postubiona, berdzietna. (u) Trzecia naklonie jego żona była Teofila Tartowna, kasztelanowa Sandomierska, której miał Janusz Albożimirra, lecz ten młodo umarł. —

Janusz był Panem bardzo bogobojny, i najpierw wpył z księciem Ostrogskim, który sibiema, pryncipowpy, potaczenie z hościami Karłowickimi pryncipat, z którego powodu nie mała od ojca, księcia konstantego uciekał, za swadecstwem Niszwickiego, wielki wójt w samowicie wojennym, w którym ucyłał morina criej opiszcione na sych, zaś bogobojność jego świadcza, liczne fundacje probnie; jwiniędy innymi i t. d. Mianem zamarzom przy kasztelanie Tartowskim 500. 20. rocznego i ochowu jwiniędy minożył. — On także criej najja Ostrogska na sejmie r. 1600. i 893. zatorzył; która po jego śmierci r. 1618. potwierdzona, zastala na zezwoleniem Stanow. z tym criej natem miał być potomek jwiniędy węgierskiej z jego linij; gdyby zaś ta wymarła, miała przejść na synow księcia Aleksandra Kastylijskiego z Eufrozyną sptorzoną; po tych zaś zaszczęszeniu, na synow księcia Janusza Raciwiata, z sptorzoną jego Eleonora, sptodroną; a w przypadku i Szej linij węgierskiej, jwiniędy, kawaler maltański, węgierskiej gło, w obrony, z sptorzoną

(u) Niszwicki zow mówi, że druga jego żona była Katarzyna Lubomirska, kasztelanowa wojnicka, lecz berdzietna. — tom. 2, str. 517.

40

Codo I. cześć, po Januszu ta pier wpa cześć spacta na Wacysława Do-
minika, jako syna Eufrozyny, po nim wafata po Januszu i Wacysław
piałtob, Janusz pol, miasto Tarnob ze zamkiem obronnym, do którego
następnie należały wioski: od Kłębony i Kłębony zagrod 16, zagrody i
plac na mironowickiej roli idąc od miasta do zamku po lewej stronie
numerów 28. Ci poddani mieli na Wacysław przepros 29. które dawnem
prawem trzymali od panów Tarnob. Polwastki: Tarnowice, Gum-
niśka, pogorsta wola, i wsi do nich należące: Tarnowice, Trze-
miećna, Wiereszów, Lichawica, Karsawa, Lisia góra, Wola Lisia góra
Lukowice, Smilgno, Lenosin, wola Lenosinska, wola pogorsta,
Do tego dziatu należały także Stawy: Mozerenski, wraz z Sta-
mowickim stawem; niemniej staw w Gumniśka, w Lenosinie,
opócz Stawu w pogorsta woli; oprócz tego, do tego dziatu
należą także wioski: Wierchostawice, Mikotajowice, Spal-
warthim Serachonice, Komorów, Ostrów; las zaś był przewidziany na
potług bydli miaty wraz z przewozem na braty, czynsz na pro-
stow, albo przewoz. Przewidziano ten dziat, także wyciek przewo-
nawca w pomoc do budowania, między uszczelnianiem i uszczelnianiem
już 500. kóp. jednakże aż w tenora, gdy już w posiadłości, ma-
jątkowości w niej dnie. Dalej ten trybunat rozstrzygnął: że ponieważ
wsi niektóre wsi karnowskie w sprawie znalazły się, o których
powiadano, że się nie wydat był swoje wycieki, niemniej inne wsi
jako to: od Kłębony, Wacysławowskiej, przez Chorą zinę Bendowickie,
Ludziej od Pogorsta, Tarnowice i Kłębony przez Dębickie, i po-
nie sążkami rozstają, więc, jeżeliby co od potokiem dziatowego pod
który te majątkowości przewidziano, któremukolwiek z dwu-
broni dziatowych się, abyto, aby ten, który przewidziano, dziat
zupetny weźmie, w stosunku doobody przewidziano, grantem także

Pravie synovi ~~Alonza~~ Wladystawa Dominika; gdyż syn
 ten podobnie umiart, dopata się ta część Teutoli Ludwice wice
 wladystawa Dominika, księżnie na Opatogu i Kasławie, taż
 owa naszwed słubnie puzarona z Tymbertem Księżiem Wiernie
 wieckim, a nim atoli będąc bezwiatna, drugi raz ponowita ślub
 małżeńskie z Józefem Lubomirskim Marszałkiem W.K. i tym
 sposobem tej pierwszej części Driedzielną rozłata. Po niej nabył
 tej części syn jej Alonza Dominik Lubomirski starszy Sen-
 Dominicki; po jego zaś bezpotomnem zejściu, przypada na Marija
 Anna, siostra jego wdowa, - ponieważ druga siostra Marija
 Teresja za księżiem de Neuburg była, już wyposazona była
 i tej części odstąpiła. Zaś Marija Anna, słubnie zawatowy wzięty
 z księżiem Pawłem Karolem Sanguszkim, tę część mu wicasta. (cy.)
 Na tej pierwszej części był obliq wyznoszący 2, 80, 000. R. p. materijny
 księżom Radziwiltom królowym W.A. i jako następnym po Bet-
 chałlich; ten obliq księżu państwu optawionym, że pierwszą część
 Francuzi wzięli prawnie odriedzielt.

przyjętym nagrodę wzięt; co się jednak w tym tylko względzie rozu-
 mieć ma, jeżeliby którejś holwicki stronie granicami uw. došlo. C. go-
 łownicie w puńia drzew, również jako i innymi rucbomasiami i opusze-
 tach domowych księ: konstantego są. wzmiankuje: że to państwo
 oapięro oycia, wronny dricat pomigdky bracia, iże maia.
 Ten dricat od obu braci porzucij przyzbył, i wstawy jeh pod-
 pisem puzarionym rozłat.

(9) Księżu państwu Sanguszkim przyrzany ponawiat słubne związki: a 1. z Bro-
 mistawą i puzarionym, wdowa po drugim bracie, która za dyspensą papieżką po-
 jat, teżnie obłągo zwa, bezdzienne mieszkat. 2. z Marija Anna Lubomirską a po-
 ziej z Barbarą z hrab. Duninów na Królowie Referand: koronna, a o tej wiczej
 niżej miesiąc ledriem.

Codo II. c. 25. Druga część dobr po zgonie księcia Konst: Ostrogskiego, do-
 stata się drugiemu jego synowi Aleksandrowi Wójcickiemu Wójcickiemu.
 po jego zaś i brach jego synach bezpotomnem zejściem; bray jego praco-
 wate wsi rozdzielily się, temiz Dobrami; to jest: Kopia za Lubomirskim,
 Kiatowyna za Kamogotkim, i Anna Alojzia za Chodkiewiczem rozpaigro-
 na Kamogotka w podziaste potowa Tarnowszczyzny przypadła, od tej
 Kamogoczczyna zwana (która nazwa w ustach mieszkanow Husin
 do dziś dnia utrzymuje się). po jej zgonie dostata się Janowi
 Kamogotkiemu Wójcickiemu Benomirskiemu, po nim zaś należała,
 do siostry jego, za Koniecpolskim będącej; po jej zejściu należała do
 Stanisława Koniecpolskiego. ten zaś bezdzelnim brze, cote swe
 Cebra, które miał z Koniecpolskich i Kamogotkich, pomiędzy któ-
 remi i ta druga część Tarnowszczyzny była, dostał Janowi
 Koniecpolskiemu, wojewodzie Bełzkiemu, Staroście Bełzkiemu.
 ten zaś darował za potowę Janowa, Kamogoczczyna zwana,
 Elżbietę Krzyżińskiej Stolnikowej koronnej. - po jej zejściu ta
 część przeszła w ręce Waleńskich, na Szymona Waleń-
 skiego starostę Waleńskiego. poniemai zaś ta część stugami
 obciążona, była, i w rąkaniu Kamogotkich rozfluwata, więc
 Waleński ^{z odstąpił} darował jej księżynie Teofili Ludwice Lubomirskiej,
 księżynie na Ostrogu i Krasawiu, za sumę, 1, 10, 000 złp. tym spo-
 sobem, iła i drugą część hr. Tarnows: dniec ziemie. Ta część
 tym samym sposobem jak i pierwsza, po Teofili, przeszła na
 księżnę wojyną, po nim na jego siostrę, Marię Annę, drugą matronkę
 księcia Pawła Sanguskiego. po jej zgonie przypadła na jej jedynego
 syna Janusza Aleksandra Sanguskiego, arcybiskupa Ostrogskiego, który objął
 dziedzictwo do Ostroga, Krasawia, Janowa, i Włodzowa.

Domy po
 tych posia-
 dzał
 Tomis

księżna
 Sanguszkowa
 wstatecznie
 stała się

Królowa Anna z Lubomirskich, Księżna Pawłowi Sanguszkowi mążowi
 swemu, z powodu uprzedzenia na ^{tych dobrach} pozostałych Sługach, w do-
 ryzynie fakcyjne oddata, przenieść nad siebie księże, po jej zgo-
 rami nie, wreszt po braci raz w ślubny matrenstwie z Barbarą
 hrabianką Duninówną, nie tylko wize na wspaniałych dobrach
 Tarnowa, ale i na sumach, dozwolcie jejże zapisat, po śmierci
 swego męża, tak Księżna Barbara, względem tych sum
 na Tarnowie będących, a prawu jej dozwolnionemu służących
 niezmiata kontrakt, bezchlebnie zastawny i dozwolnionemu,
 z Księżciem Januszem, z drugiego matrenstwa spotrzonym, pro-
 mym tych Dobr Działaniem. — Potem w sprawie tenże księże
 Janusz Dobrowolnie tych Dobr wstąpił na rzecz braci
 swoich, z trzeciego matrenstwa pochodzących, to jest: Jurefa
 Marzatha Kremenickiego, Hieronima Wójnowicza, Wotynis-
 kiego, i starosty Czernawskiego, i Janusza Starożyńskiego
 ronskiego Księżat Sanguszków. W końcu r. 1774, po dobro-
 wolnem odstąpieniu Księżnej matki Barbary, o prawa
 dozwolnioną, i puszczeniu wspaniałych Dobr, synom, po uwy-
 mionym Dziale, hrabstwo Tarnowskie, wspaniałymi para-
 fęgowaniami, prais innych Dobr na Wotyniu, i opłato się, księ-
 zin Hieronimowi Sanguszkowi, Wójnowiczowi Wotyniskie-
 mu, Starożyńskiemu, a Ten wreszt w ślubny, z Jurcją
 z Cecylją Skrzętkichą, hrabianką Potocką, Jeneratą
 wojak pułkowych icha; z którego to matrenstwa uro-
 dził się wreszt teraz H. Eustach Księża Sangusko.

(po śmierci swego ojca r. 1813, zapadłej, objawoszy sobie dźwiedzić dobru na wotyc
miei Kastylii, Krawaty, Antonina i innych.)
i cocha, która później krabiemio Mohronowi, biemio Generatowi
polskiemu w mat. ienobno codana, przed Dwoma Saly amarta
w Warszawie. —

Tym sposobem charakterem cyfelnikowi, jaku, koleja Tarnow w róż-
ne, a wyznosi naley, w stowu i wielkie przuchadit samy
polskie, ^{literackie} az nakonie w domu księcia Sanguskiego Dofst 19 (11)

5^{ty} gumiory bych — jako wyżej widziano — pierwszym prany
Diedziem Tarnow i całego hrabstwa — był księciem praset
Karel Franciszek, na białym koniu, Ostrugi i Kastylii
Lubantowice Sangusko. Odeniepy sie, zhrabianka Dus-
ninowa, i Diedziogropy Tarnow, r. 1742. wyjeżdżając do
Tarnowa, w bramie pilieniostkiej, piękną mowa powita-
nym zoflat od obywatelow tegoż. (Pismorbior Magistr.
Tarnow.) Wkrótce potem, obywatel się godnym tego usza-
nowania. Mieszkanie powiem i cechy, uważając się pobrym

Wzrost
miasta
pod rządem
tegoż domu.
Dzieleni w rozmaitym względzie, podali do księcia różne
swe zaralenia, które on, dobitnie wyrozumianym, naj-
bardziej i sprytnie da miastu rozstrzygnąć, po-
zwierając cechari dawne ich swobody, przy którym rada
wznie to jest uwagi godne, jak się opowiada, cech wstian-
mocy, którego teraz niema już w Tarnowie i Hada. Dwybry
wa się powiem, że tenże cech był, najstarszym i swemi
wyrobkami, cete hrabstwa, pod gorzel (t. j. urbalty, Bocheniski,
Wadowicki, i ogół Landeckiego) i dalsze iowre opatrywał
okolic. Kreniołnicy i przuchowcy byli niemiej i w granice.

ni, a z jęzmy i rodaw, sposobi i wstępnym naprzemianowalnym
 Magistr. Tarnows. Wsiągri ten wiele latwie dobrać się może
 Swiadczy Bernardynom Tarnowskim, jako to jawnie głośnie
 dzieje tegoż zakonu.

Wsiągri ten tego Dobrego Pana, siostra wdowa, prokuratora jego żona,
 Wsiągri Barbara w r. 1770. Wsiągri rządów i murów zamieszka-
 nych oddzielny, wybudowano kościół Bernardynom - siostrin
 w swoim miejscu, obszernej się minie będzie, a odtąd
 refektoryj murów tych w granicy rozszerzane kształty. Poróż-
 nych, wyżej oznaczonych zapadłych zmianach, w r. 1774.

Wsiągri Hieronim Sanguski bratstwo samowolnie odwie-
 dzywał; a odtąd miasto to raz bardziej wzrosło się pro-
 częto. Był to Pan bardzo dobry, i miły w obcowaniu łowa
 przyzwoitym, ojciec poddanych swoich, i arcywładcy jego dobrac
 oni pełno władny rządził. Ignacy Radziwiłłowski, rozstrawnym
 kierowaniem interesów, do lepszego stanu też dobra jęzmy
 prowadził. Wsiągri pięknych i rozległych budynków wy-
 stawiał, pomiędzy innymi wspomniany dom gęsienny w r.
 1799. na przedmieściu krakowskim, gdzie cauniej drome-
 niany były; w tymże roku ogród orodabny w m. m. h. bo-
 lendorshim, i letnim pataceni w Gumniskach żato żony.

po śmierci Wsiągria Hieronima w r. 1813. zapadł; syn jego
 rządzący teraz N. Wsiągri Gustaw Sanguski, wpaść przy-
 rażenie jęzmy ojca w skutecznym mężu i Wsiągri Wsiągria
 Wsiągria, wsiągri po nim objął dobra. I on nie mało

56

przyczynił się do wzrostu i uziębienia miasta. Nowe powstały przedmieścia, gdzie dawniej puste były pola i bagna. Browsar na przedmieściu krakowskiem, szuka sobie równego w Galicji. Do ogrodu przez Łabunie nowe rozstają, utworzone ¹⁷⁸⁷ drogi, gdzie dawniej ścieżek nie było. W r. 1809. Strusina, od miasta do Szwarcenietwa hrabstwa Tarnobrzękiego, odjęta, rozparta, i miastu dwa nowe nadane są garmarki; jednym słowem, zaczyna naley, że pod rządami tego wysokiego domu, Tarnobrzę, mianowicie zaś przedmieścia, co raz meseliska i wspominala przybierała prostac, i wiele sta przygotować robija.

Przy piśmie do H. Odebreiatu.

(88) Oho Stowa Augustaa: in Jure de Melstyn, Castellanus Cracovien, vir viri, industrius & in R^{pa} magni et operati viri, in gubernatorem illi ad junctus: i. e. Casemiro filio Lorkia, et magis sententia & ordinatione administratio polonis regni salubriter dicegebatur, acque quoque providentia magne opus brevi congestis, & ararium completum.

Stawomulski, Dziel Bellat. Sarmat. f. 88. Poloniam pisse: ufe. manned Melstynius vir gravis & prudens, & amans Republicam, qui pro Vladislao Lorkico contra Boemos regnum poloniam respicientibus, sapienter strenue pugnavit, & in Silesiam regem cum suis cohortibus evectus ad Castrum magna fortitudine sine prebit exempla, laqueoque magno, post obtinens patriam, sceptrum poloniam representante, juvenitium ejus confiliaris datus

Altem z na srodobudowni kromera w Kollegium Sandomierskiej, ziny
 napadnie i Tatarow, wozar i G. innewi wspotzabornicami, samor
 Dorsana, a sputa. I. Mataryna Bialoszyca i Melbrtyna, jedna
 pobornosci adarsa; i wulha Tomimelhanow skracionostich dolow.
 Dwiejka, umarta r. 1408. paktowana w brathunow i sicuti de domi
 nichonshim. A. Aloryan Europewior rathonni Reformatoru, pisat
 jej zynie, pod nazwa: Matka Swiętych polsk, na str. 240. pisat
 on pisat o inij sachie Abraham Brewstli elegestis in polow
 nia i. h. d. Vadinguel in annalibus minorum s. VI. ante
 annum 1466. pisze sachie o jachimis Melbrtynie i Malpolski
 na, jetyym pobornosci miodziunow, smartym w sachie Ber
 nardynow r. 1470. jak pisze Warszowicki.

(9) Bielohi kron: ksieg: V. Str: 553.

(10) O piewsachach i rodowudnie Biscariat Oftragothicki wrytaj
 i Kryjstnowskiego Str. 676. sicuti dochtadniej moini o nich Miesiecki
 na tom III. Str: 311. Biscariat on borsim, sic Ostrogski Dracy
 ksiegzta i dwoch puchodze braui, s. i. Dracy i Michala, G. ^{syna Romu}
 Dracy i ad najmilszago brata Barylego, syna Romana.
 Tom ten nigdy nie najstareniejsz na Rusi, pwała linija i z
 od Rurytha, Ihora, Swentastawa, Wladimirza, Jarostawa,
 Ihora II. Dawida, Misistawa I. i II. Romana, Barylego,
 i piewsawat nigdy nie bento Jedynostadzionu ruskich, Spowino
 wawny prawic byt i oftragothickimi konomi Europy; jak aboli
 od r. 1070. niemial zapot nie agost III. Herbich i byt gogonia
 fitenstra sicuti nadlug Naprachiego o herbach s. 330. Konstancyn
 I. Biscarie Oftragothi, Wojwoda Trachi, i hetman wielki litew
 ski, i jednociesnie w rucianoy sig niemali, herb swoj ojczysty

mójże: że Czartoryjscy i Sanguszkowie i Dwoje różnych dziel-
 nie pochodzi; i są: Gedymin i Ogero obaj mieli synów
 nazwanych Lubart. Sanguszkowie więc z Lubarta Gedy-
 minowicza, Czartoryjscy zaś z Lubarta Ogerowicza po-
 chodzą. Bzd. jakże otrzymał się, dani, wyznać con-
 sze nalezij, dawni i stary, tego zastępnego domu.

III. Celxiiit.

Kościół Tarnowa.

- a. Kościół farny - co o jego wzniesieniu mówią Dzieje? - historycz-
 ny opis jego wstawi Duchownej aż do naszych czasów,
 zawierający paręmioty następujące: 1. Najpierwsze ślady tego
 kościoła. 2. Jego wywyższenie na kolegiatę; jej wewnętrzne
 urządzenie i fundusze. 3. Upadek Kolegiaty, wzniesienie bisk-
 upstwa Tarnowskiego, i tegoż upadek. 4. Kościół tarnowski
 zawsze stał się farnym - wzniesienie biskupstwa krynickiego -
 odwołanie w darenie tarnowskie kamienionego, najprzód tegoż
 kościoła łowy. 5. Podział ^{Diecezji} parafii, i ogólna jej ludność.
- b. Kościół i klasztor Bernardynów, jego wzniesienie i fundusze.
- c. Klasztor Bernardynów - wzniesienie biskupstwa - ofiarowane łowy
 obu tych kościołów.
- d. Kościół S. Ducha kapitałny; wzniesienie fundusze, i upadek.
- e. Reszta inne kościoły i kaplice, dawne i nowsze, upadek
 i porządek. przyj. 08 Nr. 60. do 79.

Opis budowli
kościelnych
w Sarnogach

to jest ten, który dzisiaj jest katedralem, kościółek S. Trójcy na
 Sarnogach; S. Marcina powyżej zamku, na szczycie góry tejże
 nazwy — Tu, nim przystąpimy do historycznych wywodów tych
 kościołów, i ich wstary dawnej i teraźniejszej, naprzód opisac myśla-
 da, kościół katedralny i jego budowę. Jest on czworokątny pod
 łamagą, nazwą N. M. P. Narodzenia, ~~na~~ wzdłuż postawiony na miejscu
 odwiecznym naturalnym wzniesieniu, czołem ku miastu, a drugiej
 zaś strony ku schodom brzozy. Wielki otwór z widoczną kolumną
 wschodową, naprzeciw którego wchodzi główny; ^{XL} strony od miasta
 drugi wchodzi, a wyrost naprzeciw temu; w schodach normalnych, trze-
 ci. Wchodziże wielkimi drzwiami prostej rzędy S. Katarzyny
 kościelny, obok niego Katarzyna; otwory wspaniałych znajdują
 się, otwory, ale nadziei ubogim stanie; kaptura jedna tylko, bar-
 dzo szczupła, pod nazwą S. Walentego. Ponad presbiterium, skle-
 pienie kościelne jest wysięk, idąc zaś ku Katarzynie, bez skle-
 pienie unika się, tak, jak gdyby później, przyumocowaniem było,
 i tak, nawet przedtem, prosiło ustnie, ale niepisane. Na prze-
 ciw otwora wielkiego, ~~charyzmaty, a niezmienione szczupły;~~
^{szczyt} w r. 1810. nieco rozszerzony, i organy odnowione. Ten wielki
 otwór miał być dawniej bardzo ozdobny, ale szklony rozsz-
 ogniem, mniejszy i uboższy z pobocznych otworów, na wielki
 zamianow. Jedyna, ozdoba tego kościoła są nagrobki S. Ka-
 tarzyny marmuru i alabastru, księstwa Ostrogskich, i hrabstwa
 Tarnowskich, o których obszerniej w swoim miejscu. Wieża wspan-
 iego, ^{XL} strony zachodniej do kościoła przynależna, dać była
 wysoka, bez w r. 1810. w wojnie, by nie zwalita się, zniszczone,
 po ani po pierwszym grymie kościelny reżyta, i dopiero, przynies-
 nym, kusatem r. 1821. nieco wznowiona i blacha, na nowo po-
 kryta zastata. Drzewo nie w niej, anagnidnie się, z wielkimi, S. Kła-

Jeżeli
wyższe
na to
ate

Ob-
w-
w-

nie
nie
gła

nych jedens oznaceny ma szereg i 2. minijone. Taki jest budynek katedry
 tego kościoła do r. 1826. Kapitele zaś jego do nowieria, w swoim
 opisie się mieści. — Te kościoły miały swoje oddzielne fundacje,
 a co do władzy Duchownej, uległy Archidiaconatowi krakowskiemu.
 Jak wyżej mówiliśmy, pierwszą śladę tego kościoła dostrzegamy r. 1392.
 pewna stała jego epoka zapada na r. 1400 (L. 12). W tym bo-
 wien roku, na prośbę jednego z potomków Spycymira, Jana
 hr. na Tarnowie, wojewody sandomierskiego, Piotr Wisz, biskup
 krakowski trzy parafialne wymienione kościoły parafialne wje-
 den stałone, do gówności kolegiaty wniósł, kanoników tamie
 osadził przy, a proboszcz tejże kolegiaty, miał bezporządnie
 władze, nie tylko na duchownych swego kościoła, ale rozciągał
 także, i do następujących: do Skaryszowa, Szynwałdu, Kalafony,
 Proszki, Lisigory, i Lepanicy; które do kościoła dawniej do Archi-
 diaconatu krakowskiego należały. W r. zaś 1416. Wojciech Jas-
 trzebski, biskup krakowski, — z domu Brog, później arcybiskup gnieźnieński
 na usilne naleganie Jana hr. na Tarnowie, wojewody krakowski-
 Oficyatami w tym czasie ustanowionymi w Tarnowie uczynił Oficyatami, samemu
 w Tarnowie Biskupowi krakowskiemu, uległy, żadnym wyjątkom nie podlegający. Do
 tej gówności później włączona, była Infleta parafia, ale nie
 wiadomo, kiedy. Urząd ten Oficyalski następnie, miał pod swoją
 władzą, Dechanoty (aa) Tarnowski, Dobrzycki, Wojniczki, Opas-
 towiecki, Lipnicki, i Wielicki.

Jego wy-
 myszanie
 na kolegi-
 atę

Oficyatami
 w Tarnowie

W ten sposób
 nie ulega
 nie kole-
 giaty

W ten sposób utworzonej kolegiacie tarnowskiej, trzy było gówności
 i parafialne; t. j. proboszcz, kustosz, i primiceriusz czyli kanonik,
 oprócz tego dwie kanonije, i ~~dwie~~ Wilbramjuszów, na zarozne upa-

(aa) cyt. księgi winyty z r. 1595. w sprawie administracji biskupstwa krakowskiego
 księgi kanonika Jerzego Radziwiłła. pismarz. b. kunsyot. krak.

namienionych. Na godności protackie, jako i na kanoniję, hrabionie Tara 64
namienić miały przedstawiania, czyli prezentowania; Wikarijaty
zaś od protaków i kanoników zależały. — Od początku założenia
tej kolegiaty, sześciu Wikarijuszów, Protaków i kanoników w obowią-
zku wyznaczających, jedynie od swoich Protaków zależnych było. Skło-
nych władzy p. A. grzywny mienoty p. A. biskup. — W r. 1450.
za wstąpienia Tomasza Horepenstkiego bisk. hrabionie, z a jego zez-
woleńsem, i powaga, niemniej za zgodą Jana Amora hr. na Tar-
nowie, Wikotajana Rałtona Protacka kanonickiego, i innych
protaków i kanoników, Wikarijuszom, wiecznymi czasami ustanow-
wionym, wszelkie obowiązki parafialne, dawniej do Proboszcza
należące, oddane zostały; przedstawianie ich, od Protaków i
kanoników w szczególności, zależnie miały; oprócz Wikarijusa
kanonickiego, na którą nie kanonicki kolegiaty, ale hr. Tara namienić przed-
stawiali, ponieważ ten Wikarijusz, C. grzywnami, ^{se} ^W biskup
obowiązków uposażeni: instytucja zaś, na m. p. A. biskup Wikarijaty
do Proboszcza kanonickiego należała. Powody do obowiązków
dawniej do Proboszcza należące, egatoni Wikarijuszów miały
były oddane, oprócz opłat kosztownych, które na koszt
ponieważ były obciążone. Mimo tego, Proboszcza kanonickiego
stałego Wikarijusa mieć będzie, który od niego p. A. biskup
mia, drugi zaś jego Proboszcza Wikarijusz p. A. biskup
Tarnowa, przedstawiony i uposażony zostanie, z obowiązkami
by jego p. A. biskup, mieniał Kazania. (66) — W kaptwie
s. Marianna pod zamkiem i kluczy fundusana była kanonija Wikari-
juszów, od nich, służby były. Kaptwie, oprócz mają, któryto obowiązek
dawniej, Wikarijusz kanonicki miał być oddany.

(66) Słowo p. A. biskup, że doświ. h. doświ. musiata były nadeń dar na nadeń, który oddał
mu, p. A. biskup Kazandrię; było najwięcej rezydencją w Tarnowie

Fundus
1712 Hol
legiaty

1. Probostwo i jego fundusze.

65

Te za fundowane były: 1° na wsi Dombrowie; z gruntu i koniczych
penny czynsz, pewna ilość zboża, roboty panno, czynsz, i inne pom-
niejsze dochody. 2° z miasta Tarnowa, pewne dochody z gruntów,
pastwisk, ogrodów i t. d. 3° z dwóch przedmieści Tarnowskich, wie-
sinniej z Gumnisk, Krzyża, Kłębony i t. d. reszta pewniejszych dochodów.

2. Kustodia - dochody.

Zafundowana przez Sępytha na Tarnowie, podhóm: krak^o i przez
niegż uposażona z dochodów kaplicy bożego ciała czyli S. Krzyża
(nieinacymu jónak, gdzie była ta kaplica) - dochody te rozdane były
na osiady Biata mniejsza, Biata większa, i na krzyżowicach.

3. Kanceryja czyli Primicerija - dochody.

Uposażona z dochodów księstwa między parafialnego S. Mariana,
pod zamkiem; której sąreżowane dochody rozdane były na dobrach
ryńskich i mierznych, na Kółkarach, Pogorobuj wsi, Tarnowie, Suse-
panowicach, i Krzyżach.

Prebendy w Tarnowie - dochody.

Tych prebendowo dwie były: a. Prebenda S. Marij zamkowej czyli
Koreszaniów, uposażona na dobrach Borek, Sadownicki, Pa-
mianów. b. Druga pod tytułem S. Bartłomija, uposażona docho-
dmi, które dawniej do stława tegi S. m. kusiide Tarnowskim
przynależane były, ten stław leżał nieznajdnie już w Tarnowie.
c. Tak nazwana Lubowiska w r. 1416. zafundowana przez
Jana S. Tarnowa Majewca, krak^o i brata jego Sępytha, Świdra
Tarnolawia, który powróciwszy obaj sędzieli w kosciołku
zakłócił, że prebendę rozdzielił i uposażył użynie na wsi Lubowicy.

Fundacja i dochody Wiharyjuszon.

- a. Jaka najpierw jurysdyksja, ię przez Kolegiacie karnowskiej srodzie
- stalych byto Wiharyjuszon; Dochody byto byly nastepujace:
- a. Karczby z nich pobierat 4. gromny mandy jaski rocznie
- b. Wszelkie sprawy Dobrowolne przez Paragijn ostadane?
- c. Czynosc, ktore imi ptawie mieszkanie karnowskiej, i przedmieszkanie
- d. Dochody, przyznawane do atakera s. Jana Chrzesciela, w ilosci gromny 8.
- e. Kantonja karnowska ogotowa Wiharyjuszon obowiazana byta ptawie s. 200 gromny rocznie. -

Przemysly Dobrowolne tej Kolegiaty nalezy takze Wsiqie Janusz Ostrogski, ktory na Manjonarow karnowskich rocznie 100. 10. przernaczyt jako najpierw nowolismy. Nie mniej Teofila Bartowna matronka sęget Kuzia Janusza, i brat jej srodzony, Andrzej Taito, Proboszcz Celijat karnowski, na Wiharyjuszon, szkolny i szpital, budowl na utrzymanie i pomnozenie Apparatu kuzioloycki, wielkie przyznali fundusze. (1736) raz inni Nalezy Kolegiaty przyznali, w ilosci namieni sily miedul.

Unowoc
Kolegiaty
Wiharyjuszon
biskupstwa
karnowskiego

Wtatem potowienie zostawata kax Kolegiata, ax do przyjsia Galizyj juw sady W. domu austriackiego; a lubo wprawdzie wtem czas Kolegiata upadta, lecz wzamiane, niedlugo potem, do wyprawy gubernacji Wroclaw karnowski posuniętyro zastat. W r. 1735. biskupia goenosi w karnowsie uspanowiana, a profus Wojniczki A. Jan Fusall najwiekszym biskupem mianowanym zastat, lecz nim protwierzenie nadefto, umarł w

1. biskup
2. biskup

1786. Po jego zgonie A. Torjan Amandus z Janusza Janowski, Opal Tynicki, Biskupem karnowskim mianowanym, i protwier drugim zastat, najwiekszym rzed biskupow karnowskich

2. B. A. Janowski

zaczynając rozpięciem wsi, w której to godności arcydo n. 1801. nie-
 perowanie rozstawat, w tymże roku dozwolono, na nielicznym
 ramieniu wsi, pochony na ementaru, paronosthen. - Po kilko-
 letnim ujazowieniu stolicy biskupiej, w r. nastoimie 1806. A. Waj-
 cich z Bozuj woli Gortie, Administrator i protopopie kate-
 dralny, biskupem mianowanym, lecz powiniem na biskupstwo
 do kiele. przeniesionym, Tarnow na ransze opuscił.

3. B. J.
 Gortie.
 upadek
 biskupostwa
 w Tarnowie

— Od tego czasu godność biskupia w Tarnowie upadła; kio-
 scia Tarnowski ramieniem na Tarny, a miasto wraz suty-
 apitutem tegoż imienia, w duchownym względzie, Dyjecyj
 przemyslskiej wcielone rozstato; zaś 3. cyrkuty, Sanderki, Bo-
 chenski, i Myslenicki. Perer Wadonicki. Dyjecyj krasnopol-
 ski przyspady, w r. 1809. w mieście Starym Sazku, ustanowiony
 na te 3. cyrkuty oddzielny urząd Oficjanta, który, po rozgnie-
 zeniu, w tymże roku nastoimym, wstadey duchownej Metro-
 polity lwowskiego, uligat. W Pilonie zaś, dla utatowienia
 opazani duchownych, dla miasto, od Przemysla ulupnie odda-
 nych, tak nazwany Judel Surrogatus, ustanowionym rozstato.

Wzmianki
 biskupstwa
 synoidalnego

Stawato wj, iż, po tabnem deputnem rozrebraniu dawnej Dyjecyj
 Tarnowski, Tarnow nigdy godności tej nie odzyska; tem barz i-
 zte w r. 1825. na mocy bulli Papieża Piusa VIII. i wyroku N. Pena-
 lizmowa rozstato Dyjecyj Tyrniccka, z dawnego, w całej pod-
 ce wstawionego Opactwa Tyrnicckiego narusz, bierza. - Ta dyce-
 zja sktawata jiz 54. cyrkutami: 5 Tarnowskiego, - który tym samym
 na nowo od przemysla odpadł - 2 bochenowskiego, 1 addeckiego, i wada-
 wickiego; a tem samem, urząd Oficjanta w Starym Sazku ^{zmissiony}

Poniemal nas biskupstwo Tyrnawskie, ile w stanie przedpadytym i ofiarowal
 a mimo tego, na programie nad Wiedeń, Leice, nie było samymi
 był na stolice biskupia, więc ta. Tymczasem Cesarstwo miało
 do architektów: Bachma, mianowaną, rozpięto, gdzie wrazi. Seminarium
 biskupie Tyrnawskie, w prywatnym domu amicuszono. Porządki
 biskupie Tyrnawskie, albo raczej, pierwszego i ostatniego biskupa
 plem Tyrnawskim, był A. Jozefowa Tomasa Liegler, rathonu J. Pe-
 niedyktu, dawniej publicznego naukiel teologii w Linzu, i Wra-
 konie, teologii i filozofii Doktor, o. Diecezja tarnowska wiele
 resturony. Ten w Tyńcu od wsiadł w diecezji krakowskiej
 powiaty, urady diecezji objął. Nie raz i parę parę czasu
 w biskupstwie Tyrnawskim, nie sławionem misjiem, dla górnego
 i biskupia, i przez węgla, ze Tarnow, ile stary biskupia
 biskupia, biskupia, górnego, dawniej parady, więc Leon XII. pa-
 pież i N. Franciszek II. w r. 1825. temu miastu wstrona
 parami czasu, górnego biskupia, przynosił. Na mocy tego ins-
 tucji nowego biskupa tarnowskiego, ^{A. Liegler} był w r. 1826. w
 m. Liszopadzie. Uroczystość nad Instytucja tego biskupa odprawił
 w r. 1827. d. 4. maja, na której, s. Stolicy apostołskiej Legatami
 mianowanymi A. Alwixy s. Postawie i Karbelskimi. Ambrosius,
 Arcybiskup i metropolita lwowski, primas Galicji, znający
 się na tej, także biskup August August papież de Lubo-
 witz, gubernator Galicji, oficyjni, wstawi polityczni i sędzi-
 ni omni, wiele pierwszych magnatów galicyjskich. Jako wie-
 dnie, sta się i innych następców, A. biskup Liegler, biskup
 biskup August, węgla wielka, kamienie, gdzie dawniej
 sądy sędziackie misjiem, która sławionie rozszerzył i u-
 pięknzył biskup. Pod bezposrednim dozorem tego biskupa,
 prace obrotu rozszerzenia i ordo biskupa biskupa, na co raz

w biskupstwie
 nie biskupie
 nie samymi
 ugo-

4. B. X. ty
 ten -

nainow
 subje
 koliste
 lacy

mierzalność nabożności, są bliższą pastę, pywały krodkiem. Jedną kaplicę,
 pod nazwą S. Benedykta, z dawnej S. Walentego rozszerzono i urzą-
 dziła. Druga, S. Anny poświęcona, prerabiono ^{ze} S. Karola dawnego. Ska-
 łki zaś nowy stonak, a nad nim, drugi umieszczono. Presbyterium na-
 mnię do strony wielkiego ołtarza, znacnie w szerokość i wysokość po-
 większono kostel, a ołtarz S. Anny do kaplicy, pod tą samą
 prezentacją, wielki zaś ołtarz zupełnie nowy ~~z~~ i to bar-
 dzo ładny. W posadzi okienach mozaikami, aniołki, świętych świę-
 wności. W ścianach obram. niepodobnie przeszło N. M. P. przez
 stawiający, który z wianem. Sprawiając, nad nim na posadzi ław-
 cem obniżono, i mój Marjij i Typica także wiele koscioł-
 nych ozdób, i ułożono sprządkono, na zbogacanie nowej katedry.
 Promienny kłosem, antepedium iate ~~z~~ i ołtarz, po obu stronach, po-
 piercia, w pot. wyjątki, z roboty S. i. pióra i pawa, wystawiając,
 ułożę. ~~z~~ Katedra dla kanoników nowe zrobiono, chór i katedrę ~~z~~
~~z~~ i mierzalność smarkonnie, na 4. filarach sprządkując, i organy
 dawnej ulepszone, do dobrego stanu doprowadzone. Sklepienie także
 i ponow. presbyterium i katedrę nowe zrobiono, gdyż dawne urzą-
 dzenie już. wiele rysy i szczytły, zgot., wyznac. należy, że katedrę
 katedralny karmenowski, co raz do lepszego przystąpić. Stanu ~~z~~
 programu, szeregata rzad, i spawaniem katedrę katedrę katedrę
 rany, do pierwszych katedrów kraju naszego, należy być.
 Przy założeniu nowego regularnego kamienia pod nowy wielki oł-
 tarz, w dniu 29. m. kwietnia 1827. r. przez. X. B. Lieglera, włożona
 kostelata tablica otworzona, na której następujący wyrytych napis.
 Pierwszy kamień do nowego ołtarza, i rozszerzenia obydwóch
 stron katedrę katedralnego karmenowskiego, na wieść uszczelnionego
 w Króju S. jedynego Woga, N. M. P. S. Apokatorsa pióra i pawa,
 i S. Benedykta Opata, pod najczystszy i najczystszy ~~z~~

Cesarza; w Węgrzech, Czechach i Galicji Koła i. t. c. dnia 29. kwietnia 1827. w niedzielę, II. po Wielkiejnocy, potężny Przewód Tomasz biskup karnowski uroczyście obwieszcza, iż przytomności reprezentacji wsiy godnych świadków niżej podpisanych, w posawo kurowie niepublicznej, (z. Dremahy: datow: r. 1825.) Podpisany wyryte na tej tablicy listy: A. Biskupa, niektórych członków Kapituły, księcia Eustachya Sanguszko, jego matronki i. t. c. w. r. 1827. pod czas tego obmawiania koscioła, pierwsze nabozienstwo do koscioła Bernardynow.

Tym czasem na miay bulli ojca S. Leona, i zwoli N. Pana, A. B. Lichte przeniesiony na biskupstwo do Linca w Austrji w tymże roku; a A. Jan Fuchs, pierwszy prelat i proboscia katedralny, uznaczony wikaryuszem generalnym i Administratorem Dycezyi karnowskiej.

Uwaga: Uprawnienie najnowsze Kapituły karnowskiej - jej fundusze i dochody - podmiot i ludność Dycezyi - niemniej parafij karnowskiej.

Teraz urządzona Kapituła karnowska składa się: z trzech prelatów i. i. s. proboszcza katedralnego, Dyakana, i Scholastyka, i czterech kanoników gremialnych, s. pomiedzy których jeden Wikaryuszem jest tymczasowego Seminarium. Oprócz tych, średnio postanowiono kanoników konwencyjnych, których godności zastępowanym są Dycezyi mierzom przeznaczona, i kilku radców konsystorwskich. Biskup przez stania kanoników na wyjątkie kanonije, które są w posiadaniu, lub oddawa do użytku. - Ci kanonicy gremialni - bo kanonicy są, bezpretabni - mają, jak i biskup, dla dochodów swoich, przeznaczona dobra, które wyjątkowo w drodze prawa, biskupstwo i kanonicy s. funduszu religijnego ~~XXXX~~ ^{plac} posiadają; i. i. pierwszy 12.000. R. w k. m. trzej prelati pro

1200, kanonow zas po 1000 R. w k. m. innych dochodow iadnych nie maja. - Wskazywane zas, klosytek jest srednie, na ktorzych wiecej znajduje sie Senior, takze sferowany religijny po 300. R. k. m. probieraja, i wraz s kanonikiem parochem dochody jur^{ae} Stole. po nich siebie naleznie maja. -

podziat
Diecezji.

Tak wyzej mowiliby my, ze Diecezja tarnowska wstety w sobie zawiera cyrkule, t. i. Tarnowski, bocheniski, sandecki, i wadowicki. Granicy na wschod s przemyslski, Diecezja, na zachod s Krakowski, ^{horostawski} na poludnie s Sandomierska, na polnoc s wogranicami.

ludnosci

Ludnosci ogolna w r. 1829. wynosiła - 9, 81, 704. dusz; s pomiedzy tych katolikow, 9, 40, 174. innych wyznani chrześcianskich 5858.

Grekow 12, żydow 35, 660. S pomiedzy tych jednolice greccy cerkwi w sandeckim cyrkule mieszkaacy, ile innych notowanych majacy plebanow, opiszaja sie. Liczba duchownych w tymże r. wynosiła 409. S pomiedzy tych zakonnikow 65. Zakonnic 57. Kosciole parafialnych kraj Diecezja ta 279. zakonnych 12. innych filialnych 50. wogale 341. -

Cyrkut tarnowski zawiera dekanatow 4. t. i. Jeleniowski - mielicki - Radomyslki - i Roporski. Cyrkut bocheniski dekanatow 4. Bocheniski - Bircski - Wielicki i Wajnicki; Sandecki cyrkut krajicki 5. Dobrowski - Luchki - Nowotarski - Janowski, i Tymbarzowski. Ostatni zas cyrkut Wadowicki 5. zawiera dekanatow 3. i. Myslenicki - Osieczynski - Strawinski - Wadowicki, i Lyncicki; wogale 18. Dekanatow. Na czele kazdego szych znajduje sie osoba dekanalny, shtudacy sie; Dziekana, Poddekanowego, i Notariusza dekanalnego; nielkoiy szych Diekanow maja takze doroz nad filotami narwancami, lecz o tem w swojem miejscu. -

72

Dyceccija Tarnowska ^{Kilka} ~~Lea~~ Duchownym wogledzie, stawnych
 siada miast, miasteczko Kenty, w cyrkule Wadowickim, miastce
 narodzenia S. Jana Kantego; Lipnica, w cyrkule Bochenickim, i miastce
 narodzenia S. Symona i Jachimy; Szrepanow, w tymie cyrkule, ta-
 kierz miastce narodzenia S. Stanislawo B. Krala. Inne stary gorie
 leny b. Kurugunda; niemniej starodawny Tyniec; Wlokiego Opak pi-
 sat sie, Abbas centum villarum, w cyrkule Bochenickim; na po-
 granicu do wolnego miasta Brachowa, nad sama miasta, od Wlo-
 rago niezbyt dawno, dyceccija nazwa, swa brata, w tej dyceccij
 najwyzej sie. Jestem teraz Kollegium X. X. Seruitow. XV
 Podziat Parafij Tarnowskich i sud now.

Na ciele Duchownym w Parafji Tarnowskiej jest Kanonicz gremi-
 atny, Kanonicznym parochem zwany i Siedmiu Wlkarzy; Wlo-
 rany wraz parafialnych i Katedralnych Dziej miast obowiazkow.
 Parafia ta dzieli sie w sposob nastepujacy:
 a. miasto samo w sobie skladajace sie z rynku, i kilku ulic i
 przecznic. b. w przedmiastu Strupina, nazwanem, i wofia, sejmie
 nazwy - przegrodow - Burek - Stablowie - i Grabowka. c. Wsie:
 Brandzin - Gumniszka - Kawada - Tarnowice - Terlikowka
 Klibowka - Hyszow, Urzys. Ludnosci całej parafji w r. 1829. wyje-
 nosila 13, 200; z tej ilosci jest katolickow 9, 530; protestantow
 26; rydwow 3, 635; - Duchownych. slych do 3000. na miejscu i
 przedmiastu przypada, slychow, akoli 40. orzy rydri rabirzaja
 Duchownych najwyzej sie dorz - Katedralow 8. razem 25. -
 To myturowymy o hasiela: Dyceccij Tarnowskiej, i starych
 innych wracamy sie, Wasciotow.

* Katedra na Waleisau Chroliego chato roku 1020.

6.
Kościół i
Klasztor
Bernardynów
w Tarnobrzegu.

Stęgo, co wyżej mniemaliśmy, wiadomo, że na tem miejscu, gdzie przynajmniej
 stał Kościół i Klasztor Bernardynów, kamień miał stępa warow-
 ny; lecz ta myśl o mniemaniu, kamień już go nie i. Marina przesie-
 sioną, a miejsce to na Kościół i Klasztor przetransponowane zostało. Dla
 rozliczonych atoli zaważ, że podobna myśl raturyściła Tarnowa,
 nie mogła dopetrująca zostać, aż dopiero w 129. lat po wnieśliem
 miasta. — Jan Amor na Tarnowie usił. się do b. Jana Kapis-
 trana r. 1454. prosząc go, by Złotowicko do Tarnowa postać
 i przewoził na to b. Jan, z warunkiem, by w przedy dła tych, sko-
 rownie stałoby pomieszczenie. Powrócił się Jan Amor z bra-
 tówką, wraz z bratem swym Księciem, Kanonikiem bractwostkim,
 wataśnym Księciem Kościoła i Klasztor, naprzód dawałszy wyśta-
 wiać r. 1459. i kanoników panie sprawozdawszy, orzecz.
 Około ~~r.~~ r. 1468. dawałszy zwaliny, mierzony ceterożt
 Kościół i Klasztor. Aby nas temu przeciwnie ceterożt obcy
 napadom trwata niedała spokoju, oddzielny mur
 otoczył go, i powieściem, skrytem oklepieniem, obwarował
 Księciem. Tym Księciem raturyściła przez siebie Kościół i Klasztor.
 Jan Amor w r. 1499. na rok przed zgonem swym, oddzielny listem
 swobody umocował. Ten list brzmi jak następuje: „W imię pań-
 kie Amen. Na wiecna rzezy pamiętkę. Jan Amor z Tarnowa,
 Księcia bractwostki, wprzódtem w ogule i szczegulnie, jak tera-
 nie jzym, jak na przysławie obcy, o tem wiadomości mającym,
 niniejsza kreską, oznajmujemy, że my, Księciem, w budowaniu i
 spieniem, i na zabawienie duplei dwuchleń obchupionych, ogrod
 nasz, czyli miejsce całego obwołu Klasztoru braci mni jzym, i’.

wznie-
nie

(C) Ten Kościół i Klasztor na tem stał miejscu, gdzie teraz nowe forum Nobilitum znajduje
 się, w r. 1824. gdy stał Klasztor na forum przedkolejne, le pod rzymie oklepienia
 okryte, lecz jako niewyższe, zupełnie zasypane rozpadły; widły one zwizaki i ram-
 kiem kamionostkim.

„Bernardyna, za murami miasta naszego Tarnowa lekarzy, tak w spier; 74
„jako w dacie, jak przez wzwagi wspomnianych braci, ze w spierach
„sbron obwidziony, lub obwidzione sa, wzwagi wzmiarkowanym
„braciom, i z ich Kosciołowi, na cześć bostha, i doleżek szeregowanego
„spolnojnego pobytu, wiecznemi czasu dac, wznieść, i wielcie prof
„lanowilismy, jako też minijezim dajemy, wzrosilismy, i wielcia
„my, za tasza bostha na wielki. Ktory to agrod tak nadany,
„worniesionym i wielonym, czepli inni miescia e grovstone dawe, wznie-
„sione i wielone, ad wpryoblich, nami na teiz, ych sie, w tasnych
„jako też od wpryoblich, baci jakich kolwiek cywilnych czynzone,
„prodathon, danin i robat uwalniamy na ranpce; W dowiad
„i fundactwo czego, picezci napsa, wiedzosa, na exarwonym jed-
„wabnym samu bta xawiszkamy. Dziato sie, w zamku napsym
„tarnowskim, w subote, w sam dzien S. Wlomena papucza i mę-
„szennicta r. 1499. Jan Amor hrabstwan hrabowstwi. (14) —

Junius
1825
Oprócz tego funduszu, który w obzbach murów Wlasztorznych miesiat
sie, mogli Bernardyni, Dobrodziejstwa, Dzielacy Tarnowa w spar-
ci, wiele innych dochodow swych; posiadali bowiem, wlasne sta-
ny, i niektore domy czynsz im ptaity. Nastepni posiadacze
Tarnowa, rownie hrabionie Tarnowscy, hrziszka Ostrogscy,
prowincj Kamysey, Karczimittowie, a w koncu i hrziszka Lan-
guszkowie, wiadnym czasie rakhonichow tych nie opusili, ale
pajna wspierali z ich stoma, sie czynilo wiele innych przywile-
nych osob; jako to takwo wyzysai mozna z ich pirmoxlio-
wos Wlasztorznych, i ktorych se, i nastepne por rztoska e
rozaydzic se, wiadomosci, i ja czepatem. Był tego Wlaszto-
ru wyrokiem r. 1802. w d. 29. m. kwietnia, jest rakerpiczonny.
I przeniesieniem dyceccy i siedzi by biskupa w r. 1825. z Bochni

do Tartowa, Seminarium Synodale, nim nowe wzniesienie klas-
toru, w tymże klasztorze, ile w miesiącu najspokojniejszym, w
miesiącu rozstanie. — Lecz tutaj rozróżnie należy kościół
nowy od starożytnego. Tam bowiem, gdzie dzisiaj zostają Ber-
nardyni, był klasztor

z Panien Bernardynek, które, w r. 1550. niewiadomo przez kogo,
do Tartowa sprowadzone zostały, kościół zaś wspólny mie-
ł z Bernardynami; dopiero w r. 1776. księżna Barbara Sangusz-
ka

Klasztor
Bernar-
dynski.

księżna z murów zamkowych, nowy wzniosła kościół; które zaś
te Bernardynki, na mocy wyroku sądowego r. 1783. d. 25. Lipca
znieśli, i ~~znowu~~ ^{z ptaka, tatarska} wzniesione zostały, w tenże dzień
r. 1789. Bernardyni do ich klasztoru przeniesionemi zostali;

zobacz
wzrost.

znowu wzniesiony gmach klasztoru probieradzkiego, na publicznym
zajętych obrócony; w r. 1809. spłonął u balonu puszczanego spa-
łony, na koniec potęgi przemianach, r. 1824. na szczyt szla-
chackie przekształcony. ~~znowu~~ — Klasztor nowy, klasztor, splo-
niony w pożaru w r. 1814. wiele uciekając, a toli odbudowany,
i w ostatniach czasach smutnie przegrodzony został.

ostatecz-
ny obrot
Klasztor.

O klasztorze Bernardynów, to jeszcze panuje gośda, że w nim
zjawił się w roku 1674. Aleksandra Tartowna, córka króla
Aleksandra Tatarskiego, Przemysła i Elżbiety Kostianki, u-
marła r. 1674. (15)

d. kościoła i. Ducha szpitalnym wzniesiony, na pierzei był drewniany
kościołem barmistrzowi miasta wystawiony, lecz niewiadomo kiedy,
wraz ze szpitalem dla chorych wozelkiego rodzaju; dopiero później
wzniesiony został. w r. 1448. d. 8. Maja, przez Abp. Michała
W. Kołomyjskiego, biskupa kościoła nadana została erekcja, pod nazwą
s. Ducha, s. Krzyża, s. Jana Chrzciciela, 10,000. mierzenników,

W. Kołomyjskiego, biskupa kościoła nadana została erekcja, pod nazwą
s. Ducha, s. Krzyża, s. Jana Chrzciciela, 10,000. mierzenników,

S. Leonarda i. S. D. sta murami miasta. Miasto napierod wyznaczyle fundusze na utrzymanie jednego duchownego w ilosci 8. gzymowen rocznie; to uproszenie podane zostalo przez X. Gregora de Kwantborg, rektorowa, diecezji Wroclawskiej. Poniewaz nas, uproszenie to, bardziej poloznym, jak dostatecznym narzadz mowina bylo, wiez tenze biskup Albignine postanowil, ze wbolowich by w dalszym czasie poloznoscia, prostotnych przybyci miato, jako fundusze kościelny utworzeniem bydz: powinno, na utrzymanie jak prebendaria, jako ubogich. Ten prebendarz miat pewne obowiazki, ktore pierwotnie wznieienia, wymienia, ~~liczba to nie nalezy~~, Głowne zarzadzanie ^{tem} ~~tem~~ ^{zatożeniem} ~~tem~~, i zarzadzanie jego dochodami, sam sobie biskup rachowat. X. Kwantborg nas, w obowiazki tej diecezji wzniesl, przed tego kościelna oddal sa nad jego prawami ciuzwa nabaral. To wznieienie nazywane w Kantonie, ile na tenze, Dobrach biskupstwa Kralowst. Ci. przymorb. magistr. samowst. W późniejszym czasie, kościelna ten i szpital upadl, a prozne mury pierwotnego na ~~XXXXXX~~ ^{Kładzboia} obliczone. Szpital ten miejoshi w inne przeniesiony miesle, na przedmieście piteniostkie, wo. 1829. nieco odnowiony; ten szpital ma jeze dochody, se Dobraczynnosci jedynie Tarnowian ^{on} utrzymuje sie, rozfoje pod dozorem kanonikra parocha miesconego.

Inne kościelne
Kaptice

Inne kościelne i kaptice za miastem xna jedynie sie sa: kościelna od ementaru kościelnych N. M. P. na barbu, iato bzym obrzadow religij, sredniej klasy ludu, poswiecony; nie wiedziei, czy jego wznieienia, drewniany, se na jubez szym stanic. Kaptica S. Jurefa na ementaru, przez Ignacego Radzickiego szepiego thomni parxa kralowstwa, wymurowana, dla rodziny jego.

Jest ona w nowszym smaku staniczna; jeden ma byłto ółtarz
ale Dobrego pędzła. —

W r. 1751 Feliksona maty Drenniany kościółek s. Trójcy, je-
den z dawnych parafialnych, także w lichym barwie stanie.

Na szczyt góry s. Marcin znajdują się kościółek ubogi,
Drenniany, temuch świętemu poświęcony, do którego góra nazwa

swa, wieża jeden z kościołów w tej stronie najpiękniej-
szych, bo ^{w tych stronach} ~~przebiega~~ ^{do} chruszian'ska fara; naturalnie

on nieduży, jako filialny do Bochni, ale piękny w jeden kole-
giatny i tancerzowy rozkład z dwoma inacemi, jak ~~nowy~~
nowy widzieliśmy. Najon przeszło 800. lat, z budowny

z drewna modrzewiny, które w tych stronach dawniej
nadmocniej było, gdyż grabozi, jesiony, do bramy

tego kościoła. Kilka razy bywał zamknięty, teraz znów ponow-
czasami, szerególniej na s. Marcin, uroczyście odprawia się na

świętostwo. — Według powieści bajecznej, ten kościółek z wawa-
futa i mist przepływać. W średnich wiekach dawany jest

tańców Drenniany, Stalcy Kłódka, a których smrodzi
wstne podanie, że pastora pewien, z uroczem s. lepy,

z jednego kawałka drewna, palowe wyrobił, i tak s. lepy
nie Kłódka zamknął miast, że co dzień dnia, niel se j

obwodzi, ni klucza do niej zarobić nie może. Tak wyro-
mówiliemy, że s. lepy jest, karkonje uroczem rozkład,
dziś nie ma on żadnych doborów; tak w kłódce miast jest
ementarz, na którym czasem ⁷⁰ w r. 1751 kawałki chowane mi
bywają. —

przez głównie (zwaniemi wista) jakis koci ogromny grubości, nie wiedział
jakkiego zwierza. Ląd przety mnimna je bydi z obryzmon.

Na przedmieściu Strahovském była dawniej kaplica s. Anny,
która wstrachnie później upadła; nie mała jej teraz żadnego
ślada, w podaniu jej nie ustnem, pamięci jej przostata.

Przypiski do III. Oddziału.

(12.) *Stigosa* w *synonymie*, *liber benedicti* Str. 210-211. *Kromer Chron.*
Księg. II. Str. 255. w wydawn. *Basil. r. 1568.* w kolumnie A. —

(13.) *Niesiecki* tom. 4. Str. 309.

(14.) Pierwotnie jego słab opiewa: In nomine Dni Amen. Ad per
petuam rei memoriam. Joannes Amor de Tarnov, Castellanus
Cracoviensis. Universis & singulis, tam presentibus, quam fu
turis, presentium notitiam habilitatis, tenore presentium
significamus, quia divina moti suggestione, & in salutem a
nimarum progenitarum, hortum nostrum, seu loca tunc
ambitus conobii fratrum minorum s. Bernardini extra
muros civitatis nostrae Tarnov jacentem & jacentia, ita
late, longaque, prout jam per dictos fratres circumscrip
tus & circumscripta undiq^m habentur, praedictis fratribus
etiam Ecclesie, pro cultu divino, proq^m eorum oporali & paci
fica degentia pro perpetuis temporibus dare, erigere & in
corporare censuimus, prout damus, erigimus & incorporamus,
gratia divina avertente. Quem quidem hortum, sic datum,
exercitum, & incorporatum, seu alia loca circumscripta, data, e
recta & incorporata, ab omnibus nostris propriis vel aliis
quibusdam civilibus censibus, exactionibus, redditibus, & laboribus
eximimus, & liberamus in perpetuum. Et hujus rei in ser
vimonium sigillum nostrum majus, cum zona serica rubea

appendimus. Actum et datum in castro nostro Tarnowienfi. Sab-
batho, ipsa die S. Clementis papa & martyris. A. D. 1499.
Joannes Amor Castellanus Cracoviensis."

IV. ~~III~~. Odczyt.

Publiczne ^{zakoleżenia} ~~zakoleżenia~~ Zakoleżenie szkoly, czyli kolonij aka-
demickiej tarnowskiej - jej fundusze i wzrost pod rządami
państwem - pod rządami austrijskim kształtje kamienicowa na gim-
nazjum - legozi fundusze i wewnętrzne urządzenie -
szkoly normalne i państwowe - Księgarnia, jej powstanie,
upadek i nowe wyniesienie - Oratorium - Seminarium -
Stawni z nauk i talentów Tarnowianie.

Szkola tarnowska, jest kolonia akademicka Książkowska, i zakoleżenie
zakoleżenie powstała w 1561. przez X. Marcina Lysko, proboszcza kolegiaty
nie kolegiaty tarnowskiej. - Poza tymże szkoła ta, jednego tylko miata
Wawrzyńca, Rektorem swanego, który przygotowany z Akademij
Książkowskiej, musiał być przynajmniej mistrzem sztuk piś-
mych i filozofij. Najpierwszym ograniczonym się nauki jego, na da-
wanie początków różnych przedmiotów, mianowicie grammat-
yki języka łacińskiego; stym stoli obowiązkiem protektora
był urząd pisarza (Notariusza) miejskiego; na utrzymanie swoje
fundusze miał przewidzenie 4. grzywny, które Magistrat jemu wyplacał.
R. 1568. d. 2. czerwca wojewodzie kolegiaty tarnowskiej Rektor

Do pomnożenia funduszu szkolnego nie mniej dzielnie przystąpił
 X. Wojciech Kaszewicz, Scholastyk Kolleg. Sarnows. proboszcz i Ciecist
 Biłcki, Doktor Teologii, Kaban w Jachtowy. Mając na baczności roz-
 szerzenie nauk, i przechowanie o dobroczynnym jak wptywie
 na umysły ludzkie, postanowił opłatnią wola swą, fun-
 dusz na dwóch oddzielnych nauczycielów, którzy by opiew
 grammatyki, uczyli rymotwórstwa, Krasomówstwa, i piżknieje
 trzy tainsy. Tym celem przeznaczył opłatnią swą, wola summy
 20,000. złp. na dobrach Koszyce i Koszycki, umieszczonych,
 w sposób stugi prostego. Za jego opłatnią wola potwierdzona
 została przez X. Andrzeja Latuskiego Bisk. Krak. 1750.
 d. 2° Marca. Tej summy opada procent po 5/100, czyli 1000. złp.
 w dwóch ratach majazy bydzi wyptacony.

podział
 tych fund.

Temi więc funduszami nauczyciele w sposóbie następującym po-
 dzieleni zostali: A. Dla Rektora szkoł jako nauczyciela Krasomówstwa
 400. złt. i dodatkowych 200. z obowiązkiem odprawiania kielcha
 mszów w tygodniu. B. Dla nauczyciela rymotwórstwa 300. złt.
 C. Dla nauczyciela grammatyki i dodatku dodatkowych fundu-
 szów 60. złt. Pomimo tego, ponieważ to rozporządzenie X. Kasze-
 wicza, dla skutecznych powodów odmienione, i postanowione
 zostało, aby Rektor szkoły Sarnows. różnymi obowiązkami
 zatrudniony, do dawsania nauk Krasomówstwa uwolnionym
 a na to miał by dawac porządku Filozofij, lub Teologii me-
 calnej, albo też podług dwadzieci uczniów, najszczęśliwiej
 porządkowi prawa, i powodu, by konsystoria Sarnowskie
 i powiatowych uczniów, w naukach prawa bieżących mogły mieć

Zas 80. R. przeznaczony na utrzymanie muryli kościelnej.
 Wydził Sandomierscy pisemne dołi zarządzenie, że bez żadnej wymowności
 pod własną na osobach i majątku odpowiedzialności, procent
 ten, co raz nie wyptać będą, lecz zapewni zamku niestudencie
 uspicierani, po 100. jedynie oddawali, i haż proszę, że muryli
 tego funduszu nie pobierai nie mogła. — Ponieważ zaś i te
 pozostałe 200. R. nie wystarczaly na utrzymanie tych dwóch
 studniów, Dąbrowski do nich dobił i do worku pod nazwą
 ziem Kaszewiczowskie, dawno 50. R. przeznaczony. Alunowi
 nie pobierali więcej niż 5 R. R. rocznie, reszta została wbron
 sony na naprawę szkol i pomieszczeń nauczyielskich, gdyż
 na to A. Kaszewicz nie nie przeznaczony. — Pomieszczenie dla
 Rektora przeznaczono obok kościoła, w caim jednaki ugoda
 została z A. A. Manjona i z innymi; inni trozaj nauczyiele w danielne
 mieli pomieszczenia swoje, i miała także szkoła Sandomierska
 własna, jako niebrana, ale wyborna, brygarnia, i gospodarstwo
 doabnowalnych szkol.

Fundusze
 pomieszczeń
 etc.

Na kościele Sandomierskim i na klasztorze był fundusz przez
 A. Andrzeja Huchę, kanonika kaszewiczkiego kurjowskiego z 1659.
 umieszczony. — W pierwotnym celu tego wzniesienia czytamy co nast
 ępuje: „ studentów pić im będzie, bądź in Academia Cracovionska,
 bądź u CC. Seminarium, bądź po atolemie będzie miał na dydzien, a
 te pieniądze sęg brali studenci przez lat pięć, aby też drugie
 tego dobroczytelstwa zadzieli. Summa wyniesie na studentów na rok
 jeden 20. p. pot trzecia sta, a jeżeliby studentów nie było, tedy
 na ich i omowce, wyprawni ich więcej, by i 15. obawili się

summe, i subiektu im sprawie, licz studenci bęzaj powinnu odn
 prawiac officium defunctorum, co miesiq; a zoflawny Kapitan
 mi, bęzaj, pomystai na Dobrodziejce, in commemoratione defuncto
 rum, przy mszach swiq;ych. Ten fundus r. 1791. d. C. Lutego
 wplyng do Kasy religijnej.

Wzrost wspomniay natoyzicel szkoly Karnowskiej; inny jes znow
 postanowit fundus, w ilosci 600. Lt. z d. 18. Kwiecia na
 Alnizowu promissionem; z rocznym procentem 80 Lp. a z
 nianuski Księz Biskup Krakowski, Schulcysty Kow Karnowsk
 kiemu Debranie tego funduszu, i wyproszadanie kalowym po
 ciat.

Alumnus
 Kow
 al. ad. tom

Idy s postepem exaltacja ucinnia w Szkole Karnowskiej coraz
 bardziej powiększala się, uznano racem potrzebną, w związanie
 konwiktu czyli Alumnatu dla ucinnia, by s tego względu nie byli
 uczniom mieszkać w domach prywatnych, co związeknosz szkod
 na zdrowiu, za najpierwszym punktem, zepowia obywatelom, w uroz
 cych się, uwazala. Nie bylo wprawdzie sposobnego do tego
 celu domu, ale wspaniale myslano, przydatna, i temu zaru
 dzila. Przy bramie Krakowskiej znanajowala się kamienica,
 nie bardzo od wosiaty i szkol odległa, stugami obiaziona,
 ktora wlasni opuszcila dawno. Najznamniejsi wierzyciele
 Komorowie, wazyni wazyni, cesia tej kamienicy na
 rzecz Alumnusy Krakowskiej, i jej Kow, i szkoly Karnowskiej;
 do ktorej to cesiaj pierwiej i inni wierzyciele przystajili; opraca
 Ks. Barbara Księzina Sanguszkowa, z. S. par. 1705. uwazowana
 udziela pozwolenie, na wznieszenie tego konwiktu.

Widaje się jednak, że ponieważ rozszerzenie i usposobienie tej kamienicy do gubernatorskiego celu, znacznych wymagało kosztów, których nie mógł ponieść miłośnik, przynajmniej nie miał zamiaru wnieść wia. A zatem, uprasza miłośnika, gdyż i tak, widocznie nie ma się nigdzie. —

Przewodniczący kolonii w Alchajemij krakowskiej postanowiony, miał na baczność również i wewnątrz stan szkolny. Do niego należały dochody i rozchody, stan budowlany i szkolny, wszelki uczeń i s. d. nawet nauki uczył pod jego nadzorem. Właściciel, t. j. nie. Chłodem; i w przyszłości, z wyjątkiem swoich Alchajemij zachował się, był słowem innym.

R. 1766. zarządca kolonij Alchajemij, Sandomierska, by nadal jej przewodniczący byli krakowscy kas. brach. biegli w prawie, i sporadycznie, aby praw swoich, w szkolnej stronie mogli, nie mniej, aby szkolne szkolny zarządca jako to: Biecha, Wajnicka, Tuchowska, Pilznieńska, Gorkich, Kotarska, Kalkinowska, Bochenńska, Opatowska, Lubnińska i Lubowska, i prawnymi swymi, i funduszami należącej do kolonij Alchajemij Sandomierskiej, była dotychczas nad. dobromi rzecz szkolnych i uczni. wzięła, bez niczego potem zapadła odmianna i zaprowadzono także i szkolny zarządca odmienny.

Tym sposobem okazał się wielki stan tej kolonij w sprawie polskiej; gdy w r. 1772. Austria zajęła Galicję, i szkolny zarządca, niebawem reformy, lecz dopiero w r. 1784. narodziła się, powiemy Gimnazjum, a dochody fundusze i kapitały w przyszłości również wzięły do ręki, i do utworzenia, pod

Widocznie
nie od
nie od
nie od
nie od
nie od

geografija; historija naturalna. Katedry naukielohiej jedynie przez
funktor, przez nymuozonemi nato Examinatorami; Dostajic
mozna. — Dla tych, ktorzy ubistwem purysionem, ctuz sig por
i wigie Stanowi Duchownym, a nie maja, s czego nauki dohoni-
azyt, postanowit przez stipendija, czyli pierogine zapomocier-
nia. Najnowszym urzadzeniem, penny radzej aptady oducz-
niem postanowianym rozpat. — To nyleszerywisy o gimnaz-
rijach, przechodziemy do szkol nizszego rzadu.

Szkoly
normalne

Szkoly normalne. Roku 1784. postanowione; mozna je nazwac
wstępnymi, gdzie lam porozumi jezyka niemieckiego, a pomimo
tego, rachunki, roz. porozumi religije, zasady dobrego pisania i
mowienia niemieckiego, i porozumi religije przez oddzielnego ka-
techety, dawane bywaja. Te szkoly skladaja sie, strach. klas; i
jednej elementarnej; w r. 1817. postanowiona rozstata czwarta
klasa, na 2. lata rozdzielona, w ktorej wyjiza matematyka, geo-
metrija, stereometrija, fizyka i rysunki dawane bywaja; oprócz
tego takze rachunki utomkowe, historija naturalna, nauka natu-
ry, wyjisy styl niemiecki, i nauka religije. Cel tej 4. klasy jest
by mto dziec na zdalnych niemieckich, budowniczych, i t. d. usporobit.
Wszystkich nauczycielow jest 8-10.

panienckie

Szkoly panienckie.

Postanowione r. 1817. za Staraniem — teraz już rozpatgo Dyrekt.
tera szkoly normalnych Norberta Meunreffeego. tak jak i pro-
wyjiza 4. klasa. Skladaja one sie, 5 klasay elementarnej i trzech
innych, pomimo tego, jest ta szkola tylko brinjalna. Nie
maje klas, wynika Dubrowniejskiewa dla peti zimniej; w tych
poniem szkołach prowadzajucz jednego Katechety, 2. nauczycielow,

i 3. nauczydelek, jstec zinstha w tych niemal samych przedmiotach, to i uczenie. Szkol normalnych, ewionna bywa, a oprócz tego, w wyśelkich reżymach praca. — Te, jako też i normalne szkoły, stały się pod bezpośrednim zarządzeniem Dyrektora, którym był niedawno reszty Robert Meienhoffi, mającym za sobą i niemiłosierną pracę, przeszło 48. lat uczył nauczydelek i szkół, to przystąpił i do tego też powodu w r. 1828. pod N. Pana miejscowego madalem a tożym ordolionym. Umart ten stanowiący maż w d. 15. m. Październ. 1828. i pomszczoną, wyryślicich i obrych i alubą. — Szkoły te, równie jak normalne i trynjalne wyryślicich, stały się mając, smych oddzielnych zarządców, nazwanymy Inspektorami szkół nauczydelek: Dyrektorem i inspektorami Inspektorami i Dyrektorem obieranymi bywają, i najwyższą zaś radą, nad wyryślicichmi i szkółami normalnymi i trynjalnymi w diecezji, ma Konsystorj wstąpić. Wzajem nauczydele pobierają swe jstac funduszu szkolnego. —

Wzrost
garnia
i jstac
upadek
konome
wzrost
nie

Wzrost garnia w Jarosławie naprzód zatwierdzone zostata w r. 1819. Wzrost wstąpić i cielem był Fryderyk Satt elberger, lecz z jego śmiercią i ten upadł. — Dopiero w r. 1824. za staraniem lwowskiego Wzrostu Wzrostu Jana Millitonowskiego na nowo wznowiona; która teraz już firma, Kuchna i Millitonowskiego, a pod bezpośrednim kierunkiem P. Karola Fryderyka Wencela, i jstac; a która ona się wyborem Dykt również starożytnych, jstac i najnowszych; w d. 15. jstac anacny, i terazem z lwowskimi lwów garniami o pierwszeństwo waleryje moze. —

Drukar-
nia.

W najdawniejszym czasie, a szczególnie, gdy Tarnów był stolica bis-
kupia, drukarnia rozkwitła się w Tarnowie, wtwórcielcem jej
był Andrzej Matyasowski, po jego śmierci, który r. 1786. wcho-
dził, zaprowadził, lecz nie zastąpił wydaniem jakiegoś dzieła na
Dalsze wspomnienie. Po jego śmierci w r. 18... Jurek Karnstedt,
Gruja, z dwóch najistotniejszych składają się, wniósł drukarnię,
która wytworzenia ogłosił godna jest zalecenia. — Jest także
w Białym drukarnia, lecz mało znana.

Semis-
narium.

W r. 1822. gdy biskupstwo bymickie wzniesione, a felicia jego
symonowa Białym mianowana zastata, i Seminarium bym-
ickie, z ofiatnego wpałło je życie roku, tamże przeniezione; gdy
r. 1825. Tarnów ofiatce, na ranie stolica biskupia,
mianowanym ofiat, więc też samo Seminarium tam przenie-
siono, i symonowo w Wądrozce bernardynskim umieszczone.
Teraz zarządza nim Wierzbicki, który jest jeden z henowi-
ckich gremialnych tarnowskich.

Staro-
znanie;
Kalendar-
Tarnowski-
nie.

Stwierdziło się i doświadczeniem stwierdzone zdanie, że stana-
miać roznie i wymaga się, gdy se były kolebka ludzi wiel-
kich, w jakim bądź rodzaju. W Tarnowie gremialdem był wielki
baalowski, już wyżej widzieliśmy; ale i ^{ze} strony nauki, nie obje-
wato mu na miejscu, nieśmiertelności gojących. Już to by-
mon Starowski se, prakuwał, temu miastu daje, że na-
leczmy i uromych ludzi był gremialdem. I pomiędzy ofiat-
nich godni se, wspomnienia: ^{Kaspar} Lichowski, gorliwy

90

precie w karcie piśmienniczej; Wawrzyniec Bartłomiej Jerzycki, z wy-
 mowy i probowalności stygły; obaj Tarnowianie żyli za czasów
 dyktanta III. Mikołaj Jasicki, pancerysta akademicki
 piśmienniczy; Sam nawet Karłowicki, starony Dziejopisze, Jan
 Marhiowicz, Wojciech Liemiński, biegał w prawo, Tarnowianie,
 protoprezami Samie byli. — Do powstania byłcie Tarnowian-
 nowi, których talent wyścisłym się obarot, i których stawa
 u obcych nawet jest głośnie, w najnowszych czasach, stopnia
 natercy, Józef Krógiński, stawny fortepianista, którego jeno
 wstygiem wznosi, a który ^{za} w czasie stawni more wartyście pierw-
 szych muzykoni stawnych państwa naszego.

V. Oddział

Statystyka dawna, i teraźniejsza — wotadze sądowne dawne, i tera-
 źniejsze — magistrat; sądy kamkowe; rząd austriacki naprzód
 ustanowia Dyrektoraty, później cyrkule woli obwodowy, i sądy wla-
 checkie — sądownictwo hrabstwa tarnowskiego — Audytor tego cyr-
 klu tarnowskiego; ludność samego przez się Tarnowa i przedmie-
 siami, i jej podział. Charakter, obyczaje i amycyje mieszkańców
 zabawy publiczne i prywatne.

Tarnow, za czasów polskich, leżał w Województwie Sandomierskiem,
 Powiecie Pilnieńskim, w Powiaty Malopolskiej. Był nad cyrklem
 którym dal wyobrażenie dawnej Statystyki Województwa, nim
 u samym Tarnowia rozprzemiany, o tej i obokich pominiem.

W najdawniejszych czasach Województwo Sandomierskie, wstąpił u
dzielnych miastach księztw; dopiero za panowania Władysława
Łobkiewicza w przedku XII. wieku, do Województwa do monarchij
polskiej wcielone; i równie s Szymie krajem, wcielone wstąpił
Sandomierze. — To Województwo liczyło dwóch Senatorów krzes-
tanych, to jest: Wojewodę, Sandomierskiego, i Kasztelana Sandomie-
rskiego: Kasztelanów powiatów tych było 7. Wiskitki, Ra-
domski, Ławickowski, Ławnicki, Matoguski, Potanicki, i
Czechowski; Wojewodów ogółem było 77. Kasztelanów 65. Urzęd-
nicy ziemscy byli następujący: podkomorz, starosta, chorąży, sz-
kier ziemski, stolnik, podczasz, proścydek, podstoli, Cześnik,
Lewicy, Wąpki, pisarz, ziemski, Mieczech, Szubnik.
Wojewoda miał swego Podwojewódzkiego, Podkomorzego swych
komorników; Starosta swego wójtów woli Sędziów i urzęd-
ników grodzkich. — To Województwo dzielił się na powiaty
w Opatowie, dawniej na ziem obierano 6. powiatów; lecz
później na mocy konstytucyj w r. 1736. obierano 7. powiatów
tych, na trybunał 2. Kommissarzy na Kommissji Radomska 1.
Kampano w sobie 4. powiatów: Sandomierski, Radomski, Szyje-
cki, Wiskitki, Chyński, Opatowski, Piłkiewiczski; te powiaty
miały wstąpił Starostów grodzkich, jako to: Sandomierskiego,
Radomskiego, Szyjeckiego, Sandomierskiego, Chyńskiego, i O-
patowskiego, którzy mianowali wstąpił Sędziów i Urzęd-
ników grodzkich; oprócz tego te powiaty miały wstąpił ur-
zędników ziemskich, prócz podkomorzego, i Sędziów ziemskich.
Starostowie nie grodzani byli: Solicki, Ławickowski, Szyjowski,

Inowrocławski, Rycki, Rydzewski, Ropczycki, Matogostki, Radziejewski,
 Pileński, Wiskulski; przez Dzierżawę Królewskich, którzy
 Dzierżawę nabywali się, Starostkami. — To, co do Magdeybski wojewo-
 dztwa, przez do samego miasta Tarnowa przez dzień
 1 = Sholej. — Jak wyżej mówił się, że Tarnów, na mocy listu
 i umowy od króla Augusta Wschodniego w r. 1330. Tenże udzie-
 lenego, i prawa polskiego, w teutonskie, jak jak królewskie, prze-
 miesionym zostali; miał więc wstąpić, w wszelkich sprawach,
 cywilnych i kryminalnych, czyli gwałtów, swemu wstąpi-
 eniu wcielić się, prawami; i. i. uzwat jure gladii,

wstąpienie prawa mieczowego; i do tego czasu miecz, jako tego prawa
 dawne góste, używają się, w magistracie. —

Magistrat Tarnowski, wraz z Dzierżawą miasta; składali
 się, wstąpić, Dzierżawę, i cywilną; w sprawach atoli
 wójnijskich, bypanat, krajowy, sub sam król — jednako
 samemu na zasadzie prawa Tarnowianum danych — ruz,
 Szarygat. Burmistrz na rok tylko jeden, wolnemi głosem
 bymat wybierany, i miał. Dó danych siebie Radziewi, Dawni-
 ków, i. t. d. Nie mniej i Dzierżawę miasta uważany być jako
 wstąpić Dzierżawę, przez na początku listu swobody I. Dzierżawę
 do obywateli nabywali więc rozmaite prawa, i uwzględnia,
 jako do wyżej uwzględniony, a ponieważ raz jeszcze na kamieniu
 miejskim, więc stał początek wzięty sady kamienne.

Tym sposobem, nieprzewidywanym się gwałtownie, że użyc
 Dzierżawę, aż do czasu, w którym N. Dzierżawę austriacki, objął
 władzę w Galicji. Maria Teresa, sama nieśmiertelnej pa-
 nią swoją Monarchii, w r. 1772. d. 17. Wiedeń wyrokiem

1 =
 wstąpienie
 dawne
 Magistrat
 burmistrz
 sady kamienne
 hore.

swym ogłoszono powiadomienie Galicji i najpierwszej Królestwa de Perger
 Królestwa tego kraju użyczona, której odpar, staty, prowincja,
 Lesaffine Austriackiego. (pismono cyrk. Naonow.) Ze zaś przy
 obywateli kraju i miasta, od przeszło 300. lat, swymi prawami
 prawa i obywatela, niepowolna, bęto - reccia, niese zarad zaprowa
 Dcau prawa i umyślaje, wiec tymczasem, po niektórych miast
 tacz, ustanowiono Dyrektoriaty. Wszelkie zaś dotąd istniejące
 urzędy wojenow, pod wojenow, kasztelanow i. t. d. umieszczone
 są również tylko umieszczani kasztali, do sądzienia spraw wód
 tej umyślają dawnych, gdzie by niese prawa, do obywateli i kra
 je zastawianie nie myśla. I Tarnow także posiada Dy
 rektora (majątek się Sili pitech); te zaś urzędy towały do
 roku 1782. w którym dopiero nastąpił podział całego kraju.
 Dyrektoriaty, - obowody (Rannyn) i urzędy ustanowiony cyrkul
 towy; (Linnidimk); który także w Tarnowie umieszczono.

Statycki
każda

Dyrektor
ty.

Cyркуты
ora

Ich
nie

Na czele każdego cyrkul~~ow~~owego - ile instancji politycznej - stoi Sta
 rosta cyrkulowey (Linnidspunktman); pod którego stoi sekretarz,
 kilku kommissarow, kasjier, kontroler kasjy, i inni mieszają
 z nacjami urzędow. Kommissarze, w swym cyrkule, na kilka
 sekcji rozdzielony, wykonują swoje urzędy. Do urzędow
 cyrkulowey należą także fizyk - Chirurgi i Inżynier cyr
 kulowey. - Urzędow. cyrkulowey siewa pierwszy rodzaj miedzij
 krajowej (Linnid i miedzian). Do Mandatow siewa, siewow
 siewa, a ci ogłaszają, i uskuteczniają, siewow w Dominio
 ach swych. Mandatow siewa, siewow polityczni, którzy

po ^{ijack} Dominijacki byli Państwoch czynią, nad zachowaniem prawa
 politycznych; Justycyarskie zaś, czyli Sędziowie kryminalni,
 sąsiedzi są sprawy większej wagi, i gwałtowne. Jest także oddzielny
 urząd Krommjarca drug publicznych, mactów i t. d.
 W r. 1787. za panowania nieśmiertelnego Józefa II. Cesarza, w sprawie
 Dzone rozłożył do Tarnowa sądy Saksackie, forum nobilem, które
 w pełni procepa, i oprawy Duchowienstwa i sędziów, rozstrzyga
 gijas. Na czele tych sądów znajdują się Procurator, Sędziowie Konsyliarjami,
 i inni. Urzędnikami, pomiędzy których Fiskus bra-
 ni spraw Duchowienstwa. W ogóle trzy takie sądy znajdują się
 w Galicji, t. j. w Lwowie, Stanisławowie i w Tarnowie.
 Magistrat - według urzędów rządu austrijskiego - składa się
 z burmistrza, Syndyka, Sekretarza, kilku Asesorów, i innych
 pomniejszych Urzędników. Na każde oddzielne miasto miejskie
 której kasjer, i kontrolor przewidziany. Na urzędy
 burmistrza, Syndyka, Sekretarza i Urzędników kasjerskich
 konkurs rozpisanym bywa, Gubernium zaś takich miaruje
 i potwierdza. Asesorowie zaś przez Magistrat, z grona
 obywateli wybierani bywają. Władza magistratualna rozciąga się
 do spraw sądowych mieszczan, w pierzyskiej
 Stancji. Urzędnicy ptac, puc publicyja, straży miejskiej,
 pod władzą magistratualną, przysłać miasto z niektórymi
 przedmieściami. - Nad bezpłodnym dnem publicy i przewidzianym
 publicznym czynem Rewirne Policji i podwładnymi sobie
 kilku policjanami; inuie zaś strażie odbywają, stróże
 miejskiej, parobiegają od godziny 10. miasto i przez miesiąc

Sądy saksackie.

magistrat
 urząd
 austrijski

w. różnym kierunkach, i godziwy wywołuje. Wzrostlił urodzoności
w ogóle może być 80-100.

Stacja
dworowa
karnowska

Władza sądowa karnowska karnowska, rozciąga się na nice
które przedmieścia, i inne wsi, do tegoż hrabstwa należą:
Przewodniczący jej w I. Instancji Justycyarskiej co do kryminal-
nych, Marek Atarjusz, co do spraw cywilnych. Rezydent
miejscowy ma na czele dwaj komisarzy pomocniczych,
Etiennema jeneralskiego, kassjera, Rachmistra, ^{boce,} po-
dastwa, ^{innych} Urzędników; i wreszcie mieszka w Gumnist,
bach, ile Rezydentów karnowskich.

Stacja
zbrojowa

W Karnowie znajdują się dwa główne sztaby najskorow, kon-
nicy i piechoty, na których czele znajdują się Feldmarszałek
Leitnant, i Jenerał. Brigadier; jest także sztab broni i mon-
torów. — Nie mniej jest tutaj stacja powiatowa.

Stacja
powiatowa
karnowska

Łudność całego hrabstwa karnowskiego w ogóle wynosi 2,72,125.
z tych jest rycerz. 15,370. (w r. 1829.) Samorząd miasta Kar-
now, i wraz z przedmieściami liczy może do 2500. dusz,
Staj ludność 1/3. część zajmują rycerze; domów znajdował
się może około 280. Ta ludność, mianowicie pro przedmie-
ściach, codziennie przeważa się. Najdłuższy się tam kupcy i
Rzemieślnicy przeważają, w obięgu do miliona Ryn. w realo.

Stacja
miasta

Karnów
dworowa
stacja
mieszkań
cno.

Stwierdził uwiadogawca opisu hrabstwa i jego oblic, że w obre-
sianiu obywateli miasta jarnego, nie wyrzucił, ale nikorzej kłopoty
podetrzymał się, natężył; gdyż stanci w odwołaniu i bieżący,
nie miał napędzić w wywołaniu zrenowtynych, w przysięgłym
i upowiadaczonymi ponie obowamia uwarzejnego, jednem
stowem, w oswieccenia i, cawpe sobie sa, rawni.

Co do obcowania i stowarzyszenia, Tarnow na trzy klasy po- 96
dzielici można; na tak zwany swiet nyjszy, z wydziałych Urzęd-
ników, wojakowych i Magnatów, w koto Tarnowa mieszkan-
jzych, stonony; na klasę szrednia; ta zawiera nizszego urzedu
Urzednikow, i znacniejzych obywatelow Tarnowa; trzecia i
ostatnia klasa miesci w sobie mieszczan paszportowych, rzec-
mieszczanow i. t. d. — Lecimy, w obrzestaniu wygerajow, paszpor-
towego ludu trzymac się bedziemy; a w tym względzie uwazani
mieszczan Tarnowa, nie niemaja, co by ich od reszty Galicyi ^{cija:}
w nowo odznaczono. Wtoscianie na przedmiesciu Strusina
we wsi tego imienia — mieszczajacy, w ubiorach swych nicco
równiej się krakowianom, lecz różni, się od nich w wielu
rzeczach. Kiedy znacniejsi Tarnowianie wozelki bal, albo
wiecej daja, a wisi w kawiarni, lub przy wtasnym kominku
wecato się pawia, slym czasem szumny mieszczanin Tarnowa,
przy miódku stodhim, lub ulubionej gorratoxie, zapomnia o
swoich ktopotach. — Li Strusinianie z przedmiescia, w całej swej
pomieszczenosci, i w opiesnaci nawet narodowych, nigdy
nie od wtoscian przybieraja cechy, sa oni dla Tarnowian
tym, czym mieszczanicy Krakowa dla krakowian t. i. na japo-
szy chleb pieka, jednak nie przemietkiego krakowian. Zasiadaja
oni z nim codziennie pod Cybuchtem na krakowstkiem przed-
miesciu, i na pilnienstkiem; a od tego handlu żadna ~~sta~~
stota ich nie odstrazy. — Miesie od apteki przeznaczone jest
na różne rodzaje owocow agrodowych, na nabialy i. t. d. placisz
na bialo, na drzewo i slyto. — Był tutaj dawniej wygeraj

ze w piernuszy Dzień Maja, uzmiancie gimnazjalni, oraz z Ma-
 szychielami w niewyścym puchacie, szli na górę s. Mariana,
 gdzie mszy s. wystuchawszy w husciolku samoczynni, cały ten
 Dzień zabawom poświęcałi; Dzień także 16. Maja, ułhos.
 Janowi z Nepomicki poświęcony, woygdzie przez uzmiancie by-
 wał obchodzony. Na przedmieściu Laboie, stojący ~~tu~~ posąg
 tego Sądziwego, w kwiatach umieszczony, wieczorem aświecony
 bywał, przy odpięciu piana nabożnych. Obadzi umyśla
 oba różnymi nadurze, upadły.

Laboie
 publiczne
 prywatne

O względy zabaw publicznych należałi Maszyna i reduty: exasom
 także Towarzystwo Artystów Dramatycznych publickich i ob-
 niemieckich na jesień uierdzia do Tarnowa! - Oprócz tego
 bywają, z Towarzystwem, bale i wieczory wielkie w domach
 znaczniejszych; i to ledwie, pora, przechadzi do Gum-
 nisch, do tarienek i. s. d. świadczą o wesołym humorze
 Tarnowianów.

VI. Oddział.

Topografia Tarnowa - położenie - gmachy publiczne.

Jako w poprzedzającym Oddziale namieniliśmy, że Tarnow
 w Województwie Sandomierskim był położony, tak tutaj
 topograficzne położenie tego Województwa, niemniej topo-
 grafia, Cerkwie Tarnowskiego opisać wypada, nim samo
 miasto pod tym względem uwarunki będziemy.

Topogr.
woje wodn.
Sensum

Województwo Sandomirskie było jedno z dawnych Województw
 najpóźniejszych, i graniczyło z Strakowickim, Sieradzkim,
 Rawskim, Makowickim, Lubelskim i Ruskim. Ziemia
 jego była najczystsza, i obfitowała - jak dotąd jeszcze -
 w najlepszą pszenicę, która Wista takwo bardzo do Górnego
 ha spuszcza, bydzi mogła. Płoczenie jego było po naj-
 większej części równo, i wzystych polach, obdane piaskami,
 rzekami, Wista, Dunajem, Nida, Piłkicą, Wistoką, i innymi;
 Obfitowała niemniej w różne kruszce, najwięcej w Żelazo,
 marmur, węgiel, kreta, i t.d. Sęczy jednak tenże nie nie
 widac. W Dunaju potawiały się - jeszcze i dotąd - najlep-
 sze to sosie i jesioty. Sęczy również i dotąd Dunajem
 do Wisty dotąd istnieje. - Pro zapadłej Amiancie rzawy -
 jak wyżej mówił mi - podziat ten kraj utworzony, a w r.
 1787. Cyrkuty ustanowione rozłoży, do której godności i

Topogr.
Cyrkuty
Sandomir.

Tarnowu podniesiony. Cyrkut Sandomirski graniczy z Bocheń-
 skim, do którego Dunajem odzielony, i z Lubelskim, Rze-
 szowskim, i z Jasielskim, a od Wisty z Królewstwem Pols-
 kim. Przelinisty rzekami, ^{Dunajem} Wistoką, Białą, i pomiędzy jezera-
 mi, ma ziemę suchą, i od Wisty czystą, i równą, od Sę-
 czy górystą, i w ogóle ma płoczenie miłe i przyjemne.
 Wracamy się teraz do samego miasta Tarnowa. Leży on w stu-
 gaci geograf. 28° - 40', szerokości 49° 59'. Licz klima jego
 większ ustre, jak i agodne, bo od północnej strony w równiach

placze-
nie Sę-
czy.

ziemie wyraste popiersia jalkichis obrypiach prawnas, dawna,
 starożytnością traca. Wixa obrypta, pomienij wywołaniu, w przed-
 kiu wzniósiona, między siebie zegar, dawan międzyki, który do
 proca przywiązać przera, i do innych celom publicznego pro-
 szadku, wrytanym bywa. Na wierzchołku wierz, pogonia, herb
 Wsiazat. Sanguathon, jest rzadem w starożytności jagody. Pod raturzem
 5 połnocnej strony, między się główny odwach grzechoty i polcja,
 na drugiej stronie waga międzyki, sikauch, i publicznych
 zastawow pomieszczenie. Na górze biera magistrata, kapsa
 i. d. d. ze strony zachodniej Słowakus i. d. p. W Raturze dawniej
 zabawy teatralne dawane bywały, bez dla zupełnej niedogod-
 ności miśca, wianowicie w zimie, opuszczono białowoy, i do
 prywatnych przemieszania je dawno, i siemata, wpełatko dla
 publiczności niemygodny, gdyż dotąd teatr, w rozmiarze sęki
 ko porostaje. — Po obu stronach Raturza inazowis, pięć dnie
 murowane, wstrzyte studnie. — Najpiękniejszą dom w rytmie,
 jest terazniejsza ^{pomieszczenie} ~~XXXXXX~~ biskupie, tam, gdzie dawniej były
 szczyt szałachie. który natomiast dawniej do bliższych Sangua-
 thon, dla biskupów bupion, zupełnie odnowiony, i anacknie
 rozszerzony rozpat; między siebie biero kompartmenty, i pro-
 mieszkanie niektórych szczyt Wuxednikow. Strona połnocna,
 idge, na samym samej krańcu, jest Aptcha: w przelazym od
 niej kierunkem zachodnim jest, powienie, i willektorone kamie-
 nie, które jonyim zewnątrz potężności smierem, na willektu
 murowanych opuszczają, wkradach, sikał nazwa powienia
 urosta. Tu jest główna siedziba gułcharek i gułchary międzyki,

promieniska
 nie
 biskup
 nie.

Ulica
Dziwna

Wielka kalnie znajduje się, Sklepowi. Na progu od powierzenia tu zachod
 Dzwoni, jest dachem gwałt nieprzejemny, ~~z~~ ^{smród} ~~z~~ ^{nieczysty}, bał-
 nym, czyni przechodni, że w rydowstka w braku ulicy. —
 Niech w ciele, inaczej myśleć mówią, zaprzeć jednak nie można,
 że rydowci są, najniebezpieczniejszą, przeszkodą, dla miast wznoszących
 się. — Niechłujstwo najgorsze, które w tej ulicy panuje, nie
 policzone roje brudnych, obkarganych, w rotacyjnych ~~z~~ ^{smrodach}
 przewalających się rydow — karawanie, megitejskie myśliwy,
 które, gdyby Spicerae Akherontie na tate rozlewają się, miast-
 fo, — natężenie aż do uniesienia i gniennu każdego gubera-
 Drażga — prawdziwie! to wrystko trudno do opisania.....
 Osuwanie swym tych spraw Izraela, roztrąpania, zapo-
 bieża można, ale nie wptywami sabbatynym, z niechłujstwa
 rydowstkiego, na zerwanie miastbanicow, najniebezpiecznym... Spo-
 Dozienai się, atoli należy, że przed krajony, zawsze baczny
 o dobro innych poddanych, zapewnić obywateli skuteczną pro-
 sudy, by to moralne i fizyczne powiększe kraju, nie rozprze-
 wrato się, paradyj. †

Kościół
Katedra

Z rydow ulicy skłoty Apokali tu zachodowi, widziemy na planie
 oddzielnym kościół katedralny; na stronie zaś od niego
 jest bryg garnia, a w tym samym domu sabboty pamienistie.
 W kute zaś kościół, w jednym szeregu, sabboty gimnazjalne
 swymalne, wraz z pomieszczeniem Prefekta i Dyrektora;
 w tej kalnie stronie są, pomieszczenie niektórych Kanoników
 i Wikarijuszów katedralnych. Od tam idąc tu wschodowi
 w poprzecz, znajduje się, jakby miejscie.

†. Kto by należało, by rydowci uinwilizowani, tak jako ich widziemy w Wiedniu
 i innych, wielkich niemieckich miastach: takwo bardo rzad mógłby tego do-
 Kazać, a jenoż budzności, tkliwa, try, rako, drako, przenie by mu podać honor...
 Ciwilizacja tytko do poznania i narowienia ich, doprowadzić może.

przedmieście
w Braille

Od Apteki zaś, mijając Kosciół i karcz garmię, wyciekając na
 przelazach przedmieście, Krakowskim zwane. Kilka
 pięknych domów nie opatnia, jeźd jego ozdoba. W tej str-
 nie jest sate sekretowa, kasami i zabawom scenicznym po-
 swięcona, dalej w r. 1799. wystawiona, a w r. 1828. pięknie
 odnowiony ^{dom kaszuby} ~~XXXXXX~~ karcz, i cy; obok którego znajduje się w r.
 1817. bity gościenie poboczny, widzący na Piłkarskim.
 I tu niektóre piękne są domy, między innymi sępeca,
 większa część się ulicy. - Tutaj dostradnie widzieć może
 na szczytli murów Krakowskich, nawet baszty i wieże
 obrzęd, już jednak w pomieszkaniach zamieszkałych.
 Dalej idąc tem przedmieściem, trafiamy na dom parafialny,
 a naprzeciw niego, gmach cyrkulacyjny, który oprócz umieszc-
 zenia w sobie całego tego sądu, jest oraz pomieszkaniem
 Starosty cyrkulacyjnego. Był to dawniej pałac ~~Książki~~
 Sanguszkowski, lecz od sądu, do starostwa tego celu zakupiony,
~~zobowiązany~~ ^{ym} urząd cyrkulacyjny, kilka razy przez przeobra-
 ny, nakoniec ^{stanowisko} umieszczonym w kształt. - Tutaj oraz koczony
 się, sądownictwo miejskie, a reszta tego przedmieścia, w je-
 dyńcu sądownym. Strasną, narywa się. - To przedmieście
 w najpiękniejszej budynki religijnej, i spoczynku swego na
 ten przynależnie następuje. Piękne domy różnorodnych abyma-
 telone, przepiękne ogrodarni mieszkalni, rzywoi, która tam
 przepięknie panuje, widok Daleki, w perspektywie wstawa-
 jąc most na Białej, drage, ku Tatarskim Popołamni wy-
 sadzona, - góra S. Marii na obrymion obok wznosi się

Cybul.

a rozsypaniem na niej zwaliskami Starożytnego niegdyż zamku
 to najpiękniejszego, Krakowskie przedmieście, romantycznym kiczem
 ostawia. Przed kilkanaście laty, przez całą najszlachetniejszą na tam
 przedmieście zabudowa została zburzona (Książęca).
 w której wznosił się, mury amfiteatru z balkonem, najpiękniejszą
 rzeźbiarską dekoracją, i kolumnami różnego rodzaju wysadzonymi,
 lecz pomimo że ten plan, przez nieszczęśliwy wypadek na ~~głównym~~
 Seminarjum, nie został niestety ukończony, reitrował uszko-
 pić muśnięta, rozprawczy zupełnie ~~z~~ rozobrać.

Tutaj znajdują się także obfite cegielnie, cegielnia, kszycze,
 cegielnia, piaskownice osad. — Idąc dalej w prostym kierunku
 ranku za gościniec, znajdujemy na brzozi kszycze, gmach
 obronny i pianny, dopiero w r. 1826. zupełnie ukończony, appa-
 rat do podziemia gotycki jest. Piastowice, gdzie jest rzeka
 niedaleko wzniesione jego ukończenie, sam my ukończony ad-
 ptykany. — Jeden z najpiękniejszych budynków, jest bez

Brzoza
Kszycze

zaprzeczenia Forum Nobilium, jak wyżej mówiliśmy, ze staro-
 żego klasztoru przebudowane. Jest on w ścianach najpiękniejszym,
 szlachetnym, ze w takim położeniu, iż korzystnie wypada się
 niemożę, leży bowiem za klasztorem bernardynskim, w odległości
 zupełnie od miasta odosobnionym. — Kościół i klasztor ber-
 nardynski, niedawno zupełnie odnowionym, i ukończonym
 został, za staraniem Perazmiejewego, trochickiego jego pułko-
 wnego. — Ulica północna oprócz kilkunastu domów, nie ma
 szczególnego, przy końcu jej jest szpital

Forum
nobilium

miejski, nr. 1828. nieco poprawiony. - Za starami taraniami jego
 Działania Tarnowa, ¹⁸⁴¹ Kręga Targuszo, na katarze i Strę-
 nie, nowe wznowa się przed miesiącem, i których ofiarie, no-
 wym światem narzuca się. Tutaj jest wieżenie, do sądown-
 ietwa hrabstwa należąca. - Na przedmiesiu Burek
 zwanem - które w najlichszym doflacie stanie - znajduje się
 cmentarz kamienny, murem, lubo nieukonczonym, opasany, na
 którego kaplica s. Jurega, i niektóre marmurowe ozdoby
 nagrobki, smutne kopule, ptaszce wierzy, i nad mogiłami
 unoszące się krzyże, zdają zwyczajny przebieg mion, między
 u powszechnego sporynku. ... Konczymy ten opis Tarnowa

Cmentarz.

Wzrost
Tarnowa.

Wzrostem a Geografij Galijskiej A. Fr. Siarczyńskiego tom 3°
 pod nazwą: Tarnow, w sporobie następującym: „Wzrostem
 „ w opisie swojej powroty, chwali Tarnow, iż nie ma powierze,
 „ bonności miasteczek polskich, bo domy po większej części
 „ murywane, i na piętra podniesione, przylegają nie bardzo
 „ zaledwie do ziemi, który w samym mieście cyrkulunku,
 „ brudemgo swym nie speca, i nie przesada miasta jestowico
 „ wyjsza nad oblatie, przeto domy nie są, zaciemnione, wi-
 „ doły jasny i przyciemny. Niepodobat się zaś (A. i. Tarnow:)
 „ Schultesowi, który mu zarzuca, iż mimo grubych i obara-
 „ tych domów, w sercu miasta samego niechcąc ostrosi niepo-
 „ rzadki pranyje, lubo jest miessem urzędu cyrkulowanego, i sadów
 „ zataczonych. Ale to byt Schultes, któremu się nie podobają
 „ to w Galijskiej, proix rydów. - Ładniejnie schlebjaże stronie,

w którym to roku na całą Polskę rozciągnęte, w samym Tarnowie
przeszło 1500. ludzi w grób wtroczo; natomiast r. 1705. gdzieś tamże
w Tarnowie do 1000. ludzi umarło (ff)

R. 1658. postrachu xruony, ze koczacy - skłóceniami na ten czas Polacy nie,
pomysłne boje to były, za szczególniej pod Pitawcami wielkiej Węgry
Dorwali - ku Krakowu Egata; w tym to czasie koczujące naczynia
z Tarnowa do Krakowa przemierzone zostaty.

R. 1655. Ten rok pamiętny z napadu Szwedów. Ci albertem
w końcu m. Lipca bierne rebrangny wojsha; do Polski wpiodli;
a ta, niemając staję sity wojshowej, odporu dai nie mogła;
w rękę więc Szwedzi w nie spodzianym pchadzie wielka pols-
ka, Wojewodstwa pomorskie i kaliskie, dobyli Krakowa,
Warszawy, i zamku Wawelskiego. Gdy niedobitki Polaków
znaję gwali się w Wójniczu, cała szlachta ochoterna w Tar-
nowie zgromadzona była, gdzie pod przewodnictwem Wła-
dyśtawa księcia Ostrogskiego, walną składali radę, aby im
czynić wypadato; ale proptoch przec Szwedów xruony tak
był wielki, postęp jich tak nagły, że nie stanowczego ura-
dnie nie mogli. Szwedzi tym czasem uieraję się z Polakami;
był natomiast do sukcesu zmusili, pro niematej stracie;
sami zaś szybko pod stajili na przedmiecia tarnowske
kie; szlachta przestraszona, w rżine rozpięzetta się sto-
ny; w rżny Szwedzi przysyli pod mury miasta, które ogo-
twione z obronców, bramy im swoje otworzył musiało.

Według rethopizmu OO. Bernardynów, dozyszciali się oni - prom-
mo przyszcerecia spoko jnusia - moje rżnych gwat dów; atępiła

(ff) że ta plaga krajów naszym ferar nie przestazy, winniemy jedynie kochliwym i
skutcznym usadziomom rżnych dżichajczego, W rżnych że w tym oddziale przys-
czone wypadki wyjęte są z rethop: klasztoru OO. Bernard: tarnows: na których przys-
czem - co do dat w rżnych jżych - wydawca nie sączera -

nietylko kosiół i kłuszek bernardynów, ale całe niemal miasto,
 rozmaszawszy nadeń do obywateli 5000. Kt. Wszakże wódz
 ich Douglas, ile mógł bronił pod obrych niegodziwością, lecz
 obawiając się napadu Tatarów, odessali. — Kiedy tak z jednej
 strony gęźbieni byli Tarnowianie, z drugiej strony, inna część
 wojaka polskiego, pobita od Moskalów, przorsztory Jan,
 wypadł do Tarnowa, gdzie gośczył od samych nieprzyjaciół,
 uciół, dopuszczali się gwałtów. Szlachta, Sytu Kłopotami
 promiężana, niemogąc obronić własnych wiośni, w obie
 pjechatał kraje, mianowicie do Węgier i Salscha. Lecz
 nie tu koniec niesrogość. — Kilku dżurów, ~~xxxxxxx~~ junaków
 szwedzkich wypadłszy do Tarnowa, wymusili na prze-
 straszonych mieszkancach 6000. Kt. obiecawszy za to
 summa, wstrzymać rabunek. Ale niedochowali słowa.
 Całe bowiem miasto, i wiele w okolicy do br szlachekkich,
 rztupione zostaty; porwano tego, czterech z najwzięjszej
 szlachty wojak: Korawskiego, Pisarskiego, Grabkowskiego,
 i Lesinskiego, doniewoli z sobą uprowadzili. —
 Ogłociona ta część polski wojaka, stala się otwartym
 tępem Szwedów. Wypawali z obronnych zamków, przez
 siebie zajętych, paląc, i pustosząc. W roku następnym
 1656. weszły niemal mieszkańcy Tarnowa, bez miasta
 opuszcili; pastradawszy bowiem majątki, w bezpieczniej-
 szych stronach, gdzie przynajmniej ratować chcieli.
 Szwedzi wypadłszy do Radowa; Dwór spalili, wielkie
 porzyniwszy gwałty. Tristo je, po za panowaniem

niecierpięliwego króla Jana Kazimierza, i dopiero po zwycięstwach Czarnieckiego i Lubomirskiego, napady te ukończyły się.
R. 1742. książce Pawła Karola Langenskiego, alzygrafy króla miasta i hrabstwa, wiadomość do Tarnowa.

R. 1743. d. 16. Sierpnia o sarno południe, gwiazdoszczęśliwie, przy się w ulicy rydownskiej, dwie ulice w przecznej, obrócić.

R. 1772. d. 11. m. Września pramieniny objęciem w Galicji przed N. domu austrijskiego; chwila par. Tarnowa i w dniejach Tarnowa, dla dobroczynnych następowo jego władze, na dobro tego miasta, i braju całego.

R. 1792. d. 15. Września o północy, całe prawie miasto i jego Dworki, i rynek, najgłębszy jeden byłto kamienia, ogonem schłona: w kawiarni zaś fajnym wielki otwór się spalił.

R. 1806. w smutnej rozpaczy pramieniny, i powodzi obłąkanej, i cały kraj narażonej epidemij. pro niektórych miastach, całe wsi aż do jednego mieszkanca, nymarty; i Tarnow w ten czas wiele uciepiał; lecz rząd Dobroczynny ilemoż zaradzić temu misserpnie, i szła lekarzom umyślnie za to ptaknych; ubogim darmo rozdawano leki, aż przez się to stało ustato.

R. 1809. Rospisanie pod Dowództwem Króla Galicyjczyń, wcho, do Galię i do Tarnowa, lecz byłto pro Dunajce skan, nęli; w Tarnowie zaś głośnie, i teatrzyli kwatera, w czasie ich bytności, zmuszenie balonu, o mato całego nie umiszczone miasta. Gdyż balon wzięty był uchajny,

109
zawieszit się na kłopotle starego Kłascztoru; być zapalit. Lecz
w tym samym gmachu był główny szkielet prochu; kul rospijit
kubki: a obok niego, magaryn wodli kłisczkiej. Marina sobie
zapręstracki mieszkaniec wystawic. Pomimo wspaniałych wry-
tych opasobów ratunku, nieszczęsną ^{ws} ofiarą bytaby nie-
mylnie nastajita; gdyby małe sklepienie Kłascztoru,
nie byto się oparto, porażowi, który jedynie Dachowille,
zniszczył. — pro C. niefigurym pobycie Roszjan, rząd
austrijski znnowu objit władzy.

R. 1813. wyłec wód nadawycrajny, skubie Tarnowa pus-
torry; most jednaki na braty opart się natarczyności
patwanow.

R. 1814. prolar obropny wielka część miasta niszczy; i
Kłascztor O. Bernardynów wiele na ten czas udespiat;
obrawy na garbach i wiele innych rzeczy, ogniem sztonstę.
Dobraczynowic, wspaniale prywatnych, ile byle do danego
Doprowadzony rozbit stam.

R. 1817. odwiecait miasto Tarnow — lubo na czas brótki —
N. Cesarz Franciszek, wraz z N. Cesarzowa, Karoliną
na Augusta, Dostojna, matronka swoje, N. Pan odwie-
cait goig. S. Marina, by stamtę potowienie miasta unar-
ciat. Tam gdzie Cesarz Jegomari stanit, w szerepciono na
pramieście, kilka Duzowit. Nagrobki w koi wiele prasa-
fiatnym, podobaty się, Bojgu N. N. Cesarzowu.

R. 1821. wramiejone biskupstwo Lynciekie — a w tym samym

roku, z starego kalendarza, oznaczono sądy satanickie
R. 1825. Wzniesienie danego biskupstwa tarnowskiego, jako 100
w swoim powiadziato się miesiąc.

VIII. Oddział.

Okolice Tarnowa bliższe i dalsze - Woźnicz - Melsztyn -
Czechon - Władnik - Bochnia - Odporowice - Pilzno - Zawada -
Dąbrowa - Skrzepanów.

Jest rzecz pewna, że to miesiąc, że okolice, w których otowick
pięknie światło skierne zobaczyć miesiąc, w którym boga utwór
dziwactwa, w różnym wyszko przez światła mu widobrze,
w którym napród powstę się rozwijać jego otowicki umysłowe, gdzie
powiedzany lubemie rozprawy korni, przyjął i probraty mstwa
współnego, miesiąc naborów, w którym, może w ciekij siemi, drogic
poprity rodziców, przyjął lubych sporywają - nie mówię,
miesiąc kłowe, otowick nad wysztkie inne gorenosi. . . .
Pierwsza jego kulebka, znowie mu jest msta, wysztko, co do
miej mader, ostona wzięciu potrywa. . . . Lecz bez tego nawet
sądze uprzedzenia - jeżeli to w umnie tak narowi godzi się
myślnai potrzeba, że Tarnów, w przyjemném nader leży potrze
miej. - Kto dobtadnie otem pragnie się porobemai, niechaj
przy pięknyim wiosny poranku, nie saryte góry s. Mar
cyna, potocieni Tarnowa bacznie śledzi obiem. . . .

i potęga i dobroć Arwoccy widzieć się daje!..... Tulliusa,
Dalsze publiczne otoczenia Tarnowa; lecz i dalsze jego okolice z innego
względem rozpoznania są, gdzie, a to kuleja, to przynajmniej.
O dwie mile od Tarnowa, w przystym kierunku ku kra-
towni na gościńcu, nad ta Dunajem, który małe miasteczko
Wojnicz; w dawnych czasach starone Kolegiata, i kaszka,
Kanijs; miasto także Starofle, niegrodzonego; wielka część Pa-
now, Tarnowa, byli także Kasztelanami Wojniczskimi.

Niedaleko od Wojnicza, pod Wielką wsią, widai wzniosły
Trzeblin, w górze, podobno Trzeblinem dawniej zwany, gdzie był
warowny kamień do Tarnowskich należą; jeszcze po dziś
dzień widai jego mury i kopyce. Tu w r. 1543. Zygmunt I.
z Bona, córka, ~~XXXXXX~~ ~~XXXXXX~~, i sędym Dworem, u
Spytka z Tarnowa, przed morowem powietrzem sopro-
wili się. Te rzeźbiska od wiosek są przed kilku laty
pierwem pod ręką, znalazł kamień, na którym gościami
rysami, wyryte było słowo przemysł, ~~lecz reszta była o-~~
~~czymś~~ — czas który nieispryt.

W sąsiedztwie miasta Kalkicyna, w cyrkuł Buchenskim, 5. mil.
od Tarnowa, znajduje się rzeźbiska dawnego kamienia Mel-
sztynskiego. Lecz, one na wzniosłej górze, nad samym
Dunajem. Ten kamień rzeźbionym rozpat przera Jascha
z Melsztyna, syna Spycymira kłeliwity, rzeźbiła Tar-
nowa w r. 1330. (99) Znajduje się tam dawniej kocioł
Drewniany parafjalny, Melsztynem jable i wis. Do dziś dnia
są onarow, nafił mianowany, lecz ten za rzeźbionym wadu

(99) Niesiacki tom. 4. str. 319. i Przyw. klasz. Przeworski z r. 1391

przed 40. laty, rozbrany, parafja do Domastawie prezeniona,
a z miow Melsztyna, samze nowy kuciat abudowano. W tem 117
miesciu, gdzie dawniej ten kuciat stat, stoi teraz na pra-
miecku, ~~z~~^{poza} kucia s. Jest nawet ustne podanie, ze
i to miasto pod nazwa, Melsztyna kiedyś istniało, ale
tego nigdzie nie masz słow. — Jedna jeszcze jedynie po-
zostata najwyższa baszta, lecz już moim nadwierzona,
piwnice wpryżtke rozpetnie rozsypane. Wioch stambud
jest wachny i cz. — Lamek ten ustawit się schronieniem
don' Jakuba ~~Sienin'skiego~~ Sienin'skiego bisk. krakows.
w r. 1459. którego Pius II. papież, przeciwno woli króla
polskiego, Kazimierza Jagiellończyka, na biskupstwo
mianował, a czego od króla Sienin'ski maćno był mien-
wiedzonym i przedstawianym. Jan II. z Melsztyna, nie tylko
jego samego i kanonicami mile przyjął, ^{ale} i tego bajnie
utrzymywał, dopóki, dopóki go ukoniecznym oparce benie
Sienin'ski do swych nie powrócił, którego król później
Arzbiskupem gnieźnieńskim mianował. — Łnajo wwały się
dawniej winnice, a których dość dobre wybierano wina, i
dotar jeszcze, lubo mało znawcze, wybierają. Po wygasnieniu
domu Melsztyn'skiego, cote jich wiodziećno wraz z zame-
kiem domowi Tarnowskich zostato się, ile z jednego z mie-
mi, po chodzących, szerepu. — Pius jedynie zwaliocha jego
wiedzi można. — Tragedne tutaj uwadze można spo-
strzezenie o 3. gtonnych kambach do Tarnowskich na-
teraz. Ten ~~pod Tarnowem~~ dat Melsztyn'ski dat schro-
nieni ~~nie~~ przedstawianemu Sienin'skiemu w r. 1459.

leka po tych okolicach, wzdłuż brzozy w zamian, Semowi Koswenta
 wi przekazał. R. 1447. wzięty się w tych ziemiach ogromny
 pożar, zaledwo ugaszony. — Za czasu austriackiego, założył
 tam komisarz Austrii normalne, później gimnazjalne, a w r.
 1821. Bochnia założył Szkołę biskupstwa krakowskiego, a
 dopóki to w kamionickie zamienione, i w Tarnowie parontera
 uniafajone nie założył. Jest tam także urząd cyrkularny. —
 W stronie północnej, dwie mile od Tarnowa, leży Odporyston,
 stawny od pustkami; bierze swe, nazwę, od odporu danego
 przez Polaków Szwedom, w przed wieku XVIII. Tutaj
 w kotle Radłowa znajdują się stopy i kości dawne, może
 nagrobki w boju poległych — tak podanie Szwierdri
 Jachoda jedynie, że te stopy są, bez napisów.

Odpo-
rysson

Pilno

Dzisiaj ma w odległości od Tarnowa trzy mile odległe znajduje
 się Pilno; miasto niegdyś powiatowe; w którego powiecie
 Tarnów leżał; miasto starożyte, nie grodzkiego. Ma kościół
 farny bardzo dawny; i klasztor N. N. Augustynianów, lecz
 już upadający. Tu dawniej była placówka Surrogata, gdyż
 Tarnowski cyrkul do Diecezji przemyskiej należał; teraz
 dzieje się tam teraz urząd dekanalny.

Lawada

O dwie mile od Pilna leży wieś Lawada; siedemnaście Anas
 farszego Kozyńskiego; ^{stary jest} ~~ma~~ obfity i bardzo piękny,
 i wiele na jego upiększenie jeszcze będzie trzeba.

Dambro-
wa.

Na ubocznej drodze tu jest nowa, dwie mile od Tarnowa, leży
 stawna niegdyś jarmarkami. Dambrowa; teraz w tym miejscu
 mocno upadła; ma kościół parafialny.
 Według pierwotnemu jej wzniesienia, w kamieniu zachowanym, zabudo-
 wana została przez żołnierzy tureckich, w wyprawie r. 1689. rzytych.

zob. w pyle niepanieci, lub sta przytadu im rownych, ktadric
na nich pientno odrazenia. — Lecz mto jest zapewnie kaci
demu enotliwemu, widziec enate, Dobrac serca, i probowasi
prawdziwa, protexone, z herbownemi rozszerykami.

Takie to swigte uauia uszanowania i czci napetrzaja du
szo, rodatha lub oblogo wdrowca, odwiedzajcego starodawna,
s'wiatyni, i Tainowa: gdy rzuci obok siebie okiem, i na kadej
niemal s'cianie, zobaczy pomniki wielkich w narodzie
polskim ludzi: adaje sie, ze jeh wielkie duchy, w poszrod
was stajaja, czem byli niegdys, potomnym gloszaja...

W jakim wiez porzadku szanowne jeh spoczywaja, poprzyty
opowiedzieci mamy na celu: dodajaj pierwotne napisy
Tainostwie wraz s'przelaniem onych na jeryk ajuryty,
przez wdrowca, tego dacta tym honiem zbierane, i tloma
zone.

Opis na
groblu
Ostroga
Kuch

Wchodzac do koscioła od wielkich drzwi, w presbiterium
na prawej stronie, unosi sie wielki pomnik cety, mar
murawy, wybornego dlosta — w ktorzym jednak smali przed
niego wieku poznaci mozna — w poszrod niego spoczywa
wielki sarkofag, obok ktorzego, z obu stron, w postawie
Mgorkiej, widac poszgi księcia Janusza Ostrogskiego, i
jego matronki Seridxiandki: Księżce wyobrazony w panczerku,
Księżniczka, matronka zaś jego w stroju księziwym, s'ba
kmiem koronami na głowach. Po wszystkich stronach unosi
sie ^{poszgi} allegoryczne, jenuisze s'mierci, kosciołtruj, lwy

114
 i. t. d. wpryśbho wreka, na dochtai nijsza a przedziwnego oba-
 bafnu. Nagrobek ten byty bym już nijszy, gdyby podob-
 nemi ^{posagami} ~~posagami~~ ~~abytnie~~ nie byt przetadowany. Wyznać
 atoli trzeba, że nagrobki te obawia w presbiterium, gdzie
 są, uwagi każdego obcego, a w każdym ^{kościółce} ~~kościółce~~ najpięknie-
 byłyby ozdoba. † — Nixaj sarhofagu, widac mielha, marmu-
 rowa, tablica, na której napis następujący.

Na
 pisna
 tym na
 grobku.

Conditur hoc tumulo

Illustriss. Excellentiss. principis D. D. Janusius Dux in Ostrog
 Comes in Tarnow, Castellanus Cracoviensis, Vladimir, Perestav,
 Bialocerkiev, Cercast, Caniovienis, Bohuslav, Capitaneus, prin-
 cepis toto vitę sue tempore prestantissimus, aeterna memo-
 ria celebrandus; Ostrogie Ducum primus catholicus, ejusdem
 Religionis propagator studiosissimus, acerrimusque Defensor.
 Senator prudentissimus, integerrimusq, bellator fortissimus ac fe-
 licissimus, fluctuante saepe R^{pa} anchora in adversis presidi-
 um, in periculis portus, perpetuamq, a tartarico furore regni
 maniment; hoc saepe domesticis agitata dissidiis R^{pa} loque-
 tur, hoc toties numerosi exercitus Tartarorum ad Rhetam
 pagum, Sabum, Annem, Ostrogiam civitatem, profusi & profligati
 testantur; hoc Cosacorum infestas 12. milium exercitus ad
 Paphum deletus, predicat. Editis a se plurimis, erga R^{pa}
 amoris, erga serenissimas reges fidei, erga religionem pietatis, erga
 religiosas munificentis, erga pauperes liberalitatis argumentis,
 desiderabilis omnibus, hanc arumnasam, lasciviterum vultum, se-
 dibus beatis commutavit, monumento hoc mortalitatis sue
 memor, dum in vivis esset, sibi exstructo. A. D. 1612. Cum ex-
 disset annos 66. Castellania Cracov. fungeretur Annos 10. obiit die
 12. Septembris 1630.

† Najjańniejszy Pan widze je r. 1817. wymiit o nich, że godneby byty, miec sie by w samym
 "Wiednie."

For na polobrie:

Pochovaný w tym grobie

119

M. P. křižie Pan Janusz, křižie na Ostrogu, hrabia na Turno-
wie, kasztelan krakowski, Włodzim. Perestane. Białocerk. Czern.
Kawc. Kanionu Bobustawski Starosta. Křižie w całym, ią gu swe-
go życia najracniejsz, wiecnej pamieci godny, a Ostrogskich
křižiat pierwszy katolik, leżie religij rozmnoży uel najstroh-
liwsz, i obrońca najdzielniejszy, Senator najgratopniejsz i naj-
wiecniejsz, wojownik dzielny i najszlachetliwsz, w którym konczy
czesto R. P. obrót w przeciwnościach ratunek, port w niebezpie-
cznościach, i niestojach, przeciw Ałackiej mściwosci i
obronę znajdował. Tak przemiana czesto Tomarwem miedzi,
kami miedzi R. P. tak świadczą piękne woję Tatarów
pod Retką, Saba, rucha, Amna i miastem Ostrogiem
rozprószone i ułowane: tak wota 13000. koxatow wojstka
pod Piatibem ułowane. — To wspaniałe przez siebie dla R. P. kři-
mitosci, dla Najjaśniejszych królów wierności, dla religij pobożności,
i dla duchownych szlachetności, dla ułogich hojności, kři-
mych dowodach, wspaniałym porządkiem, ten niezmierny padoł ptaku
i pobytem błogostawionych zamienit, grobowcem tym, i miastem
naszej świątyni, na życia jego jesceci wystawionym r. p.
1612. rzyje lat 66. zoffawat na kasztelanij krakowski lat 30.
umart d. 12. Marca 1630.

Na obu stronach tego nagrobku powyższej sarcofagu, znajdują się
dwie marmurowe tablice, na których te są napisy. Na pierwszej

170
Condita marmoreo tumulo requisit in alto,
Luce sericum fuerat, gloria magna domus,
Impiantata Deo, & salvantis munere verbi,
Corde vivens Christo, planta faciente fuit.
Nunc versum morem palme florebo superbo,
pressa nec in vitam, quando superstes eo.

Hoc Deus est fidei, quale mens Ati saletur,
Sic mihi mors suorum est, tu mihi Ati & salus.
Sera licet rapiant, parvarum tempora multos,
Mors tamen insoniti nulla nocere potest.
Ossa tenet tumulus, mundo votat ardua virtus,
Spiritus in Ati, pueri regna tenet.

Doi na pablicie:

W tej marmurowej urnie ty, smierci astonita,
Która domu sericum, chwaty, wielka byta,
& Bogiem w sercum, i tasha, usparta jego stowa,
Umyst & zbawia, szexony, prawa jego chowa.
Teraz wyrownam palme, w uroczej puchnosci,
Gdy w smierci xycie niasz, do blagiej wiecznosci.
Ten jest w dziech swietej wiary, jej prawe wyznanie,
Ze smierec xysthem, a Atus, zbawieniem fiz stanie,
Lubo grob chtonie w xystkich, w posypne swetorie.
Cnoty jednak nie xystadxi, szexodzie jej nie moie,
Lato w grabie, lecz cnota nad swiat. ulatuje.
Dubr xas w Atie, w jasnym xxybythach kroluje.

Napis na drugiej pablicy:

121

Illustriſſime Dn̄s. Dn̄s. Susanna de Seredy, Illuſtris ac Magnifici
Dn̄i Dn̄i Georgii Seredy filis, ac Gaspari Seredy regni Hungariae
generales Capitanei, Palatinatus Transilvaniae, Gubernatoris, heredit
in Makowica, Regis bystrica, Debreczin, Kaiwest, Pawlow, Tarſan
Daxiord, Behring, Budimix, nepotis - conjugis autem Illuſtriſſimi
Excellentiſſimi principis, Dn̄i Dn̄i Janusii, Ducis in Oſtrog, Co
mitis in Tarnow, Castell: Cracov. fœmina non solum nobilitate
generis, sed etiam specimine virtutum suarum excellentiſ
simis, quae, relictis ex matrimonio duabus filiabus, Eleonora &
Euphrosina morte immatura subita est, A. D. 1596. cum vi
set annos 30. mœstissimus sponſus, conjugi, optime de se
meritis, lacrymis conspersum monumentum passit.

Toż po polsku:

PN. Pani Pani Susannie de Seredy, PN. Pana Seredy Seredy
wice, - a Gaspra Seredy, Królestwa węgierskiego Starosty
Województwa siedmiogrodzkiego rzędny, dystrykt na Makow
wicy, Królestwiej Bystricy, Debreczynie, Kaiwest, Pawlowa,
Tarſandaxiord, Behring Budimix, - wnuczka: matrone das PN.
N. Pana Janusza, księzicia na Ostrogu, hrabiego na Tarnow
wice, kasztelana krakowskiego: niewieście, nie tylko z szlachet
ności rodu, ale także z wdziękami i cnotami swojemi, najczystszo
mitości, która, zostawiając z matronstwa dwie córki, Ele
onora, i Eufrozyna, niewczesną śmiercią, poznaczona do czasu
r. p. 1596. wycie lat 30. smutny matronek, na piersiach i
czami swemi rozproszy, ten pomnik wystawit.

Nad temi słabiami po obu stronach, wzniesła się, pełna herbów i
matronkami, w alabastro, renite, już kłótni małe, puzge i napisy.
Na drugiej stronie:

Trina sagitta, lupidentes, Pelicanus amandus,
Stemmata sunt stygis, clava Luxanna plus,
Diva sagitta notat, celerem te, rebus in arctis,
Tu pelicane piam, densque lupi rigidam,
In fidei rigidam, acceptata Dagmate sauro,
Quam vivens coluit, quam moriens tenuit.
Dziś po polsku:

Trójstrzał i zęby wilcze, i pelikana kłujący,
Luxanna! herb swój wiada, i nim karze się prawdziwy,
Bystra storata, i dowcip, swój inny cięci,
Pelikan, ciębie kłująca, rąb ostrą, wstrząsnie,
Ostra no prace miotach wiary, której goz się jęta,
Na igła kłowie ciuta i w grab i soba, wzięta.
Na drugiej stronie:

Belliger atque saeva miles, cataphractus & astra,
Magnanimi signat, principis armi donum,
Tartarica gentis furor, severumque flagellum,
Marmore in hoc reubat, gloria Lechiadum,
Et bello & meritis, & sanguine clavis avito,
Pax pietate numis, scandit ad astra poli.
Dziś na polsku:

Zbrojny święty wojownik, i gwiazda jastrzębia (h.h.)

(h.h.) ma się rozumieć, dawnym podwójnym herbie Ostrogskich, puzoni i kłowie.

To jest herbów brych Wixze. wielkopomna stansa,
 Tu portach Tataryna, i kito sta praxo xowa,
 Tu pod marmuram chwata Lechitow spraxowa.
 Który w Marsa zardacie, z zastug, krowi, wstawiony,
 Boga kochat, od niego Dwisiaj uwien czony. —

Pow temi tablicami niziej anajduja, sig wyrzta stowa; pod jura;
 "In memoria eterna erit justus, ab auditione mala non bi,
 mebil." to jest: W wiecznej pamizi bedzie sprawiedliwy a
 stuch (i. i. stany.) z tego nie ulepnie sig. "pod druga: „matti et
 pis, qui dormiunt in terra pulvere, erigantur: i. i. Wiele
 Stych, Który spia w prochu ziemi, wzbudaceni zostana;
 C. 12. — Na najwyzszym wiezochtku zegoz nagrobku wy-
 tal mozna: Joannes Pfister Wrastawiensis sculptura A. D.
 1620. a niziej: Joannes Panerek renovatum 10. annis. Mariae
 Patavini opus A. D. 1764. To jest: Jana Pfistera Wrastawie-
 sziego rzexba r. p. 1620. „Jan Panerek odnowit w 10. latach
 Marjy s Padowy Diete r. p. 1764.

Nagrob-
 ki Tarc-
 nowskie

W prost naprzeciw tego nagrobku, po lewej rze, otbarawiellic,
 go, wznosi sig drugi nagrobek, prosty i puzarym w swej rze bie,
 na dwa piatra wzozielony. Na pierwszym piestrze w posrod dwiuch
 stepion s pieknego rownego marmuru, na sarkofagu kalicmie,
 w spraxowazkiej postawie, cety w xbroi, lezy paszq marmurany
 Jana Tarnowskiego W. na nizszym xas piestrze, w kaliczkie pro-
 stawie i xbroi, lezy syna jego, Jana Karyxobofa. Po obu
 bokach nagrobku w ptachowzicbie wyobrazone sa, na platach
 alabastranych anawiejzse bitny, praxa ~~tych~~ ~~tych~~ ~~tych~~
 Jana Wz

tożebne; wyobrażenia te, bardzo są, tragiczne i horralne; A. tyłko są, da, że te porzgi, i wyobrażenia przy odnowieniu kosciała zamalowane zostaly, co wiele piękności z nich ujmie. Ten nagrobek jest morskiego, i smalownie jego ^ztożeb, bez żadnych innych ozdób, ale tem bardziej prostota, i powaga, swoja, ujmie. Pierwotnie nie był on Tarnowskiem, ale przez Jana Goffera Kasztelana Wojnickiego dla ojca swego sprowadzony, później przez Krzysia Konstantego nabyty, i fawagioni swemu ~~profu~~ przez naszony.

Napisy. po jednej stronie ten czytamy napis:

Illustri ac Magnifico D. D. Joanni Comiti in Tarnov, Castell. Cracov. exercituum regni poloniae supremo duci, ac Sandomir. Strien. Lubaf. saviensij Capitaneo, viro in consultando prudentissimo & bellando fortissimo, qui cum regionibus longinquas peragrando, sepulchrum Domini adisset, & regio Luitaniae copiosius contra Mauracum nem maxima laude duxisset, Domique & in pace, prudentia, gravitate, doctrina, integritate, juris peritia, justitia, liberalitate, urbanitate, fauendia, & summa in armis humanitate, & in bello praesertim moschico & valachico mira felicitate, fortitudine, scientia rei militaris, vigilantia, experientia, & duro labore, aliisque amplissimis virtutibus & rebus gestis cumulatus, clarisset, vitam hanc fragilem etiam aetate sua Wieniensi Anno natus: Aet. 1561. die 16. Maji non sine lacrymis multorum, morte complevit. Constantinus deul Ostrogie, Palatin: hujus: sacro suo observantis sua multis nominibus meritis, signum, monumentum hoc, in quo filius est erigitaravit: per Item olim D. Joan. Goffera Castell. Vagnie: patri suo paratum.

Toż po polsku:

175

W. Panu Janowi hrabiemu na Tarnowie, Kasztelanowi Krakow.
wojski polskiej na województwie hetmanowi, Sandomiers. Strz. i
Lubaszowski. Starosie, naczelny w radzie najprostotajniejszego
a w wojnie najdzielniejszego, który, dalekie kraje przetrwałszy,
grób pański odwiedził, króla portugalskiego wojskom przeciw
Maurom a najwzrostą, pochwałę, przewodniczył, a w domu
w czasie pokoju, roztropnością, i porządku, nauką, wietelnością,
znajomością praw, sprawiedliwością, hojnością, uprzejmością,
wymową, i najwzrostą dla wszystkich takową, a w wojnie,
osobliwie męstwem i walecznością, nadzwyczajnym przebie-
ciem, dzielnością, i znajomością, działani wojennych, wy-
czujnością, doświadczeniem, niezmordowaną, pracą, i innymi
na jinym poziomie cnotami i rozważaniem ^{czynami} ~~czynami~~
w wysobim stopniu okazują, utomnie po życiu, doborze,
sz. 73 lat wieku swego, w sw. katolickiej wierze, we wsi
Swej Wierwiec roku po narodzeniu. R. 1561. d. 16. Maja
nie bez tej wielkiej śmierci, ~~dożył~~ dożył, Konstantyn
Wojewoda kijowski, szewagoni swemu
w dowód przyniesienia, nagrobek ten, w którym rzeź-
nym jest, wystawit, przez W. między P. Jana Groffera
Kasztelana Wójnickiego, ojcu swemu zgotowany.

Kapis po drugiej stronie —

Illustratio Magnifico Dno Dno Joanni Christophoro comiti in Tarnow,
Castell. Voynia: Sandomier: Strienfij Capitaneo, quicum splendorem & gloriam

Dormit patens plusquam 300. annis negotia R^{pa} senatoria dignitate
 graviter sustentendis, multis virtutibus ~~et~~ tutatus est, ac pietate
 catholica, elegantia vitæ, probitate, modestia, comitate, patientia in
 ni prædilectis, tum apud suos, tum apud ceteros, non minimum inter
 eos refulgens, summum sibi conciliasset amorem, & nominatim auisset
 exiffimationem, domesticasque industria & facultate gubernandi
 superationes, videtur, sorori suæ germanæ Sophie Illustris
 Constantini Ducis Ostrosiæ & conjugii hereditaria successione sine
 liberis decedens relicta, annos ~~30~~ natus 30. & 3. menses, phthysi
 consumptus, in curia sua Goelicensi die 1. Aprilis a. a nato 1567
 1567. summo multorum moerore vita sanctus est. Idem Constanti
 nis Ducis Ostrosiæ & sepulchrum hoc paterno affectu, quod ipse
 dum viveret, & inchoaverat conjunctum, pietatis ergo, construere
 iussit.

Troja polska

W. T. Janowi Krzysztofowi hrabiemu na Tarnowie, kasztelanowi Wój
 nickiemu, Sandomierz Strzelski Starosie, który gdy Szwedzi i Szwedzi
 przeszło 300. letnia (?) swojego domu (ii) w ubramaninie godości serwa
 torońkiej R^{pa} nie nato Diabrońca, swoja, bronit, probierności, prawego
 katołiba, wytworności, syjcia, ucetlności, skromności, gęz
 noscia, i nadanyrajna ucoplności obawony, tak pomiędzy swem
 jak i pomiędzy obiem, myscha sobie mitose, i uszanowanie swego
 ciednat zimnia, w zarządzenie sprawami domowemi wyzysklich
 przeszło 200, siostrę swą rodzoną Łufia, W. Konstantego kwozica
 na Ostrogu matronka, ile bierdniey, Dwidziecha, rospawiancy, lat

(ii) Według tego napisu, musiałby dom Tarnowski być w r. 1267. byż starożytny, a według drugiej wersji
 że dopiero w r. 1300. rozporządził; ale może to jest zwykła potwornata prognoza, która nie należy być
 ścisłe wziętą. uwaga: napisany.

wielka tego karcz 30. miesiacy 3. suchotami stracony, umart
 nusi se rosi swej Gorliczynie d. 1. kwietnia r. 1567. i wprze
 kich poneszchna xatoba, Tenie sam Konstantyn karcz na
 Oftragu, nagrobek ten opiewaniem uczuicem, ktory za ruzia
 jezere swego rozproszat, wystawic kazat.

Ja tym nagrobkiem w karczcie oltarza, po tejze samej stronie
 w ptas koczic bie, jest inny, wystawiajacy w marmurze kofia,
 koczne na Oftragu, ione, konstantego, jak w onym exacie wy
 czaiem bylo, w salkiemie kachorinej; pod tym nagrobkiem, na
 tablicy marmurowej, jest napis nastepujzey.

Illustrissime, ac spectatissime fominie Dns Dns Sophie Duci in Oftr.
 rog, que ex familia comitum Tarnov. pacis, belliq. artibus clarissimo
 rum, postremo progenita, morumque & forme elegantia, imprimis
 vero vero magnitudine animi, prudentia, comitate & liberalitate
 pietate erga Deum, & homines insigni, ceterisque clarissimis
 ac vere heroicis virtutibus florentissime, postquam etatis sue
 annos 36. in fide catholica complevisset, Joanne, Constantino,
 Elisabetha, Catharina, charissimis marito pignoribus relictis, in
 parte tertii filii Alexandri quarti hodie vnae A. X. 1570. die 6.
 Julii morte immatura, assumpta est. Annorum & mensium trium
 spatio, fratris mortem consecuta. Constantenus Dux in Oftrag.
 Palatinus kijovius, Marechalus Volhyn. Vladimier. & Capitanus
 conjugii sue. Desideratissime monumentum hoc morens posuit.

Soz po polsku:

W. najczcowniejszej mienisze Pani, Pani Koczki kocznie na Oftragu,

i familij hrabiów Tarnowskich, w pokroju i w najnie majestawniej
 szlachy, astatecznie urodzonej, z wysławianości obyczajów i wrodz
 ożby swej, ale szerególniej dla wspaniałości umysłu, rozstrój
 nosci, uprzejmości i hojności, probności w zgledem Boga na
 swyżajnej, i innych prawdziwie bohaterówkich cnot kwitnącej,
 po przepędzeniu 36. lat w katolickiej wierze, Janas, czyli Jan
 szar Konstantego, Elżbiety i Katarzyny, dracie mężowi rabszady
 xostawiovcy, przy porodzeniu trzeciego syna, Aleksandra, w czwartym
 tygodniu, r. p. 1570. d. 1. Lipca niewczesną śmiercią zesła tego
 świata, trzy lata i tydzień młodszy śmierci brata przeymłszy.
 Konstantyn kłozie na Oftragu Wojewoda kijowski, Marszałek,
 Wólenski, Starosta Włodzim, matronce swej ukochanej nagrobek
 ten, w spólnie pograzony, potrogi kłozat.

Otworzenie
 grobu Os
 trożskich

W przewodzie odnowienia kłozota katedralnego nr. 827.
 i rozszerzenia kłozicy s. Benedykta (dawniej s. Walentego) od-
 przyty rostat wchod do grobowo podziemięk; teraz ielazniami
 drewnianymi opatrzone; w których analoziono dwie trumny
 cynowe piśknej i młaznej budowy, strzema iwnie, dremnia-
 nemi, w których procz siliwien jedwabnych dosyć jesożce rabsz-
 wanyk, exigodne tylko prochy, analoziono. Te są, szerególnie
 kłozia, Oftragożkich; procz pierścieni młaz warte s. i. gwoździ
 grubo wystrawanyk; kłozia cynowego na trumnie kłozianej; j-
~~na trumnie cynowej, nie więzi analoziono, nie można było.~~

Otworzenie
 niegrobu
 Tarnowskich

Na przelazie rabsz gdzie są nagrobki Tarnowskich, nowe

wchryto graby, grachy jedyne zawierajcie. Wchym grabie nationie exale-
 riono tanuchy etoty x wielkim, sabie etobym medalem, wile
 koci talara, 48. Kholeni: wazycym; spozroziona na nim
 piew wpe litery naxwisha Sigmunta Augusta K. p. plemimo
 tego, analexions sabie Dwie Srebrne, grubo wyztacane blachy
 w ktorych wieksza naste puzgy miata na jobie napis:

Napis:
 na tablicy
 analexioney

Joanni Tarnowio, Comiti, Castellano Crauwioy, ac copiarum regni
 polonis Summo Imperatori, rebus bello ac pace gestis, in Sac-
 matia post hominum memoriam clarissimo, qui, cum proximam
 uirtutes suae specimen in proelio contra Stephanum Valachiae
 Patatemum feliciter edidisset, in uictoria De Septis apud
 Wionouecium panta, ita se gessit, ut bello Moscoviticis apud
 Orsam, nobilissimum equitum uolentium adq. maxima-
 omnium a laetitate ac consensu Dux fit aulamatus; nec uis con-
 tentus, ut multiplicem rerum cognitionem sibi compararet,
 Italiam aliquoties, deinde Palaestinam, Arabiam atque
 Egyptam inde Africam adit, ubi Emmanueli Lusitanorum
 regi, strenuam contra Mauras operam nauauit, atque ab
 eo, honorifice habitus, ac liberaliter uirtutes ergo donatus,
 Hispaniam, Galliam, Angliam, & postremo uniuersam German-
 niam perstrauit, ac reuocatus gravissimo Sigismundi regis
 iudicio imperator copiarum regni creatus, contra Solimanum
 Turcarum Imperatorem, cum aliquot equitum atq. idem pres-
 ditum milibus, auxilio Ludouico regi in Panoniam missus
 est, unde rediens fines regni ab hostibus tutatus, Petrum
 Valachiae Patatemum, bellum magnis uiribus, ultro inferentem,

130

apud Obucinum multo minore manu acie collata, superavit.
Moscovitas Starodubo, atque aliis aribus, summa vi expugnatis,
Domuit, Petrum Valachia Palatinum de novo summo antem
Chorino oppugnato, ad equas foederis condiciones adiecit, septem
propere annis anniversarius regni hostes, intra suos fines com-
pulsit, ita, ut hostibus undequaque armorum ferro domi-
lis, & longissima pace patria parta bellicae virtutis, ac no-
minis sui gloria totam Europam impleret.
His accessit mirifica ingenii acrimonia, juvenis scientia, ac
singulari eloquentia elevata, atque litterarum studio
diuturnoque rerum usu cumulata, quo factum est, ut prin-
cipem in Senatu locum, maxima honorum laude, atque
admiratione tenuerit, ac praestatis in R^{ip}iam meritis, jure
optimo Pater Patrie, omnium voce sit appellatus. Vixit
Annos 73. obiit maxima omnium ordinum magnificentia A. N.
1561. die 16. Maji. Joannes Christophorus Comes in Farnor,
Castell. Vognis. ac Sandornis. & Capit. filius Patri praesentis
mo. p.

Farnovius jaet hic, gentis tutela pulchra,
Qualis erat Fabius, Scipio qualis erat,
Qui struit huic, simul & patrie struat ille ~~ip~~ sepulchrum,
Namque cadente illo, patria et ipsa cadit.
Ille go Farnovius, proavis praestitibus ortus,
Cui res gesta deus, nullis debetile seclis,
Servat seu pacis, seu duri temporis martem
Cujus consilio astra Republica felix,

191
Morit, & uigil ceperunt agmina Datis Dextra,
Maurus atrox, Morsus fortis, Humidusque Valachus,
Candor in haec ussa, fama super aethera notus.

Defendi patriam, devici strenuus hostes,
Me sibi mors metuens, clausit in hoc tumulto...

Tęż po polsku:

Janowi hr. Tarnowskiemu kaszt. krak. i wojak polskich najwyższemu hetmanowi, również w wojnie jak w polskoju, w Sarmacji od nieparuzi ludzkiej najstanowiej szemu; który, gdy pięćdziesiąt lat nie przebiegł Stefanowi gospodarowi watołkiemu, waleczności swej okazał dowody, przy zwycięstwie nad Scytami pod Węzłowem. W niesionem, sam się sprawił, że w wyprawie do Morwalami pod Orpa, jednomyślnie z ochotą wszystkich najszlachetniejszego rykoszetu, hetmanem wielkim był obieranym. Tym jednak nie odwołano, by rozliczonych rzeczy i najomaci nabral, Włochy, Włcha rany, potem Palestynę, Arabję, Egipt, i całą Afrykę, zwiędził, gdzie Emmanuelowi królowi portu, galskiemu przebieg Mauron stat się pomocą, na co też od niego uwarow, i dla waleczności swej najnie obdarowany, Hiszpanję, Francję, Anglię, a na koniec całe niemieckie Rzesze przejął, i tak powrócił się, powołany Sigmunda króla wyrobieniem, wielkim hetmanem wojak królestwa mianowany; przebieg Solimanowi perceliema Cesarzowi, i chwytliwym powa, tem Honnegui pierwszego rycerstwa, Ludwikowi królowi do panonji (Węgier) w pomoc wystany, i tak wrażliwe, granice

Wołoska na półnie i basenie od nieprzyjaciół ustramiat; Piętra
 Krzyżowa Włoskiego, wielkimi siłami, wojus, mofarego pod
 Obertynem (K.K.) a daleko mniejsze siła, wabna, bitwy, Stężyński
 zwyciężył: Maszalon, Starodub i wiele innych zamków obron-
 nych Dobynusz, posthranit: Piętra hospodara, na nowa nie po-
 koj ~~nie~~ w okrymniego, Dobynusz Chaimia, co zgodnych po-
 kroje warunków przynusit; Sępton, niemal corocznych wro-
 gów Państwa w istajnie ich granice opędzit, tak, że nfrust-
 kich nieprzyjaciół, posthrabem swego wroga posthramine,
 sry, niednarszy o jerynie cigoty i towaty powoj, walecz-
 noscia, i ftanzy swego ziemia, cato, napetnit Europez.
 Do tego powychodri, cud na rozumie bystro, anajomacia,
 prawa, szerególna wymonia, przycita dambert się do nauki,
 i Studiem rzezy durniad chemim, awubiona i powickstona;
 w których to prowadził state się, że pierwsi miejsce w Sena-
 torów Krole, wofrystkich obrzyt najniższa, posthrata, i
 podziwieniem rozpadat, a dla tall Świętych, okoto R. P. P. P.
 zastig, sprawiedliwie od wofrystkich jednogodnie, najlep-
 szym ojcem o jeryny. maxwany. Zyt lat 73. umart s po-
 wstannym, wofrystkich cato bay, w r. 1566. d. 16. m. Maja
 Jan Krzyżowski hr. na Tarnowie; Wasztelen Wojnicki
 Senowiar: Starofka, syn ojca najlepszemu - p.

(K.K.) O tej wojnie czyt: Bielskiego kron. ks. V. Str. 510. po którym zwycięstwie
 pozwolono Tarnowskiemu prabonowi pod. grafce z tamy; co i adnemat in remu
 przed nim, ani po nim pozwolnowic jej; nie przy pominał cytel. Senowian
 nagrody rymstkiego beatisa muai sta Sewali? Bielski tomie II. 511.

Tu opuka Potahow, Tarnowski spowagwa,
 Jaki Babuska, Sipiwo, smych rozalkow chwata,
 Nuch jego i wjazyzna, jeden grab zabryna,
 Po z nim w grab i wjazyzna wstrazona, doftata.
 Ja Tarnowski z nadziakon salschetnych xrodzony,
 Ktorego sawod stany, crasem niezgodzony,
 Co, czy swowaz sozuzie, czy w Muzja kawadzie,
 Kharzje ^{Wozysie} ~~sals~~ wjazyzny mej, ktadtem na praxodzie,
 Moja, rada, niezcona, wiek astrei xysta,
 Mem ramie niem wspiernana, wragow uwyzidysta,
 Praxed ktorym fig, Maur, wrotok, maschal woflezy
 Wryze,
 W bym spocziatem grabowcu, lew na stawa xysje...

Gdy mej wjazyzny w mzym bronitem spofobie,
 Muz, sama fmiri sie, slacht fry - xambosta w bym grabie!

Na drugiej xaw mniejszej tablicy, byt napis nastepujacy:

Napis 2.
 na tablicy
 cyruloj:

Joanni Christophoro Comiti in Tarnow, Castellano Vyniensis,
 ac Sandomir. Atrieniq. & Capitaneo, viro multis virtutibus claris-
 simo, qui cum in aula Caroli V. ac Ferdinandi I. Imperatorum
 die magna cum laude versatus esset, atq. praecipuas Europae
 partes peregrinatione sua perstraxisset, inde reversus, am-
 plissimis in patria honoribus ornatus, ita se gessit, ut

174
charus bonis omnibus nemini gravis, ac molestus esset, obit
in flore etatis, magno omnium more in Gorticina a. 1567.
die 1. Aprilis Sophia de Tarnow & soror germana desideratissima
fratri, & Sophia de Sprona & conjux, marito incomparabili
mostr, monumentum hoc, lacrymis profusus. ^{pro}
Vixit annos 30, menses prope modum 3. —
Tota po polska.

Janowi hrabiemu Tarnowskiemu, kasztelanowi Wojskiemu,
Sandomer, Strzys, Starosia, męzowi i wielki enot najstarojsze
szema, który goy na dwore Karola V. i Ferdynanda I. C.
sarraco, Stugo wielka, niespythlich puchwaty, bawit i wyspisy
czesci Europy bawit puchwaty byt, stambad wróciwszy, naj
doskojniejszemu go naciem i w ojczyźnie ozdoby, tak sie
zachowat, ze niespythlich enotliwym smily, nitromu uicig liwym.
Szedł Stugo swiata w kwiecie swej młodości, i pown
szechma, niespythlich ratoba, w Gorticynie r. 1567. d. 1.
kwietnia. — Sofia de Tarnow siostra rodzona najubo
chansemu bratu, i Sofia ze Sprony, matronka nieporow
nanemu męzowi, nieporowdane, ten poranik. Tranni swe
mi skropiony, wystawity. Byt lat 30. wieczy choto 3. —

Nagrobki
ki w h
płacy. Be
niedzieta.

Opisany te nagrobki i przy wiodsny napisy, które w prez
biteriam koscioła katedr. znajduja się, prowadziemy teraz
Castelwita. Do kaptiu po obu stronach ołtarza wielkiego, a
naprzód do kaptiu S. Wenedykta, w której na boku po lewej
stronie, sportsigamy wielka tablica, z marmuru czarnego,
na której napis znajduje się następujący.

Effigiem quam cernis, vator, esse noveris. Illis olim

A. R. D. Adalberto Karszewicz

quos titulos, sicut fuisse Collegiatum hujus Scholasticum, sine
positum & Officialem Biensensem, Narochialis in Podlora
Eius curatum, virtutes & merita exploras - videt pietate, quae
mysterium Deo sacratum Deum - integritate morum, quae mag-
nis proceribus commendabilem, gregi suo honorabilem, sin-
gulis commendabilem fecit. Scientia, prudentia, & quararum
activitate poluit, plures in Ecclesia Dei praeturas obtine-
re meruit, & titulos singulos cum laude gessit, retinuit
cum gloria, singulos se ipso ornavit. Officialis Biensis,
justitiam & aequitatem impense coluit. Praepositus, Biensem
in Ecclesiam, largus impendit sumptus, chorum illius mino-
rem, solido contexit aere, ararie fastigium parci munivit lam-
na, ad sublevandas ulteriores ejusdem ruinas, Deum gloriosum
cum milia reliquit, praeposituram ibi residentiam a fonde-
mentis muratam erexit, Ecclesiam hanc Collegiatam vivas or-
navit meritis - in ea, ut non esset uno esset superstes titu-
lo, multiplicata liberalitate egit, majori nempe ut videtur
pretensa choro, capro legendam, relicto ad id sufficiente quon-
dam, dispoavit. Pervenit ista Dei basilica, ut divinis am-
plius permanentium ideam psalteriarum fundationem
munificam auxit, liberaliter in Ecclesiarum decora publica, non
minus in emolumenta Cracoviensi Universitate scientias olim
& eruditione multibus, singularem patri sua gratitudinem
testando Academiae Tarnov: colonie pro augendo Professorum
stipendio viginti de suo pecunia millia, pro fovendis in ea

116

Duobus' alumnis perpetuam censam, ultimis consignavit tabulis.
De liberalitate sua pueri ceciderunt ceteris & religiosis, famulis,
nisi solus abundanter prestita, noluisse dicenda. Vixit cha-
stem, qua victoriam longius optabam opterme, desiderabam
pauperes & egeni; Crasius infirme ultima consularum fac-
nitate, etiam consuluit vitz, factis ibidem volumptibus
pientissimis dispositio omnibus suis, obit christiani fidei me
in urbe metropoli A. D. 1755. d. 9. m. Martii etatis scilicet
in Collegiata huius mortales ejus elucis subillo, quod et eucter
res posuerunt monumentis, conditq. Vade viator, & mortuo re-
quiem procurare eternam. "

TeX po pulchru.

Wyobrazenie, które sprowadzają przechodni! widać, że było nieg-
dyś Przewiełobnego, A. Wójcicha Karszewicza; pytasz się o ty-
tuły? był Kolegiaty tej Scholastykiem, Proboszczem i Oficjantem
Bieckim, koscioła parafialnego w Jodłowej Parochii, a nie
i zastępcą i adarz? zył pobożnie, jak na ministra posadziowego
Bogu przystoi; mieszkał w Warszawie, obywatelsko, która go wielkim
pratarom zalicza; orszaki swej erigowanym, a wrystkim
mitym agnata; nauka, i rozprawa, i czynnym umyślem
wstawionym, wiele w kosciole brym god naści posiadał, tytuły
szeregowe i chwata, piasfował, sam siebie enotami swemi
i dobieg. Jako Oficjant Biecki, sprawiedliwym i stas nowi erit
nierównomi. Jako Proboszcz Biecki, na tamozny koscioł
hojne torzjt ^{nałtao} ~~hojne~~, choi jego mnijszy, muuna, pobryt bla-
cha, niemniej, szeryt szarab; na podniewienie zas jego zwa,
liczk 10,000. A. rozparoit; probosstwo tamie i fundamentow
wymurawat; koscioł ten Kolegialny swemi enotami redabit;

198
& Officialis Tarnov. sed animo illius, nihil pulchrius, & ac-
quiescit nihil. In hoc juveni prudentia Dominum, Mus, co-
miculum, virtutes Sacrarum provere; Consistorii Craov.
Cancellarius titulis Oborsianis canonicus, obori Trebriciano
apprime amabilis. Duorum Illustrissimorum Pontificum
ac Principum Craov. Joannis Matackonphi & Gregorii
Dennhof causarum, gentis auditor, majestatem amplissimam
die iestis ac gloriam, justitia, auctoritate, prudentia,
magnitudine animi, comitate retinuit & audit. Legatio
romana a fascia gemmarum Matackonphi ad S. D. N.
Alexandrum VII. p. M. tanto illi felicius successit, quam-
so augustius donum cum Pontificis benedictionibus urbe
restitit. Integrum corpusculum B. Feliciissimi martyris
ipfi basilica, solenni ac splendidissima introductione
consignavit; eum prout sanguinem sponsam ornatam
pretiosis monilibus coronam infulsam decorasset
totus in visera charitatis effusus, postquam Eclesia,
patrias, Academia, Clero, amicis, clientibus propiusset,
pietate, consilio, beneficio, zelo, exemplo, liberalitate; inno-
centis peculium sanguine sudore paratum, colo lavit,
quia in pia opera, divorum cultus, & pauperum sub-
sidia distribuit, nobilibus tandem, pro bono Eclesie
publico, perfunctus curis, curam vite, quem Deus dedit
pie & gloriose consummavit, A. D. 1708. die 10. Januarii
etate 67. accepturus a justo iudice, coronam justitias,
quam illi preceare, quia pia facta legio.

Doz pro polsku.

Talio miał wyobrazenie dwaruy, wstawionej z wyrobion¹⁷⁹
nycanym: Andrzej Piotr Stanisław Orłowski, obijga
prawa Doktor, protomotarjusz Apustolski, Kanonicz kras
kowski, profesor, Insulac i Oficjal Tarnowski, leca
na jego umysł nie już nie jsze go i wspamiatze nie byto.
W nim bowiem prawnitawo, pana swego uznawato: wnim
muzy przabytek, enoty Swigdynie zatozety. Wonsyborza
Krakowskiego Kamlerz, Owostkiemu i Tozebiickiemu bar
do byc miety. Dwoich na przewielebniej szuk biskupow kras
nowskich i Księża (ma jez, rozumiaci: Sierwiskich) Jana Mata
chowickiego i Gregorza Dennhoffa generalny Auditor spraw
prawa i stawa, na już nie jsze Dejczeryj, sprawiedliwos
cia, szkropnoscia, wspamiatze cia, umysle, uprzej moście,
zachowal i pomniely. Z strony biskupa Matachowickiego
we poselstwie do Rzymu do Aleksandra VIII. Papuzia
uzystany, byc byc szego line szym, im do widny pod areb
x to go szawienstwem Ojca S. w rodzinne miasto awioit.
W czosci zachowane czato C. Te lichsima ngrewnika ke
swiatyni uroczystem i Swiatnem wprondzeniem oddal,
ktora, wprudy, gdz by oblubienic, droziemi Kamieriami
wdubionay, horonay, Insulackay, upwictnit, czty na dziet
szerepianostkiej mitosci wypleny, gdz kras istowci, ojczyznie
Akademyj, Dukowianistwu, jurysajistom, i jego przeci poroz
szonym, stat jez wyptecznym, pralwinofia, wada, dobrodziejstwy

140

godziwością, przykładać, bo proszę, w teny mojej, prośbę
krowawym niabyty, niebu oddat, bona obrocymie dretą, na
exce bostrą, i ubagich wspomnienie rozdział. Tytułachich,
nych ołtote dobra hościota, praci i staran obchowansey, big
Tycia, którego mu Bog udzielił, probowie i schwać, oblonat.
r. p. 1708. d. 10. Agencia bozax lat 07: mozej odebrai ad spran
miedliwego Sedriego, korone, spramiedliwaci, o ktora, dla niego
prosi, przehodim! bo dretą jego bogobojne cytała.!

Pod M spodus tego nagrobku jest herb K. Orłowskiego, orzeł
czarny, xarniast głowy, gwiazde, maia; ale Księcieli s łonie B.
Str: 479. Swiadocy, ze to ma byci orzeł czarnomy, w białem polu
a ten herb maxymafic, Orła; wyraz zaś w łacińskim napi-
sie Olori Trzebiiano, o nacza istotnie Trzebiickomu, gdyż ten
był herb tabozi.

Ta, strona, obróciwszy się, w ten, a idąc ku chorowi, widzimy
nagrobek s charmiem białego, w ptaszkowicie, wyobrażony
niemiastę, w szlami zakonnej, w postawie spoczynkowej, pro-
sego i grubego otota; pod tym nagrobkiem jest napis car-
nemi zgo szami wrostony, następnicy.

Barbarade... nepta Tanciji nigri, militis in orbe christi-
ano nominatissimi, conjugii vero Joannis a Tarnow, Castellani
Cracov: Joannes comes a Tarnow, & ipse Castell: Cracov: patri
indulgentissimus... ortus... paruit. Natus annos 70. obiit Anno
1777.

Tę po polsku.

191

Barbara ... żona króla Ławicy czarnego, ryćca w Świecie chorob,
cianstkim najznakomiet szego, mat żonka rca Jana z Tarnowa
krak. krakons. Jan krabia na Tarnowie, kaszt. krak. matie
najubochanskiej putoyrt; zsta lat 70. smarta r. 1417. "

Sprow-
szenie
tego na-
pisiu.

Lubo wprawdzie napis ten tak putoyrt liśmy, jako namu
ere a najduje się, ~~ist~~ jed nak błędów jego poprawić, nie omie-
kamy. — W pierwszym razach nięszu, gdzie ślady zgotse-
sa, zatare, po słowie: Barbara de, powinno nastąpić Rez.

ow; jako wyżej w rod uwodzie w Cddziale II. przedzieliśmy
Reh zstiej r. 1417. podany, najetnie jest błędny: gdyż ona
matka, była Jana Tarnowskiego W. a ten dopiero w r. 1488.

urodził się; mimo tego Starowolcki in monem: Saam: i Nic,
ścięki w tomie 4. str. 238. wyrażnie świadczą, że ona r. 1517.
smarta; bład zatem o 100. lat. prawdziwie nie pospalił.

Janie w ogólnie pomniejsze w tej stronie są następujące:

1. Barbara de Tharesyn, Nicolai Ruffii Palatini filia, fo mnes
moribus, judicibaque insigni, Joannes comes in Tarnow
Castell. Craow. conjugi suavissime, mö flet profuit,
vixit annos 31. obiit a. 1521.
2. Joannes Almorin Tharnow comes, Craow. Castell. qui obiit Anno
1515. requiescit hic in choro.
3. Joannes de Tharnow comes, Patatensis Sandomis. obiit Anno
1515. requiescit hic in choro. —

4. Casemirus Kulminski S. R. M. Secretarius Ruspie, Prupie, Mofbo-
vie, e veteranis hastatus miles, sibi & Annae de Bogustawice
consortii suae chariss: hoc opus fundatione hic facta proposuit.
Septuagenarius A. D. 1678.

5. Nobilis D. Melchior Cwiklinski R^{ca} Tharnov: consul vigilantif.
maximus fidei catholicae cultor, qui, quod terreni habuit, pro hoc
marmore reliquit. Joannes Cwiklinski Artium & Philosophiae
Baccalarius ejusdem scholae Rector, filius mortuus, parenti deo
Sideratissimo hoc monumentum erigi curavit - annum aegens
43. Dormivit in Asto kalend. Junii A. D. 1605. -

6. Spectabilis Stanislaus Leba civis Tharnov. ac auctoritate aptica
Notarius publicus obsexoan. & omni virtutum genere clarus,
adhuc superstes, una cum Catharina Paszeronna conjugis sua
legitima, hoc monumentum sibi erigi curaverunt. A. D. 1622.
D. 8. m. Martii. -

Tez nagrobki po polsku:

1. Barbary & Terenyne Mikotaja Kuskiego Wojewody cwie, niemiec,
cie inotami i nsplydliwosci, wstawnionej. Jana hr. na Tharnowie
Kasztelana Krak: matronie najlepszej, ze tcamy protzyt.
Lzta lat 21. umarta r. 1521. "

Byta ona pierwsza zina Jana Tharnowskiego W.

2. " Jan Amox na Tharnowie Krabia, Kasztelan Krak: Wdowymart
roku. tu rok zagadrony, ale wiemy z popurca raizego, ze umart
r. 1500) od powygnia tu w chorze. "

3. " Jan z Tharnowa hr. Wojewoda Sandomir: umart r. 1515. od powy-
gnia tu w chorze. "

Zdaje się, że to był syn Jana Amora, którego miał s. pier. w rzeź-
biny Szymon Gorygolliej, a który podobnie umart. —
(pater. w rzeźbieniu w Odrze II. pod nazwą, Jan Amor.)

4. Salskiemu Karmiecu Kulewinski J. K. M. na Rusi, prusacki.
Muskowic Sekretarz, iotnicze wystawiony, sobie i salski: Annie
a Bogustawie, matronie swej ukochanej, jak siedemdziesięcioletni,
nagrobek ten wystawiał Karol. umart. r. p. 1678."

5. Salskiemu Melchiorowi Cwiklinowski K. P. Sarnonostkiej burmistrz
najczujniejszy, religijny katolickiej excoiel najwzrostszy, który
wzruszono, co miał ziemskiego, pod tym stoją marmurem.
Jan Cwiklinowski szlach. wyprawionych i filozofij babilarsk, tejże
szkoly (t. j. Sarnonostkiej) Rektor, smutny syn, ojciec najlepszemu
nagrobek ten wystawiał Karol; który maję lat 42. w Turcie
zakonczył swoje życie s. d. Odrze r. 1605.

6. Sławetny Stanisław Kępa, obywatel Sarnonostki, s. pow. ag. O.
postolskiej Nekarjusz publiczny, zachowania w urzędach swego,
i innemi ematami wystawiony, jedzenie za życia swego, w rzeź-
b. Katarzyna, Paszerowna, prawni swoga matronka, nagrobek
ten wystawiał sobie Karol r. p. 1622. d. 8. Marca."

Nagrob-
ki oska-
plajd.
anny.

Ukonieczony w tej stronie karcie, s. Kuba, cyfelnik, s. K.
po papierach przedkimi przechadzka, umarłszy s. K.
do kaplicy S. Anny, od strony lewej ściany wielkiego, w k.
rzej po prawej ręce, najczujniejszy grzebnim do tem, w g.
rzeźb. z brązowego marmuru, bez żadnych innych ozdób

246
Illus Joannes Castellanus Biechus, Niepotomiensis, Krescoviensis,
siveque Capitaneus, Stanislaus gladius regni, Capit. Chyminensis,
fratres nostri, hoc monumentum extruere, vidit annos 27. obiit
a. 1602. die 30. m. Martii.

Deus propitius esto mihi peccatori!

To jest:

przemielebny Książka Kasper z Ruszczy herbu Gryf Bramiecki,
proboszcz i Oficyant Tarnowski, Kanonik Krakowski tu pocho-
wany leży, przechodniem proboszczym! który, gdyby był w życiu swo-
jem ^{szczęśliwym} ~~szczęśliwym~~ ^{szczęśliwym} Dobrego przykładem, Rządzącego
miastem byta Chyminskiem. Był zaś obywatel jego Smiercią,
nie dostatek szlachetności; Jm. Jan Kaskelan Biecki, Niepotomi-
ski, Krescovski Starosta, Stanisław Miecznik Koronny,
Starosta Chyminski, i inni braćmi i siostrami, ten mu na
grobiek wystawili. Był lat 27. umarł r. 1602. d. 30. Marca.
Bowie bądź miłośnicie mię gorzeż i śmierć!

Wchodząc do tejże kapticy pro lewiej stronie na murze, na tablicy z marmo-
rowym obrazem, napis znajdujemy następujący:

D. O. M.

In hunc & in vitę deliquimus incidisti viator, Illis & Jussus Dnius
Casimirus Carolus Alexander Amos Comes in Tarnoc Tarnobrzki,
Krescoviensis, Tymar. Capit. hoc in lapide suorum benegeratorum
brevisima congruendavit epitomen, vir. qualem secula ferunt,
ubi in se devotus pre alta laudis perennitate, Devota,

tam a paternis, quam a maternis splendoribus toga, quam
 sago propterea, utramque velle Sarmatia; consulit, pro jugrae
 vit, munificentis emerita, an ipso lacte epotans ac bibens,
 fundatorem optima proles, quadragenarius vix, sub quaterno
 nomine, dum singula aetatis suae Decadem conceperit, in opimam
 haec tombam Deo, coelisque cessit, Lepi in hereditate propria de,
 prosetis suae mortalitatis exiis, pridie Idus Augusti A. D.
 1682. post se religioni, patriae, cum praesima conjugae Theresia
 et Leonora relicta prole.

Hoc ergo

que conjugalis amor laesus, in marmore scribit, an oculis
 an animo pertransisti, non exquiri viator, tantum immortalis
 animus, supplicii ad Deum mente suffragare! —

Tix popolska.

W Kozaryca i. i. i. u. a. apadek trafites p. r. e. c. h. o. d. n. i. e. ! J. W. P. K. a. i. e.
 miere Karol Al. andou Amor hrabia ra Tarnowie Tarnowstis
 w Kozaryca i. i. i. u. a. Starosta, na tym kamieniu ciot swoich
 Krotki rebiu wydaje; mazi, ktoroego uradko wiechi wydaje, w osobie
 swej proty cyngpy, niekoniecznej etnasty godne v. d. o. b. y. z. o. j. o. n. s. i.
 Kiej i maier cytej Kawi r. a. s. s. z. y. j. o. n. y. s. t. e. k. w. p. o. t. o. j. e. j. e. s. t. w. o. j. i. e.
 p. r. e. w. z. a. n. y. w. o. b. u. w. z. g. l. e. w. a. c. h. w. S. a. r. m. a. c. i. j. p. o. z. a. d. a. n. y. k. t. o. r. e. j.
 r. a. d. z. i. t. i. b. r. o. n. i. t. e. n. a. t. y. z. m. l. e. k. i. e. m. n. e. y. s. t. a. n. f. y. s. y. r. o. d. z. i. c. o. m. s. y. n.
 n. a. j. e. s. z. y. w. 40. r. i. y. u. a. s. n. e. g. o. z. y. k. a. r. d. e. m. a. s. t. e. r. e. k. s. t. e. r. e. k. s. t. e. r. e. k.
 Ximion

146
Dziesiąty, sześć udział, to ziemskie miastanie, na miłośki pro-
byt kamienit, w Łękach włości swej Dziurickiej, ziemskowód-
Sprawy historyczny r. 1682. zostawiwszy z matką swą, Teres-
są, Sirolejowną, religiji ujęzycie potonka. To wige, co z ganiowa
mitose matrenska na marmurze wyryta, czy wyryta, czy cemo,
tem przewodzo, nie wchodze, przewodnie. Było tylko potonem
nieszczęsionem, o nieśmiertelnej jego duszy przed Bogiem pomniat.

O tym Turowskim. Niesiecki tom 4. S. 333. mówi, że był synem
Teodora Karola starosty kruszickiego i kłobuckiego, i Łyżmaro-
skiego, i drugiej jego żony, Heleny z Kuronia Danitowickiej;
Przajmując zaś Teresę, Sirolejowną, miał z nią córki, Klary, i
która została za Wierzbowskiego, Starostę Siemowickiego, i dwóch
synów, Piotra i Józefa, bezpotomnie jednak pozostałych.

Na tej samej stronie, nieco w oddaleniu, na prostej Teracego
marmuru tablicy, napis jest następujący:

Exemplar erga Deum pietatis, parentes obedientis, proximam cha-
ritatis, spirituales ac religio sas ceteros amicitis, sinceritatis,
peregrinos hospitalitatis, pauperes liberalitatis, infirmos curis
ac sedulitatis, familiam materni affectus, virginitatis,
humilitatis, patientis, sanctimonie, ac omnium virtutum hic
habes Depositor Viator!

Lauda — Ora — Imitare

Magdalena de Szerebarronie Phalamum regis ingressa a. D.
1621. die 22. Februarii etatis sue 30. A. N. D. R. T. R. L. L.

PRACPO. FARMORSE. N. C. A. N. S. C. A. M. germane sed op
time meritis, pioni curavit. 149

Fori populatku.

Wzrostem Boga pobornosci, i wzrostem rodzicow pastuszennich
was, wzrostem bliżnich mitosci, wzrostem duchownych, i zakonnych
zgramadzen proryjawni i skrewosci, dla pielgrzymow gosciennosci,
dla ubozich kuznosc, dla chorych starania i troskliwoSci, dla rodziny
maleszystego przyrzeczenia, czystosci panienstwiej, pokory, cierpli-
wosci, i wszególnich innych cnót, ktorej macez stozony przechodnie!

Wystarraj - mied sie - nasladuj!

Magdalena z Szacharowic, w toze krolowstwie weszta r. 1621.
d. 22. Lutego koczlat 30. Andzej Tarto, Proboszcz Farmowski,
kanonik krakowski, rodzicow swej ubochanej siostrze wysta-
wii kariat.

O tej Tarteowic pisze Nispecki t. 4. s. 309. ze byta ciorba, Zyg-
munda Tarta, kasztelana Sandomieckiego, sptow zona z Barbora,
Zulejowa Salkowna, wolla kasztelana Sandomieckiego i weszta
do zakonu karmelitanek siostrzyszej reguty; Stad w nagrobku
wyzra: weszta w toze krola, t. i. w toze wiecznego krola cypli:
umarta jako oblubienica Boga; brat jej rodzony Andzej Tarto
ten nagrobek potoczyt. — Gdy pisarzka koscielna nastala pro-
misiciana, i odmieriona, pod chorem, w stronie potrojnem, znaloziono
otwor, ktory wiodl do grubu obzeimnego, pod kaplicz S. Anny. On
proch Wilhelma Szacharowic, w ktorych zwlozki kanonikow nigdy s. kolez.
Farmows. znowiekszej czesci w proch rozsypanych, czon jezowaty
fig, nie wzicaj nie byto; prolewej rai rze znaloziono grub

murony, a w nim jeone, sylbo krumm, sciatem i subniami reputia
 xbul wiatemi, i ktorzych je nalk. anacena, godnan Duchowna, byto
 mozna rozpoznae. W stronie potudriowej tego grabu znalen
 xiono tablicz, marmurowa, x napisem nastepujacym: „Credo, quod
 in carne mea uidebo Deum saluatorem meum, cuius aduentum
 hui in puluerim resolutus exspecto. Andreas Tarto prepos. Tarnow.
 Canon. Cracov. Tu uiator mei d. hui ipseus memor esto. Anno in expn
 nationis 1630.”

To jest:

Wierog ze w ciele majem ogladai boga, Boga Zbawiciela mego,
 ktoriego prz yscia tu w jaruch rozwiqzany, oczekuj. Andrzejj
 Tarto, Probapros Tarnowski, kanonik krakowski. rohu w cien
 senia 1630.” — Myli sie, wize Nies. piszce w t. 4. na s. 309.
 ze tenie Tarto umart r. 1642. — Tenie sam Niesciuki w t. 4.
 s. 329. pisze o nagrobku Jana Tarta Tarnowskiego, ktorij mial
 umarcei w r. 1488. i w Tarnowie lezel, ale o tem w kas ciele Tar
 nowskim najmniej szego nie ma sladu.

Ze wize sz, rozrytkie nagrobki, znajduje sie w kas ciele katedral
 nym Tarnowskim: znajduje sie tablice niektore w Ol. Bernar
 Dyreni, ale te, ile do ciele naprezo mniej potrzebne, tutaj opasz
 examy.

Zabowise
 nie drista.

Na tem koniec, ze druzje i bory Tarnowa, wywic d tary jego
 zeto xenie, i wzrost stopniowy pod karcym w wglasem axi do exan
 sora napujch. niechajcie xezumiej ssa rista od mijsj, kresli

154
potemnych wiekoni dalsze jego wypadki i zmiany. Za czas, wyran-
towania od zguby i zagłady tyle skazanych ofiar wielkich
przechodnie naszych, wstawajacy stawa, growi tego, ktory byl
gwardem nagrodzeniej szego i petnego zastawion domu; wybrzo-
szy waznie bledy w dawnych kwietnieniach i podaniach, myslę,
ze wreczynicie przynnoszycie koczyscie moim radiom, bo pomno-
zyciem - lubo w matiej czyste - ich wiadomosci, i wplywami
jim slady umot, ktoromi dazyc maja. To jedynie miatoni na
celu, ktory jwierofra, mysl napisania tych dziejow, powiaz-
tem; o ile ta dopetnicza sie? czytelniczy i justomosci ofadxi-
chiatem i pamizii wafrej Roczny. Lem ozatem pulicic sie -
a gdy to dopetnionem nastanie, na moje prace, starania i mo-
coty, obfity, uroszatem nagrode!

K o n i e c .

W. Stawicki oddziator

W S K A L J C J E L

Oddxiaton' m tem dxicle xawaxlych.

Oddxiat I

Stonnicap
20
6-25.

Oddxiat II.

26-60.

Oddxiat III.

60-79.

Oddxiat IV.

79-90.

Oddxiat V.

90-97.

Oddxiat VI.

97-105.

Oddxiat VII.

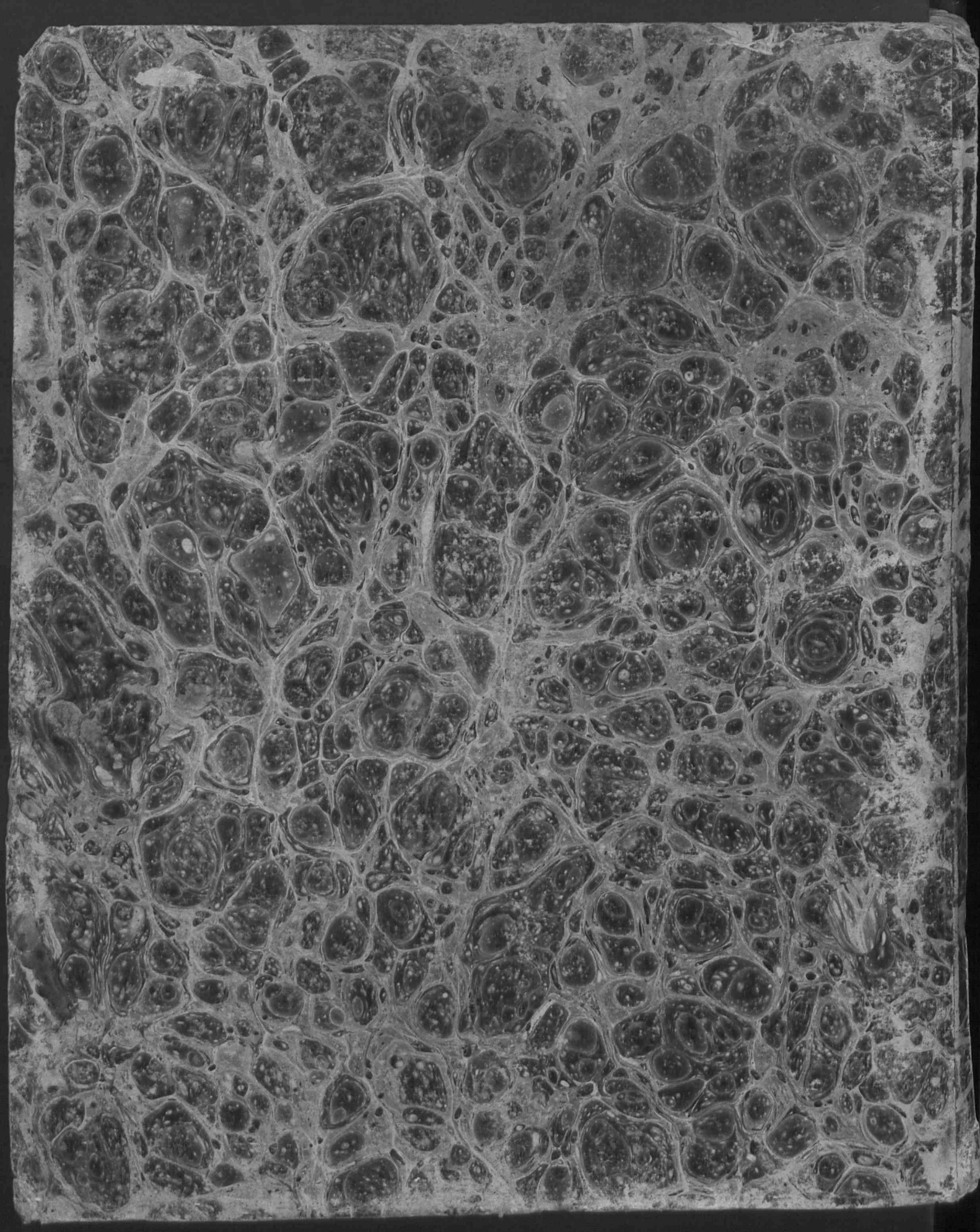
105-110.

Oddxiat VIII.

110-116.

Oddxiat IX.

116-151.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.